VSTUPNÍ ANALÝZA PRO MAPOVÁNÍ OBUVNICKÉHO EKOSYSTÉMU

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

Název: Vstupní analýza pro mapování obuvnického ekosystému
Autor: Česká obuvnická a kožedělná asociace
Zlín, 2026

OBSAH

Úvod ... 2

1 Současný stav a legislativní rámec ... 4

1.1 Politiky udržitelnosti a cirkulární ekonomiky s dopadem na obuvnický průmysl ... 4

1.2 Pilíř E – ENVIRONMENTAL ... 11

1.2.1 Legislativní karta: Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR) ... 11

1.2.2 Legislativní karta: Environmentální dopady výrobku (Ecolabel, PEFCR, odlesňování) ... 27

1.2.3 Legislativní karta: Emisní politika EU a uhlíkové clo (CBAM) ... 41

1.2.4 Legislativní karta: Nařízení o obalech a obalových odpadech (PPWR) ... 49

1.2.5 Legislativní karta: Rámcová směrnice o odpadech – rozšířená odpovědnost výrobce (EPR) pro textil a obuv ... 67

1.2.6 Legislativní karta: Chemická legislativa EU (REACH, BPR, CLP, POPs) ... 82

2 Dopady nové legislativy na obuvnické podniky ... 106

3 Oblasti technologických řešení podporujících EPR ... 116

3.1 Sběr použité obuvi ... 116

3.2 Třídění použité obuvi ... 117

3.3 Opětovné použití (second life/reuse) ... 120

3.4 Opravitelnost výrobků ... 120

3.5 Materiálové využití ... 120

3.6 Recyklace obuvi ... 121

3.6.1 Chemické technologie recyklace obuvi ... 122

ÚVOD

Obuvnický a kožedělný průmysl v Evropské unii prochází v současné době významnou transformací, jejímž cílem je přechod na cirkulární ekonomiku, efektivnější využívání zdrojů a snižování environmentálních dopadů výrobků v průběhu celého jejich životního cyklu. Evropská komise v rámci Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal) a Akčního plánu pro oběhové hospodářství postupně zavádí soubor legislativních opatření, která zásadním způsobem ovlivní výrobce, dovozce i distributory textilu a obuvi.

Jedním z nejvýznamnějších připravovaných opatření je zavedení systému rozšířené odpovědnosti výrobce (Extended Producer Responsibility – EPR) pro textilní a obuvnické výrobky. Na základě revize rámcové směrnice o odpadech budou členské státy povinny vytvořit národní systémy EPR, jejichž prostřednictvím ponesou výrobci finanční i organizační odpovědnost za sběr, třídění, opětovné použití a recyklaci výrobků po ukončení jejich životnosti. Současně bude podporováno uplatňování principu ekomodulace, kdy výše příspěvků výrobců bude zohledňovat environmentální vlastnosti výrobků, zejména jejich životnost, opravitelnost, recyklovatelnost a využití recyklovaných materiálů.

S připravovaným systémem EPR úzce souvisejí další evropské požadavky zaměřené na podporu udržitelných výrobků. Významnou roli hraje zejména nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR), které vytváří rámec pro stanovování požadavků na trvanlivost, opravitelnost, recyklovatelnost a materiálové složení výrobků. Součástí připravovaných opatření je rovněž zavádění digitálních pasů výrobků (Digital Product Passport), které umožní sledovat informace o použitých materiálech, původu výrobku, možnostech oprav i způsobech nakládání s výrobkem po skončení jeho životnosti. Tyto nástroje mají podpořit transparentnost dodavatelských řetězců a usnadnit opětovné využití a recyklaci výrobků.

V České republice současně probíhají přípravné práce na vytvoření národního systému rozšířené odpovědnosti výrobců pro textil a obuv pod gescí Ministerstva životního prostředí. Vedle legislativních změn dochází již od roku 2025 také k rozšiřování odděleného sběru textilního odpadu, což vytváří předpoklady pro budoucí fungování systému EPR a rozvoj infrastruktury pro třídění, opětovné použití a recyklaci textilních a obuvnických výrobků.

Pro podniky působící v obuvnickém sektoru představují uvedené změny nejen nové administrativní a finanční povinnosti, ale současně i příležitost ke zvýšení konkurenceschopnosti prostřednictvím inovací, udržitelného vývoje výrobků a efektivnějšího využívání materiálových zdrojů. Včasná příprava na nové požadavky bude vyžadovat nejen sledování legislativního vývoje, ale také orientaci v dostupných technologických, organizačních a systémových řešeních nabízených specializovanými podniky, výzkumnými organizacemi a profesními institucemi. Z tohoto důvodu bylo zpracováno mapování subjektů poskytujících řešení využitelná při zavádění principů rozšířené odpovědnosti výrobce, cirkulární ekonomiky a udržitelného nakládání s obuvnickými výrobky. Výsledky mapování mají sloužit jako podklad pro rozhodování členských podniků ČOKA při přípravě na nové evropské a národní požadavky a při navazování spolupráce s relevantními technologickými partnery.

Tento dokument představuje vstupní bod pro následná mapování podniků, výzkumných organizací, profesních asociací a dalších subjektů nabízející technologická a systémová řešení využitelná při zavádění rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) a přechodu na cirkulární model nakládání s obuví. Poskytuje informace o současném legislativním rámci platném pro obuvnický průmysl, specifikuje dopady nové legislativy na obuvnické podniky a věnuje pozornost oblastem technologických řešení podporujících EPR. Konkrétně popisuje systém sběru a třídění použité obuvi, její opětovné použití, pozastavuje se nad opravitelností výrobků, předkládá návrhy materiálového využití a přehledně popisuje způsoby recyklace obuvi.

Konkrétní subjekty, které poskytují technologická a systémová řešení v rámci obuvnického ekosystému, jsou uvedeny v dokumentech:

- Cirkulární systém pro obuv a EPR
- Ekodesign a udržitelná výroba obuvi

Tento dokument a následná 2 mapování tvoří nedílný celek.

Mapování proběhlo v rámci klíčové aktivity 2 – Inovační potenciál klastru (konkrétně 2.2), ve vazbě na podporované aktivity 4.1 c) Výzvy II - mapování a definice společných výzev a nových řešení.

1 SOUČASNÝ STAV A LEGISLATIVNÍ RÁMEC

1.1 Politiky udržitelnosti a cirkulární ekonomiky s dopadem na obuvnický průmysl

Evropská politika udržitelnosti a cirkularity tvoří vícevrstvý systém: od strategických sdělení (Zelená dohoda, akční plán pro oběhové hospodářství, strategie pro textil) přes klimatický rámec k produktovým nařízením (ESPR, PPWR, REACH, GPSR atd.), odpadům a rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR), digitálním nástrojům (digitální pas výrobku v návaznosti na ESPR) a výkaznictví (CSRD, CSDDD, taxonomie udržitelných aktivit). Připravovaný Circular Economy Act má podle komunikace Komise doplnit zejména jednotný trh s druhotnými surovinami a sjednotit pravidla pro oběh materiálů; navazuje na Druhý akční plán oběhového hospodářství z roku 2020 a na již přijaté akty (ESPR, PPWR, novela směrnice o odpadech včetně EPR pro textil a obuv).

Pro obuv je stěžejní, že strategie pro textilní ekosystém zahrnuje také obuv a kožedělný průmysl, a zároveň že obuv intenzivně využívá syntetické polymery a kompozity, čímž se proplétá s politikami plastů, mikroplastů a obalů. Po přijetí balíčku Circular Economy Act poroste význam jednotných pravidel pro kvalitu recyklátů a pro hranici mezi odpadem a výrobkem v oběhu druhotných surovin.

Vrstva	Role	Konkrétní vstupy
Politická vize	Směr a priority pro členské státy a průmysl	Evropská zelená dohoda, Kompas konkurenceschopnosti / COM(2025) 30 v EUR-Lex
Připravovaný legislativní rámec pro cirkulární ekonomiku	Jednotný trh s druhotnými surovinami, kvalita recyklátů, méně přeshraničních překážek	Circular Economy Act – přehled a konzultace; návaznost na CEAP 2020
Sektorové strategie	Přenos cílů do odvětví a materiálových toků	Strategie udržitelného a oběhového textilu COM(2022) 141, stránka Komise k textiliím, strategie pro data COM(2020) 66
Závazné právo EU	Přímo použitelná nařízení a směrnice k implementaci	ESPR, PPWR, novela směrnice o odpadech (EU) 2025/1892, REACH, GPSR, CBAM, EUDR, CSRD a další – viz jednotlivé legislativní karty

Strategické dokumenty vysvětlují směr regulace (design výrobku, životnost, sběr, transparentnost). Nařízení a směrnice stanovují konkrétní povinnosti a lhůty. U obuvi se typicky protínají požadavky na výrobek (ESPR, GPSR, chemické předpisy), obal (PPWR), konec životnosti (EPR pro textil a obuv), klima a emise (energetika, CBAM, reporting) a práva spotřebitelů a opravy (EMPCO, směrnice o právu na opravu). Pro celkovou strategii udržitelnosti, je však potřebné zohlednit i další legislativu a rámce ve všech oblastech ESG.

Evropský klimatický zákon a Fit for 55

Evropský klimatický zákon

Nařízení (EU) 2021/1119 zakotvuje klimatickou neutralitu do roku 2050 a střednědobé cíle. Pro výrobu obuvi to znamená tlak na ceny energií a dekarbonizaci provozu, na dopravu a logistiku v hodnotovém řetězci a na měření a reporting u velkých podniků a v řetězcích dodavatelů (návaznost na CSRD a metodiky environmentální stopy výrobku).

V České republice souvisí zejména se zákonem č. 99/2021 Sb., o ochraně klimatu.

Balíček Fit for 55 a výrobky

Politiky snižování emisí do roku 2030 ovlivňují materiálové vstupy (včetně emisně náročné výroby polymerů a kovových komponent), dovoz (CBAM u vybraných komodit) a emisní náklad v celém řetězci včetně tzv. Scope 3.

Akční plán pro oběhové hospodářství (2020) a Strategický rámec Cirkulární Česko 2040

Akční plán zdůrazňuje, že velká část environmentálních dopadů vzniká ve fázi návrhu výrobku. Pro obuv to znamená volbu materiálů (recyklovatelnost, demontáž podešve), opravitelnost a přípravu na digitální informace o výrobku (v praxi digitální pas výrobku v režimu ESPR). Textilní hodnotové řetězce jsou v plánu výslovně reflektovány; detailní rozpracování přináší textilní strategie z roku 2022.

V návaznosti na EU oběhové strategie byl v České republice přijat Strategický rámec Cirkulární Česko 2040, který představuje dlouhodobou vizi přechodu České republiky k oběhovému hospodářství, založenou na prevenci vzniku odpadu, opětovném použití výrobků, recyklaci a systematickém využívání druhotných surovin. Strategie vymezuje deset prioritních oblastí, mimo jiné produkty a design, spotřebu, odpadové hospodářství a průmysl, a klade důraz na změnu chování výrobců i spotřebitelů a podporu inovací.

Konkrétní implementace strategie je rozpracována v Akčním plánu Cirkulární Česko 2040 pro období 2022–2027, který převádí strategické cíle do konkrétních aktivit, určuje odpovědnosti, časový rámec a způsob monitoringu.

Akční plán se zaměřuje zejména na:

- produkty a design (ekodesign, prodlužování životnosti výrobků, opravitelnost, recyklovatelnost),
- životní cyklus výrobků včetně fáze spotřeby a nakládání s odpady,
- využívání druhotných surovin v průmyslu,
- výzkum, inovace a digitalizaci,
- ekonomické nástroje a osvětu podporující přechod na oběhové modely.

Pro výrobce obuvi Akční plán představuje zejména praktický rámec pro zavádění cirkulárního designu, transparentnosti výrobků a postupný odklon od lineárního modelu „vyrob–použij–vyhoď“, včetně návaznosti na připravované evropské produktové požadavky.

Téma z plánu	Hlavní instrument EU (odkaz)
Udržitelný design, životnost, DPP	Nařízení ESPR (EU) 2024/1781
Obaly	Nařízení PPWR (EU) 2025/40

Téma z plánu	Hlavní instrument EU (odkaz)
Odpady, recyklace, EPR obuv a textil	Směrnice (EU) 2025/1892 (mimo jiné EPR pro textil a obuv)
Spotřebitel, zelená tvrzení, opravy	Směrnice (EU) 2024/825, směrnice o právu na opravu (EU) 2024/1799
Environmentální tvrzení	Směrnice (EU) 2024/825 a metodiky environmentální stopy (např. PEF)
Plasty, mikroplasty	Strategie plastů a související nařízení (např. omezování mikroplastů v REACH); obaly pod PPWR

Circular Economy Act v kontextu již přijatých kroků

Circular Economy Act má podle sdělení Komise navázat na cíle druhého akčního plánu a posílit zejména oběh druhotných surovin na vnitřním trhu. Očekává se, že bude doplňovat, nikoli nahrazovat nástroje jako ESPR, PPWR a novelu směrnice o odpadech. Dokument Urychlení přechodu Evropy na oběhové hospodářství se týká cirkularity plastů v pilotním režimu a slouží jako kontext k polymerům v obuvi; není totožný s celým balíčkem Circular Economy Act.

Strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky (2022)

Strategie vychází ze skutečnosti, že spotřeba textilu a obuvi dlouhodobě roste, přičemž tento trend má významné dopady na klima, vodní zdroje a půdu. Současně je míra recyklace textilních vláken nízká a textilie i obuv přispívají k znečištění životního prostředí mikroplasty.

Ambicí do roku 2030 je trh EU s trvanlivějšími a recyklovatelnými výrobky, s recyklovanými materiály, s menší toxicitou v návaznosti na REACH a s rozšířenými modely oprav a opětovného použití, včetně odpovědnosti výrobců za fázi odpadu.

Pro obuv to znamená tlak na kvalitu a životnost, návrh s ohledem na recyklaci (zejména u kompozitních podešví a lepených spojů) a na prokazatelnost údajů prostřednictvím ESPR a digitálního pasu výrobku.

Transformace textilního ekosystému (2023)

Dokumenty z roku 2023 v gesci evropské politiky průmyslu (textilní ekosystém) doplňují strategii o akční rámec pro konkurenceschopnost, regulaci, sociální aspekty, výzkum, dovednosti a financování. Zdůrazňují strukturu evropského odvětví obuvi (koncentrace výroby, podíl malých podniků, specializace na vyšší přidanou hodnotu včetně OOP) a vazbu na kožedělný řetězec (činění, voda, chemie). Politický rámec počítá s podporou digitálních a zelených dovedností a s nástroji EU pro investice. Faktické legislativní povinnosti jsou v jednotlivých nařízeních a směrnicích odkazovaných v tabulce na začátku dokumentu.

Kompas konkurenceschopnosti (2025)

Kompas spojuje cíle produktivity a inovací s požadavkem, aby dekarbonizace byla pro podniky únosná (dostupná energie, přiměřená regulace). Pro obuvnické podniky to potvrzuje paralelní tlak nákladů na compliance a politickou podporu investic, jednotného trhu a digitálních nástrojů; konkrétní právní úpravy sledují zejména prováděcí a delegované akty k ESPR a souvisejícím nařízením v EUR-Lex.

Plasty a materiály v obuvi

Evropská strategie pro plasty a navazující regulace se dotýkají syntetických svršků, podešví (PU, TPU, EVA apod.) a výplní. PPWR upravuje obalové materiály doprovázející výrobek. Výroba je regulována v souvislosti s Nařízením o předcházení ztrátám plastových pelet. Politika mikroplastů zároveň souvisí s opotřebením a používáním textilních částí obuvi.

Data, digitalizace a měření

Evropská strategie pro data staví data jako podklad pro udržitelná rozhodnutí – sledovatelnost výrobků a materiálů. V návaznosti na Zelenou dohodu podporuje sdílení průmyslových dat a evropské datové prostory. Pro obuv to souvisí především s digitálním pasem výrobku podle ESPR, s metodikami LCA/PEF a s daty pro e-commerce a veřejné zakázky.

Rizika a příležitosti

Oblast rizik	Oblast příležitostí
Různá národní pravidla EPR a odpadů postupně sladěná směrnicí	Skok vpřed v datech o výrobku a v designu pro recyklaci
Náklady na splnění požadavků u menších podniků	Veřejné nástroje (transformace regionů, dovednosti, digitalizace)
Riziko nepodložených zelených tvrzení	Transparentní metodiky a certifikace v souladu s EMPCO a praxí trhu
Závislost na fosilních polymerech	Rozvoj recyklátů a sekundárních surovin, které má podpořit i budoucí Circular Economy Act

Navazující legislativní karty (řazení podle ESG)

Na tento úvod navazuje soubor přehledových legislativních karet, které rozpracovávají jednotlivé oblasti do podrobnější úrovně (EU včetně české implementace, kde je relevantní). Zařazení podle pilířů ESG je následující.

E – ENVIRONMENTAL (životní prostředí, klima, odpady, obaly, chemie výrobku)

1/ **Ekodesign výrobku** – ESPR, digitální pas výrobku, veřejné zadávání
2/ **Environmentální dopady výrobku** – PEF/LCA, environmentální tvrzení, souvislosti s EMPCO a trhem.
3/ **Emisní politika a CBAM** – systém obchodování s emisemi, mechanismus CBAM, dopady na vstupy a řetězec.
4/ **Obaly (PPWR)** – nařízení o obalech a obalových odpadech, vazba na provoz a obalové materiály u obuvi.
5/ **Odpady a EPR (WFD)** – rámcová směrnice o odpadech včetně EPR pro textil a obuv, sběr a konec životnosti.
6/ **Chemikálie ve výrobku** – REACH, CLP, omezení látek, mikroplasty v materiálech.

S – SOCIAL (práce, spotřebitel, opravy, řetězec)

1/ **Pracovní právo a sociální souvislosti** – pracovní podmínky, BOZP a související minimum v kontextu výroby a logistiky.
2/ **Spotřebitel a zelená transformace; právo na opravu (EMPCO, R2R)** – informace, tvrzení, záruky a dostupnost oprav obuvi a souvisejícího zboží.
3/ Zákaz produktů z nucené práce a due diligence v řetězci (FLR, LkSG) – dovoz a due diligence vůči rizikům v globálním řetězci.

G – GOVERNANCE (výkaznictví, veřejný sektor, digitální rámec, oznamování)

1/ Soulad výrobku na vnitřním trhu – GPSR, ESPR, dozor nad trhem, textilní označování, OOP a další harmonizované požadavky na výrobek v jednom přehledu.
2/ Reporting a udržitelné finance – CSRD, ESRS, taxonomie, SFDR a související výkaznictví.
3/ Veřejné zakázky – udržitelná kritéria ve VZ relevantní pro nákup obuvi (školství, uniformy, instituce).
4/ Digitální legislativa a data – digitální pas výrobku, governance dat, související digitální akty EU.
5/ Ochrana oznamovatelů (whistleblowing) – směrnice o ochraně osob hlásících porušení práva Unie a česká úprava.

V následující kapitole 2.2 bude s ohledem na téma tohoto mapování (tj. cirkulární systém pro obuv a EPR) prezentovány pouze legislativní karty ze sekce E – ENVIROMENTAL.

Odkazy na oficiální dokumenty EU a české předpisy

Téma	EU/mezinárodní zdroj	Česká republika
Evropská zelená dohoda	Komise – European Green Deal	souvisí s zákonem č. 99/2021 Sb., o ochraně klimatu
Oběhové hospodářství (přehled)	Circular economy – European Commission, EUR-Lex – souhrn Circular economy	zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech; zákon č. 477/2001 Sb., o obalech Strategický rámec Cirkulární Česko 2040 a Akční plán Cirkulární Česko pro období 2022-27
Druhý akční plán oběhového hospodářství COM(2020) 98	EUR-Lex – CELEX 52020DC0098 (CS)	viz odpady a obaly výše
Strategie EU pro udržitelné a oběhové textilní výrobky COM(2022) 141	EUR-Lex – CELEX 52022DC0141 (CS), DG ENV – textiles strategy	doplněno přímo použitelným právem EU (ESPR, EPR textil) a národní úpravou odpadů
Kompas konkurenceschopnosti COM(2025) 30	EUR-Lex – CELEX 52025DC0030, Komise – Competitiveness Compass	politický rámec bez jediného transpozičního zákona

Téma	EU/mezinárodní zdroj	Česká republika
Strategie pro data COM(2020) 66	EUR-Lex – CELEX 52020DC0066	mimo jiné zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů; obecná digitální legislativa EU
Evropský klimatický zákon (EU) 2021/1119	EUR-Lex CS · ELI	zákon č. 99/2021 Sb., o ochraně klimatu
Ekodesign udržitelných výrobků ESPR (EU) 2024/1781	EUR-Lex CS · Komise – ESPR	přímo použitelné nařízení EU, v ČR prováděcí Zákon o ekodesignu v legislativním procesu
Obaly a obalové odpady PPWR (EU) 2025/40	EUR-Lex CS · DG ENV – packaging waste	zákon č. 477/2001 Sb., o obalech (národní doplnění k povinnostem výrobců)
Odpady, EPR textil – změna směrnice o odpadech (EU) 2025/1892	EUR-Lex CS · ELI	zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, novelizace zákona o výrobcích s ukončenou životností v přípravě
REACH (EU) č. 1907/2006	EUR-Lex konsolidované znění	zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích
Obecná bezpečnost výrobků GPSR (EU) 2023/988	EUR-Lex – CELEX 32023R0988	zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků
Posílení spotřebitelů při zelené transformaci EMPCO (EU) 2024/825	EUR-Lex – CELEX 32024L0825	transpozice do zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele (novela v legislativním procesu)
Právo na opravu R2R (EU) 2024/1799	EUR-Lex – CELEX 32024L1799	transpozice do zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a do zákona č. 89/2012 (novely v legislativním procesu)
Výkaznictví udržitelnosti CSRD – směrnice (EU) 2022/2464	EUR-Lex – CELEX 32022L2464	mimo jiné zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ještě bude novelizováno dle Omnibus
CBAM (EU) 2023/956	EUR-Lex – CELEX 32023R0956	přímo použitelné nařízení EU, v ČR prováděcí zákon o použitelnosti CBAM v legislativním procesu

Téma	EU/mezinárodní zdroj	Česká republika
EUDR (EU) 2023/1115	EUR-Lex – CELEX 32023R1115	přímo použitelné nařízení EU, v ČR prováděcí zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh
Zákaz produktů z nucené práce FLR (EU) 2024/3015	EUR-Lex – CELEX 32024R3015	přímo použitelné nařízení EU, zatím bez prováděcího zákona
Ochrana oznamovatelů (EU) 2019/1937	EUR-Lex – CELEX 32019L1937	zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů
Circular Economy Act (připravováno)	DG ENV – circular economy, konzultace 2025	po přijetí doplní národní předpisy v oblasti odpadů a oběhu materiálů
Pilotáž cirkularity plastů COM(2025) 805	EUR-Lex – CELEX 52025DC0805	strategický dokument Komise

1.2 Pilíř E – ENVIRONMENTAL

1.2.1 Legislativní karta: Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR)

Položka	Údaj
Název	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1781 ze dne 13. června 2024 o vytvoření rámce pro stanovení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků
Zkratka	ESPR (Ecodesign for Sustainable Products Regulation)
EUR-Lex	http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj
Právní základ	Článek 114 SFEU (vnitřní trh)
Vstup v platnost	18. července 2024
Právní forma	Nařízení – přímo použitelné ve všech členských státech, nevyžaduje transpozici V ČR-Návrh zákona o ekodesignu výrobků a o výkonu státní správy v této oblasti, a o změně souvisejících zákonů
Navazující akty	Delegované nařízení C (2026) 659 (výjimky ze zákazu ničení), Prováděcí nařízení C(2026) 660 (formát zveřejňování informací o vyřazených výrobcích), JRC Metodika DPP (březen 2026)

ÚČEL A OBLAST PŮSOBNOSTI

Předmět nařízení (článek 1)

ESPR vytváří rámec pro tři vzájemně propojené pilíře regulace:

1/ Požadavky na ekodesign – stanovení požadavků na výkonnost a informace, které musí výrobky splňovat pro uvedení na trh EU (čl. 1 odst. 1).

2/ Digitální pas výrobku (DPP) – povinný soubor údajů specifických pro daný výrobek, přístupný elektronicky prostřednictvím nosiče údajů (čl. 1 odst. 1, čl. 2 bod 28).

3/ Zelené veřejné zakázky (GPP) – povinné minimální požadavky pro zadávání veřejných zakázek (čl. 1 odst. 1, čl. 65).

4/ Zákaz ničení neprodaných spotřebních výrobků – rámec, který zabrání ničení neprodaných výrobků hospodářskými subjekty (čl. 1 odst. 1, čl. 23–26, příloha VII).

Věcná působnost (článek 1 odst. 2)

Nařízení se vztahuje na veškeré fyzické zboží uvedené na trh nebo do provozu v EU, včetně součástí a meziproduktů.

Výjimky z působnosti (čl. 1 odst. 2): potraviny, krmiva, léčivé přípravky, veterinární léčiva, živé organismy, produkty lidského původu, rostlinné a živočišné produkty pro reprodukci a vozidla (v aspektech již regulovaných odvětvovými předpisy).

Relevance pro obuv: Obuv (kódy KN 6401–6405) spadá plně do působnosti ESPR. Je explicitně uvedena v příloze VII jako skupina výrobků, jejichž ničení je zakázáno, a v čl. 18 odst. 5 písm. c) jako prioritní skupina pro první pracovní plán.

Klíčové definice relevantní pro obuvnický průmysl (článek 2)

Pojem	Definice (číslo bodu čl. 2)	Význam pro obuv
Výrobce	Fyzická/právnická osoba, která vyrábí výrobek nebo si jej dává navrhnout či vyrobit a uvádí jej na trh pod svým jménem/značkou (bod 42)	Český výrobce obuvi, ale i zadavatel výroby (private label)
Dovozce	Osoba usazená v EU, která uvádí na trh výrobek ze třetí země (bod 44)	Import obuvi z Asie/třetích zemí
Distributor	Osoba v dodavatelském řetězci, jiná než výrobce/dovozce, která dodává výrobek na trh (bod 45)	Velkoobchod, maloobchod s obuví
Spotřební výrobek	Výrobek, s výjimkou součástí a meziproduktů, primárně určený pro spotřebitele (bod 36)	Běžná obuv prodávaná konečným zákazníkům
Neprodaný spotřební výrobek	Spotřební výrobek, který nebyl prodán, vč. přebytků, nadměrných zásob a vrácených výrobků (bod 37)	Sezónní neprodané zásoby obuvi, e-commerce vratky
Zničení	Úmyslné poškození nebo vyřazení výrobku jako odpadu, s výjimkou vyřazení za účelem přípravy k opětovnému použití (bod 34)	Skartace neprodané obuvi, fyzická destrukce
Látka vzbuzující obavy	Látka splňující kritéria SVHC, klasifikovaná jako CMR, ED, PBT/vPvB atd. (bod 27)	Lepidla, barviva, impregnace v obuvnické výrobě
DPP	Soubor údajů specifických pro výrobek, přístupný elektronicky prostřednictvím nosiče údajů (bod 28)	Povinný digitální pas pro každý pár/model obuvi
MSP/mikropodniky	Definice dle doporučení Komise 2003/361/ES (čl. 2 poslední odstavec)	Kritérium pro výjimky a přechodná období

POŽADAVKY NA EKODESIGN PRO OBUV

Obecný rámec (články 4–8)

Komise je zmocněna přijímat akty v přenesené pravomoci (delegované akty), které stanoví konkrétní požadavky na ekodesign pro jednotlivé skupiny výrobků (čl. 4 odst. 1).

Tyto akty musí pokrývat požadavky na výkonnost (čl. 6) a/nebo informace (čl. 7), a to na základě parametrů výrobku uvedených v příloze I nařízení:

Parametr (příloha I)	Konkrétní relevance pro obuv
a) Trvanlivost a spolehlivost	Odolnost podešví, svršku, šití; odolnost vůči ohybu, oděru, hydrolýze
b) Snadnost oprav a údržby	Dostupnost náhradních podrážek, možnost výměny stélky, přelepení
c) Snadnost opětovného použití, repasování	Možnost renovace obuvi (resole, re-upper)
d) Design pro recyklovatelnost	Monomaterialita, oddělitelnost jednotlivých komponent (svršek/podešev/výztuha)
e) Vyhnutí se řešením škodícím recyklaci	Např. problematika lepených vícevrstvých konstrukcí
f) Látky vzbuzující obavy	SVHC v lepidlech, barvivech, impregnacích, chromočiněné kůži
g) Spotřeba energie a zdrojů	Vodní a energetická náročnost výrobního procesu
h) Recyklovaný obsah	Podíl recyklovaného polyesteru, gumy, kůže
m) Environmentální stopa (PEF)	Uhlíková a environmentální stopa obuvi dle PEFCR A&FW v3.1
n) Uhlíková stopa	CO_2eq na pár obuvi
p) Uvolňování mikroplastů	Relevantní pro syntetické podešve a textilní svršky

Prioritní zařazení obuvi (článek 18 odst. 5)

V prvním pracovním plánu, který musí být přijat do 19. dubna 2025, Komise upřednostní mimo jiné skupinu „textil, zejména oděvy a obuv" (čl. 18 odst. 5 písm. c). To znamená, že konkrétní delegovaný akt pro obuv by měl být jedním z prvních přijatých.

Přechodná období (článek 4 odst. 4)

Použitelnost aktů v přenesené pravomoci nesmí být stanovena dříve než 18 měsíců po vstupu v platnost, s přihlédnutím zejména k potřebám MSP a mikropodniků. To v praxi znamená, že i po přijetí delegovaného aktu pro obuv bude k dispozici nejméně 1,5 roku na přípravu.

DIGITÁLNÍ PAS VÝROBKU (DPP) – ČLÁNKY 9–15

Podstata DPP

DPP je soubor údajů specifických pro daný výrobek, obsahující informace stanovené v příslušném delegovaném aktu. Je přístupný elektronicky prostřednictvím nosiče údajů (čárový kód, QR kód, NFC čip) fyzicky přítomného na výrobku, jeho obalu nebo průvodní dokumentaci (čl. 10 odst. 1 písm. b).

Základní požadavky na DPP (článek 10)

Požadavek	Ustanovení	Praktický dopad
Připojení k jedinečnému identifikátoru výrobku	čl. 10 odst. 1 písm. a)	Každý model/série/kus obuvi bude mít unikátní ID
Nosič údajů fyzicky na výrobku/obalu	čl. 10 odst. 1 písm. b)	QR kód na krabici, visačce nebo stélce
Otevřené normy, interoperabilní formát	čl. 10 odst. 1 písm. d)	Strojově čitelná data, bez proprietárního zamčení
Neuchovávat osobní údaje bez souhlasu	čl. 10 odst. 1 písm. e)	GDPR compliance
Přístupová práva dle aktu v přenesené pravomoci	čl. 10 odst. 1 písm. g)	Různá data pro zákazníky, opraváře, orgány dozoru

Technický návrh a fungování (článek 11)

- Plná interoperabilita s jinými DPP (čl. 11 písm. a).
- Bezplatný a snadný přístup pro zákazníky, výrobce, dovozce, distributory, odborné opraváře, recyklátory, orgány dozoru, celní orgány, odbory a občanskou společnost (čl. 11 písm. b).
- DPP musí zůstat k dispozici i po platební neschopnosti nebo ukončení činnosti výrobce (čl. 11 písm. e).
- Záložní kopie u poskytovatele služeb DPP (čl. 10 odst. 4).

Registr DPP (článek 13)

Komise zřídí digitální registr do 19. července 2026, v němž budou uloženy alespoň jedinečné identifikátory. Pro výrobky propuštěné do volného oběhu se ukládá i zbožový kód.

Celní kontroly (článek 15)

Celní orgány mohou výrobek propustit do volného oběhu až poté, co ověří, že jedinečný registrační identifikátor odpovídá údajům v registru (čl. 15 odst. 2). To se provádí automaticky prostřednictvím propojení registru s EU CSW-CERTEX.

DPP a obuv – co přináší JRC Metodika (březen 2026)

Dokument JRC „Methodology for defining data requirements for the Digital Product Passport under the ESPR framework" (JRC145830, EUR 40660, 2026) stanoví krokovou metodiku pro definici datových požadavků DPP:

- Krok A: Definice rozsahu výrobku a tržního kontextu
- Krok B: Identifikace use-cases a datových potřeb
- Krok C: Návrh a vývoj datových slovníků (vocabularies), granularita dat, přístupová práva
- Krok D: Interní validace a veřejná konzultace

Pro obuv bude relevantní zejména:

- Navazování na PEFCR Apparel & Footwear v3.1 (environmentální stopa)
- Sledování látek vzbuzujících obavy dle čl. 7 odst. 5 ESPR (názvy, koncentrace, umístění)
- Data pro opravu a renovaci (dostupnost náhradních dílů, pokyny k demontáži)
- Informace o recyklovatelnosti a oddělitelnosti materiálů

ZÁKAZ NIČENÍ NEPRODANÝCH SPOTŘEBNÍCH VÝROBKŮ

Obecná prevence (článek 23)

Hospodářské subjekty jsou povinny přijmout nezbytná opatření, u nichž lze důvodně předpokládat, že zabrání potřebě neprodané spotřební výrobky zničit (čl. 23). Jde o obecnou povinnost prevence, která se vztahuje na všechny hospodářské subjekty bez ohledu na velikost.

Zákaz ničení obuvi (článek 25 odst. 1, příloha VII)

Od 19. července 2026 je zakázáno ničení neprodaných spotřebních výrobků uvedených v příloze VII nařízení. Příloha VII explicitně zahrnuje obuv:

Kód KN	Popis
6401	Nepromokavá obuv z kaučuku/plastů
6402	Ostatní obuv z kaučuku/plastů
6403	Obuv se svrškem z usně
6404	Obuv se svrškem z textilních materiálů
6405	Ostatní obuv

Výjimky podle velikosti podniku (článek 25 odst. 1)

Kategorie	Zákaz ničení	Povinnost zveřejnění (čl. 24)
Velký podnik	od 19. 7. 2026	od prvního celého účetního období po 18. 7. 2024
Střední podnik	od 19. 7. 2030	od 19. 7. 2030
Malý podnik	NEVZTAHUJE SE	NEVZTAHUJE SE
Mikropodnik	NEVZTAHUJE SE	NEVZTAHUJE SE

Pozor: Čl. 25 odst. 2 zakazuje i hospodářským subjektům, na které se zákaz nevztahuje, ničit výrobky, které jim byly dodány za účelem obcházení tohoto zákazu. Delegované akty mohou rozšířit zákaz i na malé podniky/mikropodniky, existují-li důkazy o obcházení (čl. 25 odst. 5 poslední pododstavec).

Derogace – Delegované nařízení C(2026) 659

Dne 9. 2. 2026 přijala Komise delegované nařízení doplňující čl. 25 odst. 5 ESPR, které stanoví výjimky ze zákazu ničení neprodaných spotřebních výrobků. Použije se od 19. července 2026.

Výčet povolených derogací (článek 2 del. nařízení):

Derogace	Podmínka	Relevance pro obuv
(a) Nebezpečný výrobek	Ve smyslu nařízení (EU) 2023/988 (GPSR)	Obuv nesplňující bezpečnostní požadavky (např. toxické materiály)
(b) Nesoulad s právem EU/vnitrostátním právem	Z jiných důvodů než bezpečnost; zničení vyžadováno nebo je přiměřenou nápravou	Obuv vyrobená za podmínek nucené práce (etické důvody)
(c) Porušení práv duševního vlastnictví	Potvrzeno soudem, ADR, notifikací držitele práv nebo interním šetřením	Padělky značkové obuvi
(d) Licence omezující prodej po uplynutí lhůty	Platná licence s časovým omezením; zničení musí být přiměřené a odůvodněné	Licencovaná kolaborativní obuv s termínem ukončení distribuce
(e) Nevhodnost pro opětovné použití/repasování	Technická neproveditelnost odstranění chráněných značek/log nebo kulturně nevhodných prvků	Obuv s trvale integrovaným logem, které nelze odstranit
(f) Poškození, deteriorace, kontaminace	Včetně hygienických problémů; oprava není technicky proveditelná nebo nákladově efektivní	Poškozená obuv z přepravy, vrácenou obuv po nošení s hygienickými vadami

Derogace	Podmínka	Relevance pro obuv
(g) Konstrukční/výrobní vada	Vada, která činí výrobek nefunkčním; oprava není technicky proveditelná	Vady lepení, praskání podešví, strukturální defekty
(h) Nabídka k darování nepřijata	Nabídka min. 3 subjektům sociální ekonomiky v EU nebo na webových stránkách po dobu min. 8 týdnů	Sezónní neprodejná obuv po vyčerpání všech možností darování
(i) Darování subjektu sociální ekonomiky bez příjemce	Subjekt obdržel obuv jako dar, ale nenašel příjemce	Charitativní organizace, která neprodá darovanou obuv
(j) Výrobek po přípravě k opětovnému použití	Bez nalezení příjemce	Renovovaná obuv, o kterou není zájem na trhu

Povinná dokumentace (článek 3 del. nařízení):

Hospodářský subjekt musí po dobu 5 let od zničení uchovávat a na žádost příslušného orgánu předložit do 30 dnů v elektronické formě dokumentaci prokazující oprávněnost derogace. Pro každou derogaci je stanoven specifický druh dokumentace:

- (a) Posouzení bezpečnosti dle GPSR nebo zkušební protokol na přítomnost zakázaných chemických látek
- (b) Prohlášení o nesouladu s identifikací typu nesouladu a příslušného práva
- (c) Soudní rozhodnutí, ADR rozhodnutí, nebo dokumentace interního šetření
- (d) Licence/smlouva s explicitním omezením distribuce + odůvodnění přiměřenosti zničení
- (e) Inspekční zpráva o neproveditelnosti přípravy k opětovnému použití
- (f, g) Buď evidence o provedení postupu kontroly kvality (vizuální inspekce, třídění s prioritou opětovného naskladnění a oprav), nebo inspekční protokol dokumentující typ a závažnost poškození
- (h) Důkaz o nabídce k darování
- (i) Prohlášení, že výrobek byl obdržen jako dar a příjemce nebyl nalezen
- (j) Dokumentace o převzetí od zpracovatele odpadu a nenalezení příjemce

Prohlášení zpracovatelům odpadu (článek 4 del. nařízení):

Hospodářský subjekt musí poskytnout zpracovateli odpadu prohlášení o příslušné derogaci, aby podpořil efektivnější třídění, opětovné použití a recyklaci.

Zveřejňování informací o vyřazených výrobcích (článek 24 + prováděcí nařízení C(2026) 660)

Povinnosti dle článku 24 ESPR:

Hospodářské subjekty, které vyřazují neprodané spotřební výrobky, musí každoročně zveřejnit: a) počet a hmotnost vyřazených výrobků, rozlišených podle typu/kategorie; b) důvody vyřazení a případnou derogaci dle čl. 25 odst. 5; c) podíl výrobků dodaných k přípravě na opětovné použití, recyklaci, energetickému využití a odstranění; d) přiјatá a plánovaná opatření k předcházení ničení.

Informace se zveřejňují jasným a viditelným způsobem na internetových stránkách (čl. 24 odst. 1). Lze je zahrnout do zprávy o udržitelnosti dle čl. 19a/29a směrnice 2013/34/EU.

Prováděcí nařízení C(2026) 660 (přijaté 9. 2. 2026):

- Formát: Standardizovaný formát zveřejnění dle přílohy I prováděcího nařízení (čl. 2).
- Kategorizace: Dle prvních 2 číslic kódu kombinované nomenklatury (KN); pro některé výrobky 4 číslice (čl. 3, příloha II).
- Archivace: Dokumentace o dodání a přijetí vyřazených výrobků se uchovává 5 let po zveřejnění informací (čl. 4).
- Ověřování: Příslušné orgány ověřují soulad dle zásad a postupu v příloze III; pokud je nesoulad relevantní pro jiný členský stát, informují jeho orgány (čl. 5).
- Aplikace: 12 měsíců po vstupu prováděcího nařízení v platnost (čl. 7).

ZELENÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY (GPP) – ČLÁNEK 65

Povinnost veřejných zadavatelů

Článek 65 ESPR zavádí povinné minimální požadavky pro zelené veřejné zakázky. Tato povinnost se vztahuje na:

- Veřejné zadavatele ve smyslu čl. 2 bodu 1 směrnice 2014/24/EU (stát, územní samosprávné celky, veřejnoprávní subjekty atd.)
- Jiné zadavatele (sektorové) ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/25/EU

Zadavatelé musí zadávat veřejné zakázky na nákup výrobků, na něž se vztahují delegované akty dle čl. 4 ESPR, nebo na stavební práce/služby využívající takové výrobky, v souladu s minimálními požadavky stanovenými Komisí (čl. 65 odst. 1).

Formy minimálních požadavků (článek 65 odst. 3)

Komise stanoví minimální požadavky prostřednictvím prováděcích aktů v jedné nebo více z těchto forem:

Forma	Popis	Dopad na dodavatele obuvi
Technické specifikace	Minimální technické parametry výrobku	Obuv nabízená do VZ musí splňovat dané ekodesignové úrovně (trvanlivost, recyklovaný obsah, chemická bezpečnost)
Kritéria pro zadání zakázky	Hodnoticí kritéria – váha 15–30 % v hodnocení nabídek (čl. 65 odst. 3 třetí pododstavec)	Nabídky s lepším environmentálním profilem obuvi získají bodovou výhodu
Podmínky plnění zakázky	Povinnosti dodavatele při realizaci zakázky	Např. povinnost zajistit DPP, poskytnout data o environmentální stopě, zajistit recyklaci

Forma	Popis	Dopad na dodavatele obuvi
Cíle	Nejudržitelnější výrobky musí tvořit min. 50 % zakázek za rok/víceleté období (čl. 65 odst. 3 čtvrtý pododstavec)	Zadavatel musí zajistit, aby polovina nakoupené obuvi splňovala nejvyšší environmentální standardy

Základna minimálních požadavků

Minimální požadavky jsou založeny na:

- Dvou nejvyšších výkonnostních třídách (performance classes) nebo
- Nejvyšších hodnoceních nebo
- Nejlepších možných úrovních výkonnosti stanovených v delegovaném aktu pro danou skupinu výrobků (čl. 65 odst. 3 druhý pododstavec).

Dopady na výrobce obuvi dodávající do veřejných zakázek

1/ Kvalifikační předpoklad: Obuv nabízená do VZ bude muset splňovat minimální ekodesignové požadavky – nelze nabídnout obuv bez DPP, bez požadované trvanlivosti nebo s nedovolenými látkami.

2/ Cenová soutěž se mění: Hodnoticí kritéria budou obsahovat environmentální složku (15–30 % váhy), takže čistě cenově orientovaní dodavatelé budou znevýhodněni.

3/ Datová připravenost: Zadavatelé budou vyžadovat data z DPP – environmentální stopa, recyklovaný obsah, chemické složení. Dodavatel musí být schopen tato data poskytnout.

4/ Smluvní podmínky: Zakázky mohou obsahovat povinnost zpětného odběru, dodání údajů o konci životnosti nebo reportingu o udržitelnosti dodané obuvi.

Sankce za nesoulad – propojení GPP a sankcí (článek 74)

Členské státy musí mít schopnost uložit mimo jiné:

- pokuty (čl. 74 odst. 3 písm. a), a
- dočasné vyloučení z postupů zadávání veřejných zakázek (čl. 74 odst. 3 písm. b).

Při stanovování sankcí musí být zohledněna povaha, závažnost a doba trvání porušení, úmysl vs. nedbalost, finanční situace, ekonomické výhody z porušení, škody na životním prostředí, přijatá nápravná opatření a opakovanost (čl. 74 odst. 2).

Klíčový závěr: Porušení ESPR (včetně nesprávného DPP, zničení obuvi bez derogace, nesplnění ekodesignových požadavků) může vést nejen k pokutě, ale i k dočasnému vyloučení z veřejných zakázek – což pro dodavatele obuvi státním institucím (armáda, policie, zdravotnictví, školství) představuje existenční riziko.

POVINNOSTI HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ

Povinnosti výrobce (článek 27)

Povinnost	Ustanovení	Detail
Ekodesign shoda	čl. 27 odst. 1 písm. a)	Výrobek musí být navržen a vyroben dle požadavků na výkonnost
Informace k výrobku	čl. 27 odst. 1 písm. b)	Přiložit požadované informace dle čl. 7

Povinnost	Ustanovení	Detail
DPP	čl. 27 odst. 1 písm. c)	DPP musí být k dispozici včetně záložní kopie
Posouzení shody	čl. 27 odst. 2	Provést nebo nechat provést postup posuzování shody
EU prohlášení o shodě + CE	čl. 27 odst. 2	Vypracovat prohlášení, připojit CE označení
Technická dokumentace	čl. 27 odst. 3	Uchovávat 10 let po uvedení na trh
Digitální pokyny	čl. 27 odst. 7	Digitální formát, v jazyce členského státu; na žádost zákazníka bezplatně tištěné do 1 měsíce
Stažení z trhu	čl. 27 odst. 8	Při podezření na nesoulad přijmout nápravná opatření bez zbytečného odkladu
Spolupráce s orgány	čl. 27 odst. 10	Dokumenty do 15 dnů od žádosti orgánu dozoru

Povinnosti dovozce (článek 29)

Dovozce ověří před uvedením na trh, že výrobce provedl posouzení shody, že k výrobku jsou přiloženy požadované informace a DPP. Dovozce rovněž uvede na výrobku/obalu své kontaktní údaje. Uchovává kopii EU prohlášení o shodě 10 let (čl. 29 odst. 7).

Povinnosti distributora (článek 30)

Distributor ověří přítomnost CE, štítku, DPP a digitálních pokynů. Nesmí dodat na trh výrobek, o němž se domnívá, že není ve shodě. Poskytne orgánu dozoru dokumentaci do 15 dnů (čl. 30 odst. 5).

Povinnosti obchodníka (článek 31)

Obchodník zajistí přístup zákazníků k informacím, DPP a štítkům, a to i v případě prodeje na dálku. Nesmí zobrazovat zavádějící štítky (čl. 31 odst. 3 písm. c).

Povinnosti poskytovatelů on-line tržišť (článek 35)

Spolupráce s orgány dozoru nad trhem; povinnost na příkaz orgánu odstranit obsah odkazující na nevyhovující výrobek (čl. 35 odst. 2).

SPECIFIKA SEGMENTU: OOP A ZDRAVOTNICKÉ PROSTŘEDKY

Osobní ochranné prostředky (OOP)

OOP (obuv splňující požadavky nařízení (EU) 2016/425 – PPE Regulation) nejsou z ESPR vyloučeny. ESPR se vztahuje na veškeré fyzické zboží (čl. 1 odst. 2) a výjimky jsou taxativně vyjmenovány – OOP mezi nimi nejsou.

Praktický dopad:

- Ochranná obuv (bezpečnostní, pracovní) bude podléhat souběžně požadavkům PPE Regulation (bezpečnost, certifikace) i ESPR (ekodesign, DPP, GPP).
- Při posuzování shody se použije modul stanovený v delegovaném aktu ESPR, nezávisle na posuzování shody dle PPE (čl. 4 odst. 5 ESPR).
- Pro OOP dodávanou do veřejných zakázek (armáda, policie, hasiči, zdravotnictví) platí čl. 65 ESPR v plném rozsahu.

Zdravotnické prostředky (ZP)

Zdravotnické prostředky (obuv klasifikovaná jako ZP dle nařízení (EU) 2017/745 – MDR) rovněž nejsou z ESPR vyloučeny. Výčet výjimek v čl. 1 odst. 2 zahrnuje pouze léčivé přípravky (směrnice 2001/83/ES) a veterinární léčiva, nikoliv zdravotnické prostředky.

Praktický dopad:

- Ortopedická obuv, diabetická obuv a další ZP-klasifikovaná obuv bude podléhat ESPR.
- Delegovaný akt může stanovit specifické výjimky nebo odchylky pro ZP (čl. 9 odst. 4 – výjimky z DPP, pokud jiný právní předpis upravuje systém digitálního poskytování informací).
- Zákaz ničení se vztahuje i na ZP-obuv, pokud spadá pod kódy KN 6401–6405, nicméně derogace (a) dle del. nařízení C(2026) 659 (nebezpečný výrobek dle GPSR) a (b) (nesoulad s právem) mohou být relevantní pro výrobky, které neprošly certifikací dle MDR.
- U DPP může MDR systém UDI (Unique Device Identification) představovat základ pro výjimku dle čl. 9 odst. 4 písm. b), pokud Komise uzná, že UDI systém dosahuje cílů DPP.

Výjimky pro obranu a národní bezpečnost

Výrobky určené výhradně pro účely obrany nebo národní bezpečnosti jsou ze skupin výrobků vyloučeny (čl. 5 odst. 5). Vojenská obuv proto může být vyloučena, pokud je určena výhradně pro obranu.

POVINNOSTI PODLE VELIKOSTI PODNIKU

Přehled diferenciace

Povinnost	Velký podnik	Střední podnik	Malý podnik	Mikropodnik
Ekodesignové požadavky (pokud přijat del. akt)	ANO	ANO	ANO	ANO
DPP (pokud přijat del. akt)	ANO	ANO	ANO	ANO
CE / prohlášení o shodě	ANO	ANO	ANO	ANO
Zákaz ničení obuvi	od 19. 7. 2026	od 19. 7. 2030	NE*	NE*
Zveřejnění info o vyřazení	od 1. celého úč. období po 18. 7. 2024	od 19. 7. 2030	NE	NE

Povinnost	Velký podnik	Střední podnik	Malý podnik	Mikropodnik
GPP minimální požadavky (jako dodavatel)	ANO	ANO	ANO	ANO

** Čl. 25 odst. 5 umožňuje Komisi rozšířit zákaz i na malé podniky/mikropodniky při důkazu obcházení.*

Podpora MSP (článek 22)

- Komise zajistí iniciativy pro MSP k začlenění environmentální udržitelnosti (čl. 22 odst. 1).
- Delegované akty mohou obsahovat digitální nástroje a pokyny pro MSP (čl. 22 odst. 2).
- Členské státy přijmou opatření na pomoc MSP, minimálně jednotná kontaktní místa a příležitosti k navazování kontaktů; dále mohou zahrnout finanční podporu, daňové výhody, přístup k financím, školení a organizační/technickou pomoc (čl. 22 odst. 3).

Přechodná období pro delegované akty (článek 4 odst. 4)

Komise poskytne hospodářským subjektům dostatek času na splnění požadavků, zejména s ohledem na potřeby MSP, zejména mikropodniků. Minimální doba je 18 měsíců od vstupu delegovaného aktu v platnost.

ČESKÁ LEGISLATIVA – PRAKTICKÁ NÁVAZNOST

Přímá použitelnost nařízení

ESPR je nařízení (nikoliv směrnice), proto je přímo použitelné v ČR bez nutnosti transpozice. Veškeré povinnosti výrobců, dovozců a distributorů platí automaticky.

Oblasti vyžadující adaptaci na národní úrovni

Přestože nařízení je přímo použitelné, některé oblasti vyžadují národní úpravu:

Oblast	Požadavek ESPR	Stav v ČR
Sankce	Čl. 74 – členské státy musí stanovit pravidla pro sankce	Bude vyžadovat novelu nebo nový zákon o sankcích za porušení ESPR
Orgán dozoru nad trhem	Čl. 66 – členské státy musí zahrnout ESPR do vnitrostátní strategie dozoru	Pravděpodobně ČOI (Česká obchodní inspekce) nebo MPO
Podpora MSP	Čl. 22 odst. 3 – členské státy musí přijmout opatření na pomoc MSP	Jednotná kontaktní místa, školení, finanční podpora
Dočasné vyloučení z VZ	Čl. 74 odst. 3 písm. b)	Úprava zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek
Odpadové hospodářství	Návaznost na zákaz ničení, třídění textilu/obuvi	Zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech – probíhající novely

Zákon o odpadech č. 541/2020 Sb.

Zákon o odpadech je klíčový navazující předpis, neboť ESPR delegované nařízení C(2026) 659 explicitně odkazuje na směrnici 2008/98/ES (Waste Framework Directive) a její navrhované změny týkající se textilního odpadu. V české legislativě bude nezbytná harmonizace:

- Zavedení povinnosti odděleného sběru textilu a obuvi (implementace revidované WFD), v ČR platí již od 1.1.2025
- Úprava povinností zpracovatelů odpadu přijímat prohlášení o výjimkách od hospodářských subjektů

Návrh zákona o ekodesignu

V lednu 2026 vláda schválila návrh zákona o ekodesignu jako návrh souvisejícího adaptačního zákona. Tento materiál řeší především:

- Určení orgánu dozoru nad trhem pro účely ESPR
- Stanovení sankcí za porušení ESPR (čl. 74)
- Procesní úpravy dozoru nad trhem

Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky

Zákon o technických požadavcích na výrobky (a navazující NV) bude pravděpodobně novelizován v souvislosti s posuzováním shody a označením CE dle ESPR.

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

Bude vyžadovat úpravu pro implementaci:

- povinných minimálních environmentálních požadavků dle čl. 65 ESPR;
- dočasného vyloučení z VZ jako sankce dle čl. 74 odst. 3 písm. b).

MILNÍKY

Datum	Milník	Odkaz
18. 7. 2024	Vstup ESPR v platnost; začátek běhu lhůt	čl. 80
19. 4. 2025	Termín pro přijetí prvního pracovního plánu (vč. obuvi jako priority)	čl. 18 odst. 5
19. 7. 2025	Termín pro přijetí prvního delegovaného aktu k derogacím ze zákazu ničení (splněno 9. 2. 2026) a prvního prováděcího aktu k formátu zveřejnění	čl. 25 odst. 5, čl. 24 odst. 3
19. 7. 2025	Nejdříve možný vstup v platnost prvního delegovaného aktu s ekodesignovými požadavky	čl. 4 odst. 7
19. 7. 2026	Registr DPP musí být zprovozněn	čl. 13 odst. 1
19. 7. 2026	Zákaz ničení neprodané obuvi (velké podniky)	čl. 25 odst. 1

Datum	Milník	Odkaz
19. 7. 2026	Aplikace del. nařízení C(2026) 659 (derogace)	čl. 6 del. nař.
19. 7. 2027	Komise zveřejní konsolidované informace o ničení	čl. 26
19. 7. 2028	Komise posoudí přínos požadavků na sociální udržitelnost	čl. 75 odst. 4
19. 7. 2030	Rozšíření zákazu ničení a zveřejnění na střední podniky	čl. 25 odst. 1, čl. 24 odst. 1
19. 7. 2030	Termín pro hodnocení ESPR Komisí	čl. 75 odst. 2
31. 12. 2026	Přechodné období pro energeticky náročné výrobky (starý ekodesign → nový)	čl. 79 odst. 1 písm. a) bod i)
(po přijetí del. aktu + 18 měsíců)	Aplikace ekodesignových požadavků na obuv	čl. 4 odst. 4

RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI

Rizika

Riziko	Popis	Zmírnění
Regulační	Neznámý timing delegovaného aktu pro obuv; požadavky mohou být přísnější než očekávání	Aktivní účast v konzultacích fóra o ekodesignu (čl. 19)
Finanční	Náklady na zavedení DPP, PEF kalkulace, chemický audit, úpravu designu	Využití programů podpory MSP (čl. 22)
Operační	Nutnost zásadní změny procesů řízení zásob (zákaz ničení)	Nastavení redistribučních kanálů, slev, darování
Vyloučení z VZ	Nesoulad s ESPR může vést k dočasnému vyloučení z veřejných zakázek (čl. 74 odst. 3 písm. b)	Proaktivní compliance
Trestní	Pokuty za porušení ESPR dle národní úpravy (čl. 74)	Interní compliance program
Dodavatelský řetězec	Potřeba dat od dodavatelů pro DPP a informace o látkách	Smluvní zajištění datového toku od dodavatelů

Příležitosti

Příležitost	Popis
Konkurenční výhoda ve VZ	Firmy s kvalitním DPP a nízkou environmentální stopou získají bodovou výhodu v soutěžích (čl. 65 odst. 3 – 15–30 % váha environmentálních kritérií)
Diferenciace na trhu	Transparentní informace o udržitelnosti obuvi prostřednictvím DPP posílí důvěru spotřebitelů
Inovace v materiálech	Požadavky na recyklovaný obsah a chemickou bezpečnost urychlí přechod na udržitelnější materiály
Cirkulární obchodní modely	Zákaz ničení a požadavky na opravitelnost otevírají prostor pro re-sole, re-upper, second-hand modely
Snížení odpadu	Efektivnější řízení zásob díky prevenci ničení sníží odpadové náklady
Přístup k financování	Soulad s ESPR zlepšuje ESG hodnocení, přístup k zeleným dluhopisům a fondům

ZDROJE

Název (zkráceně)	Číslo předpisu	Link
ESPR – konsolidované znění (CZ)	Nařízení (EU) 2024/1781	EUR-Lex
Delegované nařízení – výjimky ze zákazu ničení	C(2026) 659 final, 9. 2. 2026	EUR-Lex (navazující akt)
Prováděcí nařízení – formát zveřejnění	C(2026) 660 final, 9. 2. 2026	EUR-Lex (navazující akt)
JRC Metodika DPP	JRC145830, EUR 40660	doi:10.2760/4511279
PEFCR Apparel & Footwear v3.1	—	Zdrojová dokumentace v knihovně
Nařízení o obecné bezpečnosti výrobků (GPSR)	Nařízení (EU) 2023/988	EUR-Lex
Nařízení o osobních ochranných prostředcích	Nařízení (EU) 2016/425	EUR-Lex
Nařízení o zdravotnických prostředcích	Nařízení (EU) 2017/745	EUR-Lex
Směrnice o zadávání veřejných zakázek	Směrnice 2014/24/EU	EUR-Lex

Název (zkráceně)	Číslo předpisu	Link
Zákon o odpadech ČR	Zákon č. 541/2020 Sb.	zakonyprolidi.cz
Zákon o zadávání veřejných zakázek ČR	Zákon č. 134/2016 Sb.	zakonyprolidi.cz
Návrh adaptačního zákona k ESPR	eKLEP materiál ALBSDDEJ5C5N	odok.gov.cz

1.2.2 Legislativní karta: Environmentální dopady výrobku (Ecolabel, PEFCR, odlesňování)

Zaměření: obuvnický průmysl (včetně OOP a zdravotnických prostředků)

Položka	Údaj
Jádro karty	**EU Ecolabel** – (ES) č. 66/2010; kritéria obuv (EU) 2016/1349; kritéria textil 2014/350/EU; prodloužení platnosti mimo jiné **rozhodnutím (EU) 2026/66**. **PEF** – doporučení Komise (EU) 2021/2279, **PEFCR Apparel & Footwear v3.1** (dobrovolná metodika, referenční pro průmysl a GPP).
Odlesňování (EUDR)	**Nařízení 2023/1115**; **2024/3234** (odklad); **2025/2650** (čl. **4a**, nový **čl. 5**, **navazující** subjekty, zrušení čl. 4 odst. 8–10, úprava **čl. 37–38** a **čl. 28**, přílohy I-III). Přímo v ČR Zákon č. 250/2025 Sb., o lesích
Okrajově (detail v jednotlivých legislativních kartách)	**ESPR / DPP** – nařízení (EU) 2024/1781. **EMPCO / zelená tvrzení** – směrnice (EU) 2024/825, transpozice do **634/1992 Sb.**
Metodické dokumenty	PEFCR A&FW v3.1; JRC k metodice DPP
Klíčové orgány v ČR	**CENIA/MŽP** (EU Ecolabel); **MZe**, **Celní správa**, **MŽP**, **ČIŽP** (EUDR – **Národní lesnický institut (NLI)**; **MPO** (ekodesign, komunikace k průmyslu); **ČOI** (EMPCO).

Přehled a vzájemné vazby

Předpis	Relevance pro obuv	Poznámka
Nařízení (ES) č. 66/2010	**VYSOKÁ**	Rámec EU Ecolabel
Rozhodnutí Komise (EU) 2016/1349	**VYSOKÁ**	Kritéria EU Ecolabel pro **obuv**
Rozhodnutí Komise 2014/350/EU	**VYSOKÁ**	Kritéria EU Ecolabel pro **textil**
Rozhodnutí Komise (EU) 2026/66	**VYSOKÁ**	Prodloužení platnosti kritérií (mj. obuv a textil)
Doporučení (EU) 2021/2279	**VYSOKÁ**	Metoda PEF / OEF
PEFCR A&FW v3.1	**VYSOKÁ**	Výpočet environmentální stopy obuvi a oděvů

Předpis	Relevance pro obuv	Poznámka
Nařízení (EU) 2023/1115 + 2025/2650	**STŘEDNÍ-VYSOKÁ**	EUDR – zejména **kůže, přírodní kaučuk, dřevo**
Nařízení (EU) 2024/1781 (ESPR)	Okrajově	DPP a výkonnostní požadavky – **samostatná karta**
Směrnice (EU) 2024/825 (EMPCO)	Okrajově	Komunikace environmentálních vlastností – **samostatná karta**

Schéma

PEF metoda (2021/2279) → PEFCR A&FW → kvantifikace dopadů výrobku
↓
EU Ecolabel (66/2010 + kritéria) → dobrovolná certifikace celého životního cyklu
↓
EUDR (2023/1115) → due diligence u vybraných komodit (kůže, kaučuk, dřevo…)
↓
ESPR / DPP → povinný digitální nosič (po DA) — viz jiná karta
↓
EMPCO → pravidla pro tvrzení vůči spotřebiteli — viz jiná karta

PEFCR Apparel & Footwear – environmentální stopa

Co je PEFCR

Product Environmental Footprint Category Rules (PEFCR) pro oděvy a obuv (verze 3.1, duben 2025, platnost dokumentu obvykle do 31. 12. 2027) stanoví harmonizovanou metodiku výpočtu environmentální stopy.

Právní status: dobrovolný dokument; referenční pro průmysl, zelené veřejné zakázky a pro konzistenci dat s budoucími požadavky ekodesignu / DPP (po přijetí delegovaných aktů k obuvi a textiliím).

Rozsah a klasifikace výrobků

Kategorie	Obuv – příklad
Apparel	Textilní komponenty obuvi
Footwear	Městská, sportovní, outdoor, bezpečnostní, dětská, pantofle atd.

Funkční jednotka a životnost

Funkční jednotka: jeden pár obuvi nošený během očekávané životnosti. Referenční velikost (např. EU 42/38), default životnost dle kategorie, intrinsická odolnost a opravitelnost mění multiplikátor dopadu na jednotku užití.

Příloha V – odolnost obuvi

Příloha V stanoví testy a bodování (např. oděr podešve ISO 4649 / EN 12770, ohyby Ross/Bally, přilnavost EN 15307, barevná stálost EN ISO 105, u vybraných typů voděodolnost). Výsledek ovlivňuje multiplikátor životnosti v PEF.

Šestnáct kategorií dopadu

PEFCR používá 16 kategorií dopadu dle PEF; čtyři nejrelevantnější pro daný výrobek musí být povinně komunikovány v rámci studie. Pro obuv typicky dominuje změna klimatu, často také spotřeba zdrojů, toxicita a voda – vždy dle konkrétního modelu.

Mikrovlákna

V3.1 zahrnuje modul uvolňování vlákenných fragmentů z textilních částí (praní / sušení) jako doplňkovou informaci.

Circular Footprint Formula (CFF)

CFF zohledňuje recyklované vstupy, recyklovatelnost, energetické využití a kvalitu recyklátu vůči primárnímu materiálu.

EU Ecolabel – ekoznačka EU

Co je EU Ecolabel

EU Ecolabel je dobrovolná ekoznačka typu I ve smyslu ISO 14024 (certifikace třetí stranou, předem stanovená kritéria, nezávislé ověření). Uděluje se výrobkům a službám, které mají v průběhu celého životního cyklu nižší dopady na životní prostředí než srovnatelné výrobky na trhu, aniž by šlo o „ekologickou“ náhražku horší kvality. Pro obuv a textil je značka nástrojem B2C marketingu, zelených veřejných zakázek (GPP) a často i důkazem vůči odběratelům v řetězci.

Nařízení (ES) č. 66/2010 – základní rámec

Nařízení zakládá jednotný systém v celé EU a stanoví zejména:

Oblast	Stručný obsah
Účel a dobrovolnost	Ekoznačka je **nepovinná**; cílem je informovat spotřebitele a podporovat environmentálně šetrnější výrobky.
Skupiny výrobků	Kritéria se stanovují **pro skupiny** (obuv má kód **017**); mění se **prováděcími rozhodnutími** Komise.
Příslušné orgány	V každém členském státě **kompetentní orgán** přijímá žádosti, posuzuje shodu, uzavírá **licenční smlouvu** a vykonává kontrolu.
Poplatky	Rámec poplatků v nařízení; **snížení pro mikro, malé a střední podniky** oproti velkým subjektům.

Oblast	Stručný obsah
Licence a logo	Použití loga jen na základě platné licence a v souladu s pravidly EU; **zákaz zavádějícího užití** a postih neoprávněného označení.
Posuzování shody	Žadatel dokládá splnění kritérií; orgán může vyžadovat **důkazy, vzorky, inspekce** u žadatele nebo u dodavatelů.
Příprava kritérií	Zapojení Výboru pro ekoznačku EU, konzultace, přezkum platnosti kritérií.

Právní rámec pro obuv a textil

Předpis	Role
(EC) č. 66/2010	Základní nařízení o systému EU Ecolabel.
(EU) 2016/1349	Ekologická kritéria a pravidla posuzování pro obuv (příloha s 10 kritérii a dodatkem látek).
2014/350/EU	Ekologická kritéria pro textilní výrobky – použije se u textilních částí obuvi (např. svršek, podšívka), pokud na ně žadatel cílí samostatně, a v obuvi se na ně navazuje (např. textilie s EU Ecolabel dle 2014/350 se považují za splnění vybraných požadavků v 2016/1349).
(EU) 2026/66	Prodloužení platnosti vybraných souborů kritérií včetně obuvi a textilu.

Skupina výrobků „obuv“ – rozsah a výjimky (2016/1349)

Spadá obuv určená k ochraně nebo krytí nohou s podešví ve styku se zemí, včetně obuvi ve smyslu směrnice 94/11/ES a ochranné obuvi podléhající 89/686/EHS (OOP), pokud splní kritéria.

Nezahrnuje mimo jiné:

- obuv s elektrickými nebo elektronickými součástmi,
- obuv na jedno použití,
- ponožky s podešví,
- obuv, která má povahu hračky.

Důležité definice pro aplikaci kritérií: svršek (včetně podšívky a stélky), podešev, kompletace obuvi a místo kompletace (závod pod kontrolou žadatele, kde probíhá finální fáze až po balení). Pro testy se používají referenční velikosti (např. pánská 42, dámská 38, dětská 32, u nejmenších dětí 26) – přesně dle znění rozhodnutí.

Deset ekologických kritérií pro obuv

Kritéria v příloze k rozhodnutí (EU) 2016/1349 jsou číslována a mnohá platí jen od určitého hmotnostního podílu materiálu ve vrchu nebo podešvi (typicky nad 10 % u strukturálních materiálů, u některých chemických omezení nad 3 % homogenního materiálu). Stručný význam pro praxi:

č.	Název kritéria	Praktický dopad
1	Původ kůží, bavlny, dřeva, korku, umělých celulózových vláken a plastů	Zpětné dohledání původu a udržitelný původ vstupů (např. useň ze zvířat z **masného/mléčného** chovu; zákaz surovin z druhů dle **IUCN Red List** v uvedených kategoriích; bavlna **ekologická nebo IPM**, výjimky u vysokého podílu recyklátu; vazba na certifikáty dřeva apod. dle textu kritérií).
2	Snížení spotřeby vody a omezení při činění kůží	Požadavky na **šetrnější činění** tam, kde je v obuvi významný podíl usně; u obuvi pro **děti do 3 let** speciální pravidlo pro podšívky/stélky (**bez chromového činění** suroviny).
3	Emise do vody (usně, textilie, pryž)	Limity emisí z výroby materiálů, pokud jsou ve svršku/podešvi nad práh podílu.
4	Těkavé organické sloučeniny (VOC)	Omezení VOC z lepidel, nátěrů a podobných aplikací (včetně odkazu na **EN 14602** pro definici VOC v rozhodnutí).
5	Nebezpečné látky ve výrobku	Mimo jiné **SVHC** dle **REACH** (čl. 59 odst. 1, **1907/2006**) nad **0,10 %** v homogenních částech; výjimky pro látky po chemické reakci / bez biologické dostupnosti dle znění kritéria.
6	Seznam látek podléhajících omezení	**Dodatek** k rozhodnutí – konkrétní látky/skupiny (např. určité **AZO barviva**, **CMR**, kovy v barvách apod.) s limity a metodami zkoušek; často vyžaduje **SDS**, prohlášení dodavatelů nebo **roční laboratorní rozbor** u licencované řady.
7	Parametry životnosti („fitness for use“)	U **pracovní a bezpečnostní obuvi** značka **CE** a životnost dle **89/686/EHS**; ostatní kategorie musí splnit **tabulku č. 5** (ohyby vrchu **EN 13512**, pevnost **EN 13571**, ohyby a oděr podešve **EN 17707 / EN 12770**, pevnost lepidla **EN 17708**, oděr podšívky **EN 17704**, stálost barev **EN ISO 17700** – přesné limity dle typu obuvi v příloze).
8	Sociální odpovědnost při finální kompletaci	Ověření **třetí stranou** + **audit na místě** v závodě kompletace: základní **úmluvy ILO** (dětská práce, nucená práce, sdružování, diskriminace) a doplňky (pracovní doba **ILO 131**, mzdy včetně odkazu na **SA8000** pro „životní minimum“, BOZP **ILO 155/170**). Souhrn auditů má být **zveřejněn na internetu**.
9	Balení	**Primární obal** dle **94/62/ES bude změněno na PPWR,** karton/papír **100 % recyklát**, plasty **min. 80 % recyklát**.
10	Informace na obalu	Povinné texty mimo jiné o **čištění**, **opravitelnosti** a **odkladu** obuvi; náležitosti uvedené u ekoznačky na obalu dle přílohy.

U každého kritéria příloha stanoví posuzování a ověřování (prohlášení dodavatele, certifikáty, zkoušky akreditované laboratoře, inspekce). Orgány přednostně uznávají doklady od akreditovaných laboratoří a certifikačních subjektů; lze akceptovat rovnocenné metody, pokud je posuzující orgán uzná.

Žádost, licence a poplatky

- Žadatel podává žádost u příslušného orgánu členského státu (v ČR CENIA).
- Po prokázání shody se uzavírá licenční smlouva na používání loga pro konkrétní model/řadu v souladu s kritérii platnými v době rozhodnutí.
- Platnost souboru kritérií pro obuv byla původně vázána na dobu od přijetí rozhodnutí (typicky několik let); aktuální konec platnosti a případné prodloužení sledujte v konsolidovaném znění 2016/1349 a v návazných rozhodnutích (2026/66 a další).
- Poplatky jsou stanoveny vnitrostátně v mezích nařízení 66/2010, s preferencí MSP.

Česká implementace

Úroveň	Obsah
EU	Nařízení (ES) 66/2010 je přímo použitelné; kritéria obuvi a textilu v prováděcích rozhodnutích Komise.
Zákon č. 17/1992 Sb.	Obecný rámec ochrany životního prostředí; ekologické značení jako nástroj environmentální politiky státu.
NV č. 63/2003 Sb.	Ekologické značení – vymezuje národní ekoznačku a související pravidla a zároveň zakotvuje rámec pro výkon agendy včetně EU Ecolabel (gestor, žádosti, poplatky v příslušné vyhlášce MŽP). V ČR značka Ekologicky šetrný výrobek.
CENIA	Kompetentní orgán pro EU Ecolabel v ČR (síť MŽP): informace k žádostem, posouzení dokumentace, kontroly, komunikace s evropskou správou schématu.

Postup firmy (zjednodušeně): interní gap analýza vůči příloze 2016/1349 (a případně 2014/350 u textilních dílů) → sběr certifikátů a prohlášení od činíren, výrobců podešví, textilií → zkoušky životnosti dle tabulky č. 5 → sociální audit kompletace → návrh obalu a informací → podání u CENIA → licence a označení výrobku.

Návaznosti mimo tuto kartu

- REACH, biocidy (528/2012) – kritéria obuvi na ně výslovně odkazují u chemických a biocidních požadavků.
- GPP – ekoznačka EU je často použitelná jako technická specifikace ve veřejných zakázkách (v souladu se směrnicemi o VZ a zásadou nediskriminace).
- EMPCO – EU Ecolabel je příklad uznaného silného environmentálního profilu pro komunikaci vůči spotřebiteli; detail pravidel je na samostatné kartě EMPCO.

Revize kritérií

Komise kritéria průběžně přezkoumává s ohledem na vývoj trhu, REACH, látky včetně PFAS, cirkulární ekonomiku a dostupnost šetrnějších technologií. Doporučení: sledovat EUR-Lex (nová rozhodnutí ke skupině 017 a textilu) a CENIA (metodické listy a semináře).

Odlesňování – EUDR a novela po omnibusu

Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR)

Předmět: dodávání na trh Unie a vývoz z Unie vybraných komodit a výrobků („relevantní produkty“) uvedených v příloze I, pokud obsahují nebo jsou vyrobeny z relevantních komodit (dřevo, kaučuk, kakao, káva, palma, sója, skot včetně kůže atd. dle přílohy). Produkt smí být uveden na trh / vyvezen jen tehdy, pokud nezpůsobil odlesňování ani degradaci lesů po 31. 12. 2020 a zároveň splnil požadavky zákonnosti v zemi produkce. Ve znění po (EU) 2025/2650 čl. 3 písm. c) vyžaduje, aby se na produkt vztahovalo prohlášení o náležité péči nebo – u oprávněných subjektů – zjednodušené prohlášení podle příslušných ustanovení.

Nástroje: systém náležité péče (shromáždění informací, posouzení rizik, zmírnění rizik), DDS a/nebo u mikro/malých primárních výrobců zjednodušené prohlášení (čl. 4a) v informačním systému, uchovávání záznamů (typicky 5 let), kontrola příslušnými orgány a celními orgány (včetně referenčního čísla DDS nebo identifikačního kódu zjednodušeného prohlášení u celního propuštění ve znění po 2025/2650).

Komodity a výrobky relevantní pro obuv a textil (neúplný výčet – vždy ověřte kód HS/CN vůči příloze I): kůže a výrobky z kůže (vazba na skot), pryž / přírodní kaučuk a některé výrobky z pryže, dřevo a dřevařské výrobky (obaly, stélky, korkové komponenty, kde aplikovatelné), dále mimo obuv např. káva, kakao, palma, sója.

Co všechno je nutné „zpracovat“ – náležitá péče (čl. 8 a násl.)

Ve znění po 2025/2650 se náležitá péče vykonává vůči všem relevantním produktům před uvedením na trh nebo vývozem (čl. 8 odst. 1 – znění bez vazby „u každého dodavatele“). Skládá se ze tří povinných bloků:

Krok	Článek	Obsah
1. Informace	čl. 9	Shromáždit, uspořádat a uchovávat 5 let informace a důkazy pro každý relevantní produkt (viz tabulka v odstavci 4.3).
2. Posouzení rizik	čl. 10	Ověřit a analyzovat údaje z kroku 1 a případnou další dokumentaci; zdokumentovat závěr, zda existuje riziko „nevyhovujícího“ produktu. Na trh jen při žádném nebo zanedbatelném riziku. Min. 1× ročně posouzení přezkoumat.
3. Zmírnění rizik	čl. 11	Pokud riziko není nulové ani zanedbatelné, před uváděním na trh přijmout přiměřená opatření (další dokumenty, nezávislé audity, školení dodavatelů apod.) tak, aby bylo dosaženo nulového nebo zanedbatelného rizika. Opět dokumentace a roční přezkum.

Systém náležité péče (čl. 12): písemný rámec postupů a opatření, min. 1× ročně přezkoumán a při nových skutečnostech aktualizován; záznamy o aktualizacích také 5 let. Veřejná výroční zpráva o systému náležité péče (internet) stanoví čl. 12 odst. 3 pro hospodářské subjekty, které nejsou malými ani středními podniky včetně mikropodniků a nejsou fyzickými osobami ; zpráva obsahuje mimo jiné souhrn druhů a množství, závěry posouzení rizik, přijatá opatření a popřípadě konzultace s původními obyvateli.

Zjednodušení (čl. 13): pokud jsou všechny komodity a výroba v zemi / oblasti zařazené Komisí jako „nízké riziko“ a je zanedbatelné riziko obcházení nebo smíchání s výrobky nejistého původu, lze vynechat plnění některých povinností z čl. 10 a 11 – ale musíte být schopni na výzvu doložit dokumentaci; při nových informacích nebo obavách se plný režim obnovuje.

Certifikace třetí stranou může posloužit jako důkazní podklad v posouzení rizik, ale nenahrazuje odpovědnost hospodářského subjektu.

Mikro nebo malý primární hospodářský subjekt (čl. 2 bod 15a a čl. 4a) – zjednodušený režim jen pro subjekty splňující definici v konsolidovaném nařízení: mimo jiné usazení v zemi s nízkým rizikem dle čl. 29, uvádění/vývoz vlastní produkce (vypěstované/sklizené/získané/odchované komodity na dotčených pozemcích nebo u skota v zařízeních v té zemi). Před uvedením podá jednorázové zjednodušené prohlášení v IS, získá identifikační kód prohlášení; obsah příloha III (včetně odhadu ročního množství). Geolokaci lze u těchto subjektů nahradit poštovní adresou pozemku nebo zařízení, pokud jasně odpovídá poloze (čl. 4a odst. 5). Od podání prohlášení mohou být osvobozeni, pokud jsou údaje v ekvivalentní národní/Unijní databázi a členský stát je zpřístupní v IS (čl. 4a odst. 4, např. návaznost na 2016/429 u skotu). Obuvní výrobce v EU, který zpracovává dovezené vstupy, obvykle není „primární" v tomto smyslu – počítá s plným DDS a čl. 9.

Jaké informace a dokumenty mít u produktu (čl. 9 odst. 1)

Pro každý relevantní produkt (nejlépe strukturovaně v IS / ERP) uchovávejte údaje + důkazní materiály, zejména:

Oblast	Co mít připraveno (typicky)
Identifikace zboží	Popis, **obchodní název**, druh produktu; u dřeva i **druh** (běžný a vědecký název); **seznam relevantních komodit** obsažených v produktu nebo použitých při výrobě.
Množství	V kg čisté hmotnosti a v případě vstupu na trh EU též dle **doplňkové jednotky** k příslušnému kódu HS, je-li v předpisech jednotně definována.
Země a oblast produkce	Stát a tam, kde je to relevantní, **jeho části** (region).
Geolokace	Pro **každý pozemek**, na němž byla komodita vyprodukována: souřadnice dle definice v nařízení (**nejméně 6 desetinných míst**); u pozemků **větších než 4 ha** (u komodit jiných než skot) **polygony** obvodu pozemku. U **skotu** a výrobků z něj se geolokace vztahuje k **zařízením**, kde byl chován; u krmiv speciální pravidla v odůvodnění a článcích o skotu – sledujte konsolidované znění. **Datum nebo období** produkce na daném místě.
Řetězec	Kontakty (**název, adresa, e-mail**) **dodavatelů** vám i **odběratelům** (kdo vám produkt dodal / komu jste ho předali).
Bez odlesňování	**Přesvědčivé a ověřitelné informace**, že produkt **nezpůsobuje** odlesňování ani degradaci lesů po cutoff date.
Zákonnost	**Přesvědčivé a ověřitelné informace**, že komodity byly produkovány v **souladu s právem** země původu, včetně **oprávnění k užívání půdy** pro danou produkci.

Forma důkazů: smlouvy, prohlášení dodavatelů, certifikáty, mapy a výpisy z GIS, řez řetězcem (bill of materials), celní dokumenty, audity, přístupové kódy k národním registrům původu – podle toho, co příslušný orgán u konkrétního případu uzná. Na požádání musí být informace zpřístupněny příslušnému orgánu.

Posouzení rizik – co zohlednit (čl. 10 odst. 2)

Při posouzení rizik se mimo jiné bere v úvahu (výběr): kategorie rizika země dle čl. 29, výskyt lesů a původních obyvatel, konzultace s komunitami, odůvodněná tvrzení komunit k půdě, míra odlesňování v regionu, spolehlivost a platnost podkladů z čl. 9, korupce / padělání dokumentů / sankce OSN nebo EU, složitost řetězce a složení šarží, riziko obcházení nebo smíchání s výrobky neznámého původu, závěry expertních skupin Komise, opodstatněné obavy třetích stran (čl. 31), historie porušení předpisů v řetězci, případně doplňující informace z certifikací (bez náhrady vlastní odpovědnosti).

DDS, zjednodušené prohlášení, navazující subjekty a IS (ve znění po 2025/2650)

Důležité: Novela (EU) 2025/2650 mění kapitolu 2 a definice v čl. 2 (mj. navazující hospodářský subjekt), ruší čl. 4 odst. 8, 9 a 10 (dřívější „řetězení" DDS přes tyto odstavce již neplatí), zavádí čl. 4a a přílohu III, a nahrazuje čl. 5 a 6. Níže je výklad podle oficiálního textu novely; u každého konkrétního postupu použito konsolidované 2023/1115 v EUR-Lex.

Prohlášení o náležité péči (DDS) – čl. 4 odst. 2, obsah příloha II ve znění po 2025/2650. Nařízení 2650 v příloze I zrušuje bod 4 původní přílohy II (odkaz na jiné DDS v návaznosti na zrušené odstavce 8–9). V konsolidaci tedy sledujte aktuální seznam položek DDS; obvykle zůstává podstata: identifikace subjektu, u vstupu na trh EU EORI, HS, popis a množství, země produkce, geolokace (nebo pravidla pro skot/krmiva dle nařízení), povinný text o náležité péči a souladu s čl. 3 písm. a) a b), podpis.

Odpovědnost – čl. 4 odst. 3: odpovědnost za soulad s čl. 3 vzniká zpřístupněním DDS nebo, u mikro/malých primárních subjektů, předložením zjednodušeného prohlášení podle čl. 4a. Druhá věta téhož odstavce ukládá uchovávat 5 let záznam o prohlášeních o náležité péči předaných přes IS; u zjednodušených prohlášení doplňte výklad z čl. 12 a z konsolidovaného znění.

Zjednodušené prohlášení – viz odstavec 4.2 a příloha III ve znění 2650 (EORI, HS a odhad ročního množství, země, geolokace nebo poštovní adresa, text potvrzení).

Navazující hospodářský subjekt (čl. 2 bod 15b) – subjekt, který uvádí na trh/vyváží výrobky vyrobené za použití vstupů, na něž se všechny vztahuje platné DDS nebo zjednodušené prohlášení. Obchodník je pak osoba v řetězci jiná než hospodářský nebo navazující hospodářský subjekt (čl. 2 bod 17 ve znění po novele).

Čl. 5 – povinnosti navazujících hospodářských subjektů a obchodníků (nové znění): mohou uvádět/dodávat na trh jen s informacemi dle odst. 3; navazující HS a obchodníci, kteří nejsou MSP, se registrují v IS před uvedením/vývozem; shromažďují a uchovávají kontakty dodavatelů a odběratelů a u dodavatele-hospodářského subjektu též referenční čísla DDS nebo identifikační kódy zjednodušených prohlášení (odst. 3); MSP tyto údaje uchovávají 5 let (odst. 4). Ne-MSP při riziku nesouladu před uvedením informují orgány a musí ověřit náležitou péči (odst. 6). Povinnost poskytnout součinnost při kontrolách (odst. 7, v novelizovaném znění odkaz na čl. 19).

Předání po řetězci – čl. 4 odst. 7 ve znění po novele: hospodářský subjekt sdělí navazujícím subjektům a obchodníkům referenční čísla DDS nebo identifikační kódy zjednodušených prohlášení (nikoli širší balík dle zrušených odst. 8–9).

Celní propouštění – ve znění po novele se referenční číslo DDS nebo identifikační kód zjednodušeného prohlášení zpřístupní celním orgánům před propuštěním do volného oběhu/vývozem, s výjimkami uvedenými v čl. 28 (mj. pokud je DDS dostupné přes elektronické rozhraní dle odst. 2 tohoto článku). Elektronické rozhraní (jednotný celní portál) musí být zavedeno nejpozději 1. 12. 2029 (čl. 28 ve znění 2025/2650).

Zplnomocnění – čl. 6: lze pověřit předložením DDS nebo zjednodušeného prohlášení; fyzická osoba nebo mikropodnik může pověřit navazujícího subjekt nebo obchodníka (který není FO ani mikro), který bez toho nesmí zboží uvést na trh.

Dovozce mimo EU – čl. 7 (pokud nebyl novelou dotčen): první subjekt usazený v EU, který výrobek dodá na trh, je hospodářským subjektem ve smyslu nařízení.

Odklad použitelnosti – (EU) 2024/3234

První legislativní odklad hlavních povinností oproti původnímu kalendáři; reálné použití jednotlivých článků vždy z konsolidovaného znění 2023/1115 v EUR-Lex.

Omnibusová novela – nařízení (EU) 2025/2650

Přijato 19. 12. 2025, Úř. věst. 23. 12. 2025. Mění zejména povinnosti hospodářských subjektů a obchodníků, částečně zjednodušuje administrativu a upravuje kalendář.

Vybrané změny praxe:

Oblast	Obsah (shrnutí)
Datum použití hlavních článků	**Čl. 38 odst. 2** (ve znění 2025/2650): **čl. 3–13, 16–24, 26, 31 a 32** se použijí **od 30. 12. 2026**.
Odklad pro mikro a malé podniky	**Čl. 38 odst. 3:** pro hospodářské subjekty, které jsou **fyzickou osobou, mikro nebo malým podnikem** ve smyslu **čl. 3 odst. 1 nebo 2 první pododstavec** směrnice **2013/34/EU**, **zřízené do 31. 12. 2024** (bez ohledu na právní formu), se **týž** soubor článků použije **od 30. 6. 2027** – **s výjimkou produktů, na něž se vztahuje příloha nařízení (EU) č. 995/2010**; u těchto produktů tedy **neplatí** odklad na červenec 2027 a použije se **odst. 2** (typicky **30. 12. 2026**).
Čl. 4a a příloha III	**Mikro nebo malí primární** hospodářští subjekti (definice **čl. 2 bod 15a**): **jednorázové zjednodušené prohlášení**, **identifikační kód**, náhrada geolokace **poštovní adresou** za podmínek **čl. 4a odst. 5**, výjimka při napojení na **národní databáze** (**čl. 4a odst. 4**).
Řetězec	Nové **čl. 5** (navazující hospodářské subjekty a obchodníci), **čl. 6** (zplnomocnění včetně zjednodušeného prohlášení); **zrušení čl. 4 odst. 8–10**.
Rozsah přílohy I EUDR	V příloze I **zrušen řádek ex 49** (polygrafické výrobky z papíru apod.). **Příloha II EUDR** se mění podle přílohy I nařízení **2025/2650** (mj. **zrušení bodu 4** původní přílohy II). **Příloha III** EUDR = obsah z přílohy II nařízení **2025/2650** (zjednodušené prohlášení).
Přezkum	Zpráva Komise o zjednodušení do **30. 4. 2026**; **obecný přezkum** nařízení 2023/1115 mimo jiné do **30. 6. 2030** (úprava v 2025/2650).
Celní rozhraní	**Čl. 28** ve znění 2025/2650: rozhraní jednotného celního portálu **zavedeno nejpozději 1. 12. 2029**.

Oblast	Obsah (shrnutí)
Nařízení o dřevu 995/2010	**Čl. 37** ve znění 2025/2650: **1)** 995/2010 se **ruší s účinky od 30. 12. 2026**. **2)** 995/2010 se však **do 31. 12. 2029** nadále použije na **dřevo a dřevařské výrobky** dle **čl. 2 písm. a) 995/2010**, které byly **vyprodukovány před 29. 6. 2023** a **uvedeny na trh Unie od 30. 12. 2026**. **3) Odchylně** od **čl. 1 odst. 2 nařízení 2023/1115** (který obecně vylučuje z působnosti EUDR výrobky vyrobené před datem z **čl. 38 odst. 1**) musí totéž zboží (vyprodukované před 29. 6. 2023), je-li uvedeno na trh **od 31. 12. 2029**, splňovat **čl. 3 2023/1115**.

Co z toho plyne pro obuvnický závod

Role	Akce
Dovoz kůže / surové kůže / polotovarů	Zmapovat **HS/CN** vůči příloze I; sbírat **geolokace** a dokumentaci náležité péče; **DDS** v informačním systému; návaznost na **celní prohlášení** a **EORI**.
Přírodní kaučuk	Stejná logika u relevantních kódů zboží.
Dřevěné obaly / komponenty	Od **30. 12. 2026** hlavní režim **EUDR**; u staršího dřeva dle **995/2010** sledujte **přechodné čl. 37** (včetně pravidel **do 31. 12. 2029** a povinnosti **čl. 3 EUDR** u zboží uvedeného na trh **od 31. 12. 2029**).
Čistě syntetická obuv bez komodit z přílohy I	Přímá povinnost EUDR často nevznikne; zůstává tlak řetězce a **ESG** due diligence odběratelů.

Minimální balíček dokumentů v provozu:

1/ Klasifikace výrobků a nákupu – které výrobky podléhají Příloze č., aktuální kódy HS/CN a objemy.

2/ Mapa dodavatelů – smlouvy, kontakty, zplnomocnění dle čl. 6 ve znění po 2025/2650 (DDS i zjednodušené prohlášení); u role navazujícího hospodářského subjektu / obchodníka evidence dle čl. 5.

3/ Datová složka k šarži / dodávce – geolokace (souřadnice nebo polygony), období produkce, země a region, doklady o zákonnosti půdy a produkci bez odlesňování po cutoff date.

4/ Posouzení rizik – zapsaný postup, závěr (nulové/zanedbatelné riziko), datum; opatření ke zmírnění, pokud byla.

5/ Systém náležité péče – aktualizované postupy, jmenovaná odpovědná osoba u velkých subjektů, kde nařízení vyžaduje řízení souladu a nezávislý audit (čl. 11 odst. 2).

6/ DDS – referenční číslo, kopie / výpis z IS, propojení s interními čísly dodávek.

7/ Řetězec – předání referenčních čísel DDS a případných identifikačních kódů zjednodušených prohlášení (čl. 4 odst. 7); u navazujících subjektů a obchodníků plnění čl. 5 (registrace ne-MSP v IS, sběr a archivace údajů).

8/ Kontrola – připravenost na výzvu orgánu: přístup do provozu, dokumentace, spolupráce (čl. 4 odst. 6).

Návaznost na ekodesign (ESPR) a digitální pas výrobku

Nařízení (EU) 2024/1781 (ESPR) zavádí mimo jiné digitální pas výrobku a výkonnostní požadavky pro vybrané skupiny výrobků. Konkrétní povinnosti pro obuv a textil budou v delegovaných aktech (očekávaně kolem 2027 s následnou implementační lhůtou). Metodika JRC k struktuře DPP a PEFCR slouží jako přípravný technický rámec pro environmentální data v DPP.

Podrobnosti: samostatná legislativní karta k ekodesignu / ESPR a portál MPO k DPP.

Zelená tvrzení (okrajově, řešeno v samostatné kartě)

Směrnice (EU) 2024/825 (EMPCO) mění mimo jiné nekalé obchodní praktiky a předsmluvní informace (harmonizované oznámení, opravitelnost). Transpozice do 27. 3. 2026, použitelnost u vybraných ustanovení typicky od 27. 9. 2026. Návrh Green Claims Directive byl stažen; pravidla pro tvrzení sledujte v EMPCO a v české novele 634/1992 Sb.

Dopady na obuv – souhrn

Oblast	Nástroj	Priorita
Kvantifikace dopadu	PEFCR + PEF	Vysoká
Dobrovolný marketing eko kvality	EU Ecolabel	Střední až vysoká (B2C, GPP)
Řetězec materiálů na biobázi	EUDR	Vysoká u kůže / kaučuku / dřeva
Povinná data v digitální podobě	ESPR / DPP	Vysoká po DA (viz jiná karta)
Spotřebitelská komunikace	EMPCO	Vysoká od 2026 (viz jiná karta)

Velikost podniku

Velikost	PEFCR	EU Ecolabel	EUDR
Mikro / malé	Dobrovolně; tlak od řetězce	Snížené poplatky dle 66/2010	**30. 6. 2027** pro subjekty z **čl. 38 odst. 3** (**zřízené do 31. 12. 2024**), **ne** u zboží z **přílohy 995/2010**; **čl. 4a** jen pro **primární** mikro/malé v **nízkorizikové** zemi
Střední a velké	Téměř vždy očekáváno v B2B	Standardní režim	Hlavní povinnosti **od 30. 12. 2026** (výchozí režim)

Česká legislativa a orgány

EU Ecolabel má přímý základ v nařízení (ES) 66/2010 a národní podporu v 17/1992 Sb. a 63/2003 Sb.; výkon agendy žádostí CENIA. EUDR je přímo použitelné; náležitá péče, DDS a geolokace jsou v 2023/1115 (konsolidace s 2024/3234 a 2025/2650); české Zákon č. 250/2025 Sb., o lesích doplňuje orgány a sankce PEFCR není zákon – je to metodika.

Oblast EU	Implementace v ČR
EU Ecolabel	**Zákon č. 17/1992 Sb.** o životním prostředí; **nařízení vlády č. 63/2003 Sb.** (ekologické značení); příslušný orgán pro žádosti: **CENIA** (síť MŽP).
PEF / PEFCR	Bez přímé transpozice; použití **smluvní/dobrovolné** nebo v **GPP** veřejných zadavatelů.
EUDR	Nařízení **přímo použitelné** ve znění po **2025/2650** (terminologie **navazující hospodářský subjekt**, **čl. 5**). Členské státy určí **příslušné orgány** a sankce; Zákon č. 250/2025 Sb., o lesích.
ESPR	Přímo EU + připravovaný **zákon o ekodesignu**
EMPCO	Novela **634/1992 Sb.** a úpravy **občanského zákoníku** – gestor MPO, dozor ČOI u vybraných ustanovení.

Milníky

Datum	Událost
15. 12. 2021	Doporučení PEF (EU) 2021/2279
31. 5. 2023	Nařízení EUDR (EU) 2023/1115
18. 7. 2024	Vstup nařízení ESPR (EU) 2024/1781 v platnost
29. 4. 2025	PEFCR A&FW v3.1
23. 12. 2025	Účinnost novely EUDR (EU) 2025/2650
30. 4. 2026	Zpráva Komise o zjednodušení EUDR
30. 12. 2026	Použití hlavních ustanovení EUDR (výchozí subjekty) ve znění po 2025/2650
30. 6. 2027	Čl. 38 odst. 3: pozdější použití pro FO / mikro / malé **zřízené do 31. 12. 2024**, kromě zboží pod **přílohou 995/2010**
27. 3. 2026	Lhůta transpozice EMPCO
27. 9. 2026	Typická použitelnost vybraných ustanovení EMPCO

Rizika a příležitosti

Riziko	Příležitost
Neúplná data EUDR u dodavatelů mimo EU	Dlouhodobé smlouvy, audit chovu/činíren
Vysoké náklady PEF	Hotspot analýza, úspory materiálu a energie
Změna kritérií Ecolabel	First mover při přechodu na nová kritéria
Nesoulad marketingu s EMPCO	PEFCR jako podklad tvrzení (viz EMPCO karta)

Zdroje

Číslo předpisu	Název (zkráceně)	Odkaz
(ES) č. 66/2010	EU Ecolabel	EUR-Lex
(EU) 2016/1349	Kritéria EU Ecolabel pro obuv	EUR-Lex
2014/350/EU	Kritéria EU Ecolabel pro textil	EUR-Lex
(EU) 2026/66	Prodloužení platnosti vybraných kritérií EU Ecolabel	EUR-Lex
(EU) 2021/2279	Doporučení o metodách PEF a OEF	EUR-Lex (ELI)
(EU) 2023/1115	Výrobky spojené s odlesňováním a degradací lesů (EUDR)	EUR-Lex
(EU) 2024/3234	Odklad použitelnosti EUDR	EUR-Lex
(EU) 2025/2650	Změna EUDR – povinnosti subjektů a obchodníků (omnibus)	EUR-Lex
Zákon č. 250/2025 Sb.	Zákon o lesích	Zákony pro lidi
(EU) 2024/1781	Ekodesign udržitelných výrobků (ESPR)	EUR-Lex
(EU) 2024/825	EMPCO	EUR-Lex
Zákon č. 17/1992 Sb.	Životní prostředí	Zákony pro lidi
NV č. 63/2003 Sb.	Ekologické značení	Zákony pro lidi
Zákon č. 114/1992 Sb.	Ochrana přírody a krajiny	Zákony pro lidi

PEFCR A&FW v3.1 (metodický dokument, ne předpis EU): pefapparelandfootwear.eu

1.2.3 Legislativní karta: Emisní politika EU a uhlíkové clo (CBAM)

Zaměření: obuvnický průmysl (včetně OOP a zdravotnických prostředků)

Položka	Údaj
Ústřední pilíře	EU ETS – směrnice 2003/87/ES ve znění směrnice (EU) 2023/959 („Fit for 55"); **CBAM** – nařízení (EU) 2023/956 ve znění nařízení (EU) 2025/2083; sdílené úsilí – nařízení (EU) 2018/842 ve znění (EU) 2023/857; LULUCF – nařízení (EU) 2018/841
CBAM – prováděcí balíček EU (2023–2026)	Viz sekce 2.3 – zejména **2023/1773** (přechodné hlášení), **2025/2547** (metodika výpočtu obsažených emisí v definitivním režimu), **2025/2620** (úprava počtu certifikátů vůči bezplatným povolenkám ETS), **2025/2621** (výchozí hodnoty emisí pro definitivní období). Neoficiální přehledy a Excelové tabulky: Taxation and Customs – CBAM.
Sektorové/provozní akty	NZIA (EU) 2024/1735; směrnice o energetické náročnosti budov **(EU) 2024/1275**; směrnice o energetické účinnosti (EU) 2023/1791; nařízení o ztrátách plastových pelet (EU) 2025/2365; MRV námořní dopravy (EU) 2015/757 ve znění (EU) 2023/957; geologické ukládání CO_2 – směrnice 2009/31/ES
Látky poškozující ozon	Rámec EU pro látky poškozující ozonovou vrstvu je primárně v **nařízení (EU) č. 1005/2009** (a souvisejících aktech).
Přímo použitelné v ČR	Nařízení EU včetně **CBAM** a prováděcích nařízení Komise – **přímo účinné**; ČR doplňuje **orgány, správu certifikátů na území státu, sankce a výkon některých kontrol** (národní zákon – viz sekce 11).
Klíčové orgány v ČR	Po přijetí zákona o pravidlech CBAM: **MŽP** (mimo jiné prodej a zpětný odkup certifikátů CBAM, část kontrol prohlášení, sankční agenda dle zákona), **Celní správa ČR** (celní stránka dovozu, pokuty za dovoz bez splnění podmínek), koordinace návrhu **MF**; dále **SFŽP** v širším kontextu klimatické politiky; u paliv **ETS2** – provázání s trhem PHM.

Přehled a vzájemné vazby

Mapa předpisů

Předpis	Přímá relevance pro obuv	Klíčový dopad
Směrnice (EU) 2023/959 - změna 2003/87/ES (EU ETS)	**STŘEDNÍ–VYSOKÁ** (energetika závodů; nepřímo ceny energií; ETS2 u paliv)	Vyšší ambice ETS, úpravy bezplatných alokací, příprava **ETS2**; provázání s CBAM (certifikáty vs. bezplatné povolenky)
Nařízení (EU) 2023/956 + 2025/2083 (CBAM)	**STŘEDNÍ** při dovozu vstupů; **NÍZKÁ** pro	Cenové vyrovnání **vložených emisí** u vybraných komodit; od 2025/2083 mimo jiné **jednotná**

Předpis	Přímá relevance pro obuv	Klíčový dopad
	samotnou „botu“ jako výrobek	**hmotnostní výjimka (de minimis)** a posun lhůty pro **roční prohlášení**
Nařízení (EU) 2023/857 – změna 2018/842 (ESR)	**NÍZKÁ-STŘEDNÍ**	Národní cíle ne-ETS sektorů – tlak na politiku a infrastrukturu
Nařízení (EU) 2018/841 (LULUCF)	**NÍZKÁ** (materiály biologického původu)	Bilance emisí/pohlcení u půdy a lesů – kontext biokomponentů, vláken
Směrnice 2009/31/ES (CCS)	**NÍZKÁ**	Geologické ukládání CO_2
Nařízení (EU) 2015/757 + zm. 2023/957 (MRV, EU ETS námořní)	**STŘEDNÍ** u globálního řetězce	Emise z námořní přepravy kontejnerů
Směrnice (EU) 2024/1275 (EPBD)	**STŘEDNÍ**	Energetická náročnost provozoven, skladů, prodejen
Směrnice (EU) 2023/1791 (EED)	**STŘEDNÍ**	Energetické úspory, audity, management energie
Nařízení (EU) 2025/2365 (plastové pelety)	**STŘEDNÍ-VYSOKÁ**	Úniky pelet při práci s plasty
Nařízení (EU) 2024/1735 (NZIA)	**NÍZKÁ-STŘEDNÍ**	Net-zero průmyslové projekty – dlouhodobě cena čisté energie

Schéma: ETS ↔ CBAM ↔ výroba obuvi

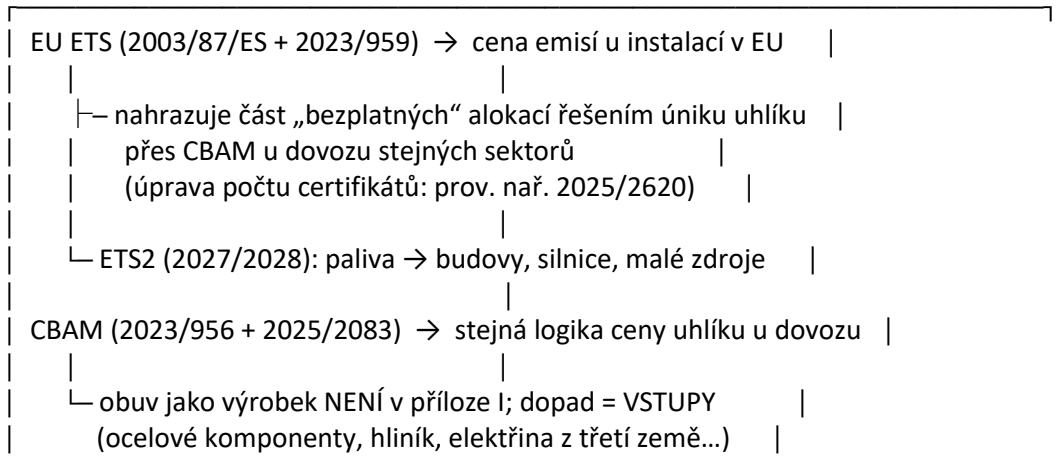

CBAM – mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích

Základní nařízení (EU) 2023/956 (konsolidovaně s (EU) 2025/2083)

- Účel: zamezení úniku uhlíku, sladění ceny uhlíku dovozu s EU ETS, postupné nahrazování bezplatných povolenek v dotčených sektorech.
- Právní forma: nařízení EU – přímo použitelné; prováděcí detaily v nařízeních Komise (implementing regulations).
- Rozsah zboží (příloha I – logika): železo/ocel, hliník, cement, hnojiva, elektřina, vodík a vybrané prekurzory – hotová obuv ne, dopad přes dovezené vstupy (kovy, polotovary, energie).

Novela (EU) 2025/2083 – zjednodušení a posílení (v platnosti od 17. 10. 2025)

Vybrané změny podstatné pro praxi:

Téma	Obsah (shrnutí)
Jednotná hmotnostní výjimka (de minimis)	Kumulativní **čistá hmotnost** dovozu příslušného zboží na **jednoho dovozce** za **kalendářní rok**; počáteční práh **50 tun** pro souhrn odvětví **železo/ocel, hliník, hnojiva, cement**. **Elektřina a vodík** do této výjimky **nepatří**. Při překročení prahu platí povinnosti **za celý roční objem** (včetně zboží pod prahem). Komise může práh **upravovat** delegovanými akty (metodika v příloze VII 2023/956), obvykle změna nejvýše o 15 tun ročně.
Nepřímý celní zástupce	Musí být **schválený deklarant pro CBAM** dříve, než jedná za dovozce; upřesnění **odpovědnosti** a **sankcí** (včetně situací bez souhlasu se statusem deklaranta).
Prohlášení a lhůty	**Roční prohlášení CBAM** a **vyřazení certifikátů** – nově obecně do **30. září** kalendářního roku následujícího po roce dovozu (dříve dřívější datum v základním nařízení). Úpravy související s platností certifikátů mají být sladěny s touto lhůtou.
Žádosti o povolení v roce 2026	Přechodná úprava pro žádosti podané **do 31. 3. 2026** – možnost pokračovat v dovozu po překročení prahu až do rozhodnutí o povolení (za podmínek v nařízení).
Prekurzory a hranice systému	U vybraných výrobků z oceli a hliníku sladění **hranice výpočtu emisí** s instalacemi pod EU ETS; **neověřovat znovu** emise prekurzorů, na které se již vztahuje ETS nebo plně propojený systém ceny uhlíku.
Definice dovozce / celní režimy	Rozšíření např. o **zjednodušené celní režimy** (odkaz na čl. 175 odst. 5 delegovaného nařízení (EU) 2015/2446 k celnímu kodexu).

Téma	Obsah (shrnutí)
Pověření třetí strany	Schválený deklarant může **pověřit** podání prohlášení třetí straně (technické podmínky včetně **EORI** a usazení v členském státě); **odpovědnost** zůstává u deklaranta.

Prováděcí a související akty EU (přehled k březnu 2026)

Akt	Účel (operativní význam)
Prováděcí nařízení (EU) 2023/1773	Pravidla pro **čtvrtletní oznamování** v **přechodném období** (1. 10. 2023 - 31. 12. 2025): struktura zpráv, výpočty přímých/nepřímých emisí, vazba na metodiku blízkou **EU ETS** (monitoring 2018/2066). Poslední zpráva za **4. čtvrtletí 2025** obvykle do **31. 1. 2026**.
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2547	Podrobná pravidla k **výpočtu obsažených emisí** ve zboží v **definitivním režimu** (návaznost na čl. 7 a přílohy – vykazovaná období, prekurzory, metody).
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2620	Výpočet **úpravy počtu certifikátů CBAM** podle **přidělení bezplatných povolenek** v EU ETS (odraz referenčních hodnot – návaznost na čl. 31 odst. 2 nařízení 2023/956).
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2621	Závazné **výchozí (default) hodnoty** emisí pro definitivní období (Komise publikuje i informační Excel).
Měkké právo	Metodiky, **šablona komunikace** pro provozy mimo EU, **self-assessment** dovozců, FAQ – portál CBAM guidance and legislation.

Fáze uplatňování (shrnutí)

Fáze	Hlavní povinnost
Přechodné období (1. 10. 2023 – 31. 12. 2025)	Čtvrtletní **výkazy** dle **2023/1773** bez nákupu certifikátů; budování dat od dodavatelů mimo EU.
Definitivní režim (od **1. 1. 2026**)	**Schválený deklarant**, **roční prohlášení CBAM**, nákup a **vyřazení certifikátů CBAM**, odpočty za uhrazenou cenu uhlíku v zemi původu (za podmínek nařízení). Lhůta prohlášení a certifikátů po **2025/2083** typicky do **30. 9.** následujícího roku.
De minimis (2025/2083)	Pod **50 t** (netto, kumulativně za rok) u uvedených kovů/hnojiv/cementu může dovozce **v daném roce** nemít povinnosti CBAM – elektřina a vodík **výjimkou nejsou**.

Co z toho plyne pro procesy ve firmě

Role	Akce
Dovozce kovů/polotovarů z třetích zemí	Zmapovat **CN kódy** vůči příloze I; sledovat **roční hmotnost** vůči prahu 50 t; zajistit **embedded emissions** a ověření dle **2025/2547**.
Nákupčí/compliance	Smluvní klauzule na data CBAM, aktualizace při změně dodavatele.

EU ETS – směrnice 2003/87/ES a revize (EU) 2023/959

Co se mění (strategicky)

- Sladění stropu a trajektorie EU ETS s cíli klimatické neutrality 2050 a–55 % do 2030 (rámec 2021/1119).
- Úpravy benchmarků, bezplatných alokací a pravidel pro kombinované výrobní procesy (ocel/hliník apod.).
- ETS2 – plná aplikace od 2027 (s možností odkladu na 2028 za podmínek ve směrnici).

Dopad na obuvnický závod v EU

Oblast	Dopad
Energeticky náročná výroba	Cena elektřiny a tepla z ETS
Vlastní kotle/spalování	Povinnosti dle přílohy I směrnice 2003/87/ES
Flotila/budovy	ETS2 přes **dodavatele paliv**
Scope 3 reporting	Data z ETS regionu jako vstup do uhlíkové stopy

ESR a LULUCF – kontext národní politiky

Nařízení (EU) 2018/842 + změna (EU) 2023/857 (ESR)

- Závazné celkové snižování emisí v sektorech mimo EU ETS.
- Nepřímý dopad na náklady služeb a infrastruktury pro výrobce obuvi.

Nařízení (EU) 2018/841 (LULUCF)

- Půda a lesy v klimatických cílech; kontext biobased materiálů a EUDR.

Námořní doprava – (EU) 2015/757 a 2023/957

- Postupné začlenění emisí z lodní dopravy do EU ETS.
- Dopad na obuv: náklady na kontejnerovou přepravu; Scope 3.

Energetická náročnost budov a účinnost – EPBD / EED

Směrnice o energetické náročnosti budov (EU) 2024/1275 (EPBD)

- Nové a rekonstruované budovy, certifikáty, chytré systémy.
- **Obuv:** haly, sklady, prodejny.

Směrnice o energetické účinnosti (EU) 2023/1791 (EED)

- Úspory energie, audity, management energie u velkých podniků.

Plastové pelety – (EU) 2025/2365

- Prevence úniku pelet (PE, PP, EVA…); skladování a manipulace granulátů.

Net-Zero Industry Act – (EU) 2024/1735 (NZIA)

- Zrychlení strategických projektů pro klimatickou neutralitu.

Látky poškozující ozonovou vrstvu

- Chladiva a technologie v provozech; primárně (EU) 1005/2009.

Povinnosti podle velikosti podniku (orientačně)

Velikost	CBAM	EU ETS / ETS2	EED / EPBD
Mikro	Často mimo režim díky **50 t/rok** u kovů/cementu/hnojiv; **ne** u elektřiny/vodíku	ETS2 v ceně paliv pro všechny	Závisí na vlastníkovi budovy při pronájmu
Malý / střední	Riziko u **dovozu kovů** nad práh nebo u **elektřiny**	Úspory energie	Audity a management od středních podniků výše (dle české transpozice)
Velký	Deklaranti nebo silní hráči v řetězci	Silný tlak na Scope 1–2	Přísnější EED a velké stavby

Česká legislativa

Oblast	Předpis / stav (březen 2026)
Zákon o pravidlech CBAM	Návrh zákona o některých pravidlech pro CBAM byl **předložen k legislativnímu procesu** (schválení vládou **16. 2. 2026**; gestor návrhu **MF**, obsahově **MŽP** + **Celní správa**). Zákon **nemění** hmotné podmínky dovozu z nařízení EU – stanovuje **výkon pravomocí** (prodej/zpětný odkup certifikátů, kontroly prohlášení, celní sankce za nesplnění podmínek dovozu).
EU ETS – instalace	Zákon č. **383/2012 Sb.**, o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (novelizace k „Fit for 55“); **MŽP**, kontroly **ČIŽP**.

Oblast	Předpis / stav (březen 2026)
Celní rámec	**Nařízení (EU) č. 952/2013** (celní kodex) a prováděcí a delegovaná nařízení (např. **2015/2446**, **2015/2447**) – vývozní a dovozní deklarace, EORI, status deklaranta.
Energetická účinnost/budovy	Energetický zákon a související vyhlášky (transpozice EED); stavební zákon a prováděcí předpisy (EPBD po transpozici).

Sankce (rámcově)

Nástroj	Typ sankce
CBAM (EU)	Sazby a typy sankcí v **čl. 26** a násl. nařízení 2023/956 (včetně úprav z **2025/2083**); **spolupůsobení** českého zákona po jeho přijetí (MŽP / Celní správa).
EU ETS	Pokuty dle **383/2012 Sb.** a prováděcích předpisů.
EED/EPBD	Správní sankce dle české implementace.

Rizika a příležitosti

Riziko	Příležitost
Dodavatel neposkytne data → default values / vyšší náklad	Dlouhodobé smlouvy s nízkou stopou ocel/hliníku
Překročení 50 t „neplánovaně“ → náhlé povinnosti za celý rok	Sledování kumulativní hmotnosti měsíčně
Růst ceny energie z ETS	Úspory, PV, PPA, rekuperace
Námořní ETS	Kombinovaná doprava, efektivita kontejnerů

Zdroje

Číslo předpisu	Název	Odkaz
Nařízení (EU) 2023/956	Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM)	EUR-Lex – 2023/956
Nařízení (EU) 2025/2083	Změna nařízení (EU) 2023/956 (zjednodušení a posílení CBAM)	EUR-Lex – 2025/2083
Prováděcí nařízení (EU) 2023/1773	Pravidla pro oznamovací povinnosti CBAM v přechodném období	EUR-Lex – 2023/1773

Číslo předpisu	Název	Odkaz
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2547	Metody výpočtu emisí skleníkových plynů obsažených ve zboží (CBAM)	EUR-Lex – 2025/2547
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2620	Výpočet úpravy počtu certifikátů CBAM podle bezplatných povolenek ETS	EUR-Lex – 2025/2620
Prováděcí nařízení (EU) 2025/2621	Výchozí hodnoty emisí skleníkových plynů pro definitivní období CBAM	EUR-Lex – 2025/2621
Směrnice (EU) 2023/959	Změna směrnice 2003/87/ES o systému obchodování s povolenkami (EU ETS, včetně přípravy ETS2)	EUR-Lex – 2023/959
Nařízení (EU) 2023/857	Změna nařízení (EU) 2018/842 o snižování emisí v sektorech mimo EU ETS (ESR)	EUR-Lex – 2023/857
Nařízení (EU) 2018/841	Využití půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF)	EUR-Lex – 2018/841
Nařízení (EU) 2015/757	Sledování, hlášení a ověřování emisí CO_2 z námořní dopravy (MRV)	EUR-Lex – 2015/757
Nařízení (EU) 2024/1735	Zavádění znalostí a technologií pro čistý průmysl v Evropě (NZIA)	EUR-Lex – 2024/1735
Směrnice (EU) 2023/1791	Energetická účinnost (EED, revize)	EUR-Lex – 2023/1791
Nařízení (EU) 2025/2365	Ztráty plastových pelet	EUR-Lex – 2025/2365
Směrnice (EU) 2024/1275	Energetická náročnost budov (EPBD, revize)	EUR-Lex – 2024/1275
Zákon č. 383/2012 Sb.	Podmínky obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (implementace EU ETS v ČR)	Zákony pro lidi – 383/2012 Sb.

1.2.4 Legislativní karta: Nařízení o obalech a obalových odpadech (PPWR)

Zaměření: obuvnický průmysl (včetně OOP a zdravotnických prostředků)

Položka	Údaj
Název	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/40 ze dne 19. prosince 2024 o obalech a obalových odpadech, o změně nařízení (EU) 2019/1020 a směrnice (EU) 2019/904 a o zrušení směrnice 94/62/ES
Zkratka	PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation)
EUR-Lex	http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj
Právní základ	Článek 114 SFEU (vnitřní trh)
Vstup v platnost	11. února 2025 (20. den po vyhlášení v Úř. věst. L, 22. 1. 2025)
Použitelnost	Od 12. srpna 2026 (čl. 71)
Právní forma	Nařízení – přímo použitelné ve všech členských státech
Nahrazuje	Směrnici 94/62/ES o obalech a obalových odpadech (zrušena k 12. 8. 2026, čl. 70)
Navazující akty	Delegované rozhodnutí (výjimka pro ovinovací fólie a vázací pásky z cílů opětovného použití), JRC technický návrh harmonizovaných štítků pro třídění odpadu (JRC141706, 2026)

ÚČEL A OBLAST PŮSOBNOSTI

Předmět nařízení (článek 1)

PPWR stanoví komplexní rámec pro celý životní cyklus obalů zahrnující pět vzájemně propojených pilířů:

1/ Požadavky na environmentální udržitelnost obalů – látky, recyklovatelnost, recyklovaný obsah, kompostovatelnost, minimalizace (čl. 1 odst. 1, čl. 5–11).
2/ Požadavky na označování – harmonizované štítky pro třídění, opětovné použití, recyklovaný obsah (čl. 1 odst. 1, čl. 12–14).
3/ Rozšířená odpovědnost producenta (EPR) – finanční a operativní odpovědnost producentů za obaly po celou dobu životního cyklu (čl. 1 odst. 1, čl. 44–47).
4/ Předcházení vzniku obalových odpadů – snížení zbytečných obalů, omezení některých formátů, opětovné použití a naplnění (čl. 1 odst. 1, čl. 24–34, čl. 43).
5/ Sběr a zpracování obalových odpadů – tříděný sběr, zálohovací systémy, cíle recyklace (čl. 1 odst. 1, čl. 48–54).

Věcná působnost (článek 2)

Nařízení se vztahuje na veškeré obaly nezávisle na použitém materiálu a bez ohledu na to, zda jsou užívány v průmyslu, maloobchodu, distribuci, kancelářích, službách či domácnostech, a na veškeré obalové odpady (čl. 2 odst. 1).

Relevance pro obuv: Všechny obaly používané v obuvnickém průmyslu spadají do působnosti PPWR – krabice na boty (lepenkové prodejní obaly), hedvábný/tissue papír uvnitř krabic, skupinové obaly (kartony), přepravní obaly (palety, stretch fólie), obaly pro e-commerce, plastové sáčky, visačky a štítky. Nařízení se vztahuje i na obaly OOP a zdravotnických prostředků s některými specifickými výjimkami.

Klíčové definice relevantní pro obuvnický průmysl (článek 3)

Pojem	Definice (čl. 3 odst. 1)	Význam pro obuv
Obal	Předmět k uzavření, ochraně, dodávce nebo prezentaci výrobků (bod 1)	Krabice na boty, sáčky, výplně, visačky, stretch fólie
Prodejní obal	Obal tvořící prodejní jednotku pro konečného uživatele (bod 5)	Krabice na boty s jedním párem
Skupinový obal	Obal seskupující prodejní jednotky (bod 6)	Karton sdružující 6–12 krabic bot
Přepravní obal	Obal k usnadnění manipulace a přepravy (bod 7)	Palety, stretch fólie, vázací pásky
Obal pro e-commerce	Přepravní obal pro dodání konečnému uživateli online (bod 8)	Krabice/obálka pro zásilkový prodej obuvi
Producent	Výrobce, dovozce nebo distributor, který poprvé dodává obal na území ČS (bod 15)	Český výrobce obuvi, dovozce, e-shop s obuví
Výrobce	Osoba, která vyrábí obaly nebo balený výrobek (bod 13)	Dodavatel krabiček na boty, ale i obuvník, který si nechá obaly vyrobit pod svou značkou
Konečný distributor	Osoba dodávající balené výrobky konečnému uživateli (bod 21)	Prodejna obuvi, e-shop
Kompozitní obal	Jednotka ze dvou+ materiálů, které nelze ručně oddělit (bod 24)	Laminovaná krabice s plastovým okénkem
Obaly určené pro styk s citlivými produkty	Obaly pro ZP, léčiva, kosmetiku aj. (bod 49)	Plastové obaly pro ortopedickou obuv (ZP)

CO PLATÍ OD 12. SRPNA 2026 – POVINNOSTI PŘI ZAHÁJENÍ POUŽITELNOSTI

Od 12. srpna 2026 se nařízení začne používat v plném rozsahu (čl. 71) a nahrazuje směrnici 94/62/ES. K tomuto datu vstupují v účinnost následující povinnosti:

Podmínky pro uvedení obalů na trh (článek 4)

Obaly se od 12. 8. 2026 smí uvádět na trh pouze tehdy, pokud jsou v souladu s PPWR (čl. 4 odst. 1). Členské státy nesmí zakázat, omezit ani ztížit uvádění obalů na trh, které splňují požadavky na udržitelnost a označování dle čl. 5–12 (čl. 4 odst. 2).

Posouzení shody a EU prohlášení o shodě (články 38–39)

Každý obal uváděný na trh musí projít posouzením shody podle přílohy VII, které potvrdí soulad s požadavky čl. 5–12.

Povinnost	Detail	Článek
Posouzení shody	Výrobce provede nebo si nechá provést posouzení shody dle přílohy VII před uvedením obalu na trh	čl. 15 odst. 2, čl. 38
EU prohlášení o shodě	Po úspěšném posouzení výrobce vypracuje EU prohlášení o shodě dle vzoru v příloze VIII; potvrzuje splnění čl. 5–12	čl. 39 odst. 1–2
Odpovědnost výrobce	Vypracováním prohlášení přebírá výrobce **odpovědnost za soulad** obalu s PPWR	čl. 39 odst. 4
Uchovávání dokumentace	Technická dokumentace + prohlášení o shodě: **5 let** (obaly na jedno použití) / **10 let** (opětovně použitelné)	čl. 15 odst. 3
Kontroly prohlášení	Příslušné orgány kontrolují přesnost prohlášení **každoročně** na základě rizikového přístupu	čl. 39 odst. 5

Struktura EU prohlášení o shodě (příloha VIII): identifikace obalu (typ, šarže), identifikace výrobce, odkaz na harmonizované normy/společné specifikace, prohlášení o splnění čl. 5–12, datum a podpis.

Pro obuvnický průmysl: Výrobci obuvi, kteří si nechávají vyrábět krabice pod svou značkou, jsou z pohledu PPWR „výrobci obalů" a musí mít EU prohlášení o shodě pro své obaly. Alternativně: pokud je výrobce obuvi mikropodnik a dodavatel krabiček je ve stejném ČS, povinnost přechází na dodavatele (čl. 3 odst. 1 bod 13 písm. b)).

Technická dokumentace (příloha VII)

Technická dokumentace musí obsahovat:

- popis obalu a jeho zamýšlené použití;
- výsledky posouzení dle příslušných požadavků (látky – čl. 5, recyklovatelnost – čl. 6, recyklovaný obsah – čl. 7, kompostovatelnost – čl. 9, minimalizace – čl. 10, opětovná použitelnost – čl. 11);
- odkazy na použité normy/specifikace;
- výsledky zkoušek, studií, modelování (čl. 10 odst. 4 písm. c));
- pro opětovně použitelné obaly: popis systému opětovného použití (čl. 11 odst. 3, čl. 26 odst. 2).

Povinnosti identifikace a kontaktních údajů – platí od 11. 2. 2025

Některé povinnosti výrobce platí již od 11. února 2025 (den vstupu nařízení v platnost), konkrétně u opětovně použitelných obalů (čl. 11 odst. 1). Od 12. 8. 2026 se obecně použijí:

Povinnost	Detail	Článek
Identifikace na obalu	Typ, číslo šarže nebo sériové číslo	čl. 15 odst. 5
Kontaktní údaje výrobce	Jméno/obchodní název, poštovní adresa na obalu nebo v QR kódu	čl. 15 odst. 6
Nápravná opatření	Při podezření na nesoulad neprodleně uvést do souladu, stáhnout z trhu nebo z oběhu; informovat orgán dozoru	čl. 15 odst. 8
Součinnost s orgány	Poskytnout dokumentaci do 10 dnů od žádosti orgánu dozoru	čl. 15 odst. 10

Povinnosti dovozce a distributora od 12. 8. 2026

Subjekt	Povinnost	Článek
Dovozce	Ověří, že výrobce provedl posouzení shody a přiložil technickou dokumentaci; na obalu uvede své jméno a adresu	čl. 18 odst. 2–4
Dovozce	Uchovává EU prohlášení o shodě 5/10 let	čl. 18 odst. 5
Distributor	Před dodáním na trh ověří přítomnost štítků, identifikačních údajů a kontaktních dat	čl. 19 odst. 1
Distributor	Nesmí dodat na trh obal, o němž se domnívá, že není v souladu	čl. 19 odst. 2

Požadavky na látky v obalech

Od data použitelnosti platí omezení obsahu olova, kadmia, rtuti a šestimocného chromu (max. 100 mg/kg, čl. 5 odst. 3) a obecný požadavek na minimalizaci látek vzbuzujících obavy (čl. 5 odst. 1). Omezení PFAS v obalech pro styk s potravinami rovněž platí od tohoto data (čl. 5 odst. 5).

Přechodná ustanovení

Přechodné období	Obsah	Článek
Do 31. 12. 2029	Základní požadavky dle přílohy II bodu 1 první odrážky směrnice 94/62/ES se nadále uplatňují	čl. 70 odst. 1 písm. b)
Do 31. 12. 2028	Cíle sběru a recyklace dle čl. 5 odst. 2 a 3 a čl. 6 odst. 1 písm. d) a e) směrnice 94/62/ES se nadále uplatňují	čl. 70 odst. 1 písm. c)

Přechodné období	Obsah	Článek
Do 30 měsíců od prováděcího aktu k štítkům	Stávající značení materiálového složení dle čl. 8 odst. 2 směrnice 94/62/ES se nadále uplatňuje	čl. 70 odst. 1 písm. a)
Do 12. 8. 2028	Rozhodnutí 97/129/ES (identifikační systém obalových materiálů) se ruší	čl. 70 odst. 2
Obaly na skladě	Obaly vyrobené/dovezené před lhůtami dle čl. 12 odst. 1, 2, 4, které nesplňují nové požadavky na označování, mohou být dodávány na trh ještě **3 roky** po vstupu těchto požadavků	čl. 12 odst. 12

Praktický dopad: Obaly na krabice na boty vyrobené **před 12. 8. 2028** a nesplňující nový harmonizovaný štítek mohou být prodávány do cca **12. 8. 2031**. Firmy tak mají čas doprodávat zásoby, ale nové objednávky krabiček by od 2028 měly již odpovídat novým pravidlům.

POŽADAVKY NA UDRŽITELNOST OBALŮ

Látky obsažené v obalech (článek 5)

Obaly se vyrábějí tak, aby obsah a koncentrace **látek vzbuzujících obav** (ve smyslu čl. 2 bod 27 nařízení ESPR 2024/1781) byly co nejnižší (čl. 5 odst. 1).

Specifická omezení

- **Těžké kovy:** Součet koncentrací olova, kadmia, rtuti a šestimocného chromu v obalech nesmí přesáhnout 100 mg/kg (čl. 5 odst. 3) – zachováno ze směrnice 94/62/ES.
- **PFAS:** Od 12. srpna 2026 nesmějí být obaly určené pro styk s potravinami uváděny na trh, pokud obsahují PFAS nad koncentrací stanovenou v prováděcích aktech (čl. 5 odst. 5). Pro obuvnické obaly (nekontaktní s potravinami) toto omezení přímo neplatí, ale Komise provede do 31. 12. 2026 komplexní přezkum látek vzbuzujících obavy v obalech (čl. 5 odst. 2).

Dopad na obuv: Tiskové barvy, lepidla a laky na krabicích a obalech musí minimalizovat obsah SVHC. Chromočiněná kůže jako součást obalu (např. kožené etue) může podléhat omezením dle REACH, na které PPWR odkazuje.

Recyklovatelnost obalů (článek 6)

Milník	Požadavek	Článek
1. 1. 2030	Všechny obaly uváděné na trh musí být recyklovatelné – design pro recyklaci, klasifikace do tříd A (≥ 95 %), B (≥ 80 %), C (≥ 70 %). Obaly pod třídou C = technicky nerecyklovatelné, **zakázáno uvádět na trh**	čl. 6 odst. 1, příloha II tabulka 3
1. 1. 2035	K designu pro recyklaci se přidává posouzení **recyklace ve velkém měřítku** – obal musí být skutečně recyklován v zavedené infrastruktuře	čl. 6 odst. 2

Milník	Požadavek	Článek
1. 1. 2038	Obaly musí dosáhnout minimálně třídy B (≥ 80 %), jinak je **zakázáno uvádět na trh**	čl. 6 odst. 3

Výjimky z recyklovatelnosti (čl. 6 odst. 1 druhý pododstavec):

- Prodejní obaly z lehkého dřeva, korku, **textilu**, kaučuku, keramiky nebo porcelánu (< 1 % hmotnosti obalů na trhu EU).
- Plastové obaly pro styk s citlivými produkty pro **zdravotnické prostředky** dle nařízení (EU) 2017/745.

Relevance pro obuv: Lepenkové krabice na boty – klasický materiál (kategorie 2, příloha II) – jsou obecně dobře recyklovatelné. Problém mohou představovat **kompozitní obaly** (lepenka s plastovým okénkem, laminované krabice), **vícevrstvé plastové sáčky a textilní sáčky** (dustbags), které jsou z požadavku na recyklovatelnost vyňaty, ale podléhají EPR. Obaly OOP ze speciálních plastů mohou být vyňaty jako obaly ZP.

Recyklovaný obsah v plastových obalech (článek 7)

Milník	Cíl	Článek
1. 1. 2030	Min. **30 %** recyklovaného materiálu ze spotřebitelského plastového odpadu v plastových obalech **neurčených pro styk s citlivými produkty**	čl. 7 odst. 1 písm. a)
1. 1. 2030	Min. **10 %** v plastových obalech **určených pro styk s citlivými produkty**	čl. 7 odst. 1 písm. b)
1. 1. 2040	Min. **65 %** (necitlivé) resp. **50 %** (citlivé)	čl. 7 odst. 2

Výpočet se provádí na úrovni **výrobního závodu a roku** pro celkové množství plastových obalů (čl. 7 odst. 3).

Výjimky: Vnitřní obaly léčiv, plastové obaly ZP dle (EU) 2017/745 a (EU) 2017/746 (čl. 7 odst. 4).

Relevance pro obuv: Pokud obuvnická firma používá plastové obaly (PE/PP sáčky pro boty, plastové transportní fólie), musí od 2030 zajistit, že tyto obaly obsahují min. 30 % recyklátu. Toto se netýká lepenkových krabiček. Pro OOP/ZP obuv v plastových obalech platí nižší cíl (10 % v 2030).

Minimalizace obalů (článek 10)

Od **1. ledna 2030** musí výrobce nebo dovozce zajistit, aby hmotnost a objem obalů byly sníženy na minimum nezbytné pro zajištění funkčnosti (čl. 10 odst. 1).

Zakázány jsou obaly s prvky, jejichž účelem je pouze vyvolat dojem většího objemu – dvojité stěny, falešná dna, nadbytečné vrstvy (čl. 10 odst. 2) – s výjimkou designu chráněného průmyslovým vzorem nebo ochrannou známkou registrovanou před 11. 2. 2025.

Relevance pro obuv: Prémiové značky obuvi často používají nadstandardní obaly (dvojité krabice, hedvábný papír, tkané sáčky). Tyto prvky budou muset být odůvodněny funkčními kritérii dle přílohy IV, nebo chráněny registrovaným designem.

Omezení prázdného prostoru – e-commerce (článek 24)

Od **1. ledna 2030** hospodářské subjekty zajistí, aby u přepravních obalů, skupinových obalů a obalů pro e-commerce **prázdný prostor nepřesáhl 50 %** (čl. 24 odst. 1).

Relevance pro obuv: E-shopy s obuví musí optimalizovat velikost zásilkových balíků – krabice na boty uvnitř přepravního kartonu nesmí nechat více než 50 % prázdného prostoru. Výjimka: prodejní obaly jako obaly pro e-commerce nebo opětovně použitelné obaly v systému opětovného použití (čl. 24 odst. 5).

OZNAČOVÁNÍ OBALŮ – ČLÁNKY 12–14

Harmonizovaný štítek pro třídění (článek 12 odst. 1)

Od 12. srpna 2028 (nebo 24 měsíců od vstupu prováděcích aktů v platnost, podle toho, co nastane později) musí být obaly uváděné na trh opatřeny harmonizovaným štítkem s informací o materiálovém složení, založeným na piktogramech, snadno srozumitelným spotřebitelům (čl. 12 odst. 1).

Komise přijme prováděcí akty specifikující design štítků do 12. srpna 2026 (čl. 12 odst. 6). JRC technický návrh z roku 2026 (JRC141706) navrhuje systém piktogramů založený na materiálu (kov, papír/lepenka, sklo, plast rigidní/flexibilní, kompozit, textil, dřevo, korek, kompostovatelné, nebezpečné, zbytkové), s barevným kódováním a možností doplnění QR kódem.

Štítek pro opětovně použitelné obaly (článek 12 odst. 2)

Od 12. února 2029: opětovně použitelné obaly musí být opatřeny štítkem informujícím o opětovné použitelnosti + QR kód s informacemi o systému opětovného použití.

Zákaz zavádějících štítků (článek 12 odst. 8)

Hospodářské subjekty nesmí poskytovat štítky, značky nebo symboly, které by mohly být pro spotřebitele zavádějící ohledně udržitelnosti, recyklovatelnosti nebo nakládání s obalovými odpady.

Environmentální tvrzení (článek 14)

Environmentální tvrzení o obalech smějí být učiněna pouze ve vztahu k vlastnostem, které překračují minimální požadavky PPWR.

Relevance pro obuv: Krabice na boty, plastové sáčky, skupinové kartony – vše musí nést harmonizovaný štítek od 2028. Tvrzení typu „100 % recyklovatelné" na krabici bude povoleno, jen pokud obal skutečně překračuje minimální recyklovatelnost dle PPWR. Značka „eco-friendly packaging" bez podložení bude zakázána.

OMEZENÍ NĚKTERÝCH OBALOVÝCH FORMÁTŮ (ČLÁNEK 25, PŘÍLOHA V)

Od **1. ledna 2030** je zakázáno uvádět na trh obaly v určitých formátech (čl. 25 odst. 1, příloha V). Pro obuvnický průmysl relevantní:

Zakázaný formát (příloha V)	Relevance pro obuv
Bod 3: Plastové obaly na jedno použití pro seskupení prodejních jednotek (skupinové smršťovací fólie, stretch fólie)	Plastové fólie obalující skupiny krabiček bot na paletě – mohou být nahrazeny páskováním nebo opětovně použitelnými přepravkami

Mikropodniky mohou být členskými státy osvobozeny od omezení dle bodu 3, pokud prokáží technickou nemožnost alternativy (čl. 25 odst. 4).

OPĚTOVNÉ POUŽITÍ A NAPLNĚNÍ – ČLÁNKY 26–33

Cíle pro opětovné použití přepravních obalů (článek 29)

Cíl	Milník	Formát	Článek
40 %	1. 1. 2030	Přepravní obaly (palety, krabice, boxy, fólie aj.)	čl. 29 odst. 1
70 % (snaha)	1. 1. 2040	Totéž	čl. 29 odst. 1
100 %	1. 1. 2030	Přepravní obaly mezi provozovnami téhož podniku/propojených podniků v EU	čl. 29 odst. 2
100 %	1. 1. 2030	Přepravní obaly mezi podniky v rámci téhož ČS	čl. 29 odst. 3
10 %	1. 1. 2030	Skupinové obaly (ne lepenka)	čl. 29 odst. 5

Výjimky z cílů opětovného použití

- Lepenkové krabice jsou vyňaty z cíle 100 % opětovného použití (čl. 29 odst. 4 písm. d)).
- Mikropodniky (<10 zaměstnanců a <2 mil. EUR obratu) dodávající <1 000 kg obalů/rok jsou osvobozeny (čl. 29 odst. 13).
- Delegované rozhodnutí C(2026) 511 z 25. 2. 2026: ovinovací (stretch) fólie a vázací pásky na paletách jsou vyňaty z cílů 100 % opětovného použití dle čl. 29 odst. 2 a 3 z důvodu nepřiměřených nákladů na přechod.

Relevance pro obuv: Obuvnické firmy distribuující obuv v lepenkových krabicích v rámci ČR nemusí tyto krabice řešit jako opětovně použitelné (výjimka pro lepenku). Stretch fólie na paletách jsou rovněž vyňaty z 100 % cíle díky del. rozhodnutí C(2026) 511. Nicméně celkový cíl 40 % opětovného použití přepravních obalů (plastové boxy, přepravky, barely) od 2030 platí.

POVINNOSTI HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ

Povinnosti výrobce obalů (článek 15)

Povinnost	Detail	Článek
Shoda	Uvádět na trh pouze obaly v souladu s čl. 5–12	čl. 15 odst. 1
Posouzení shody	Provést postup dle přílohy VII	čl. 15 odst. 2
EU prohlášení o shodě	Vypracovat dle čl. 39	čl. 15 odst. 2

Povinnost	Detail	Článek
Technická dokumentace	Uchovávat 5 let (jednorázové) / 10 let (opětovně použitelné)	čl. 15 odst. 3
Identifikace	Typ, číslo šarže na obalu	čl. 15 odst. 5
Kontaktní údaje	Jméno, adresa výrobce na obalu/QR kódu	čl. 15 odst. 6
Nápravná opatření	Při podezření na nesoulad neprodleně uvést do souladu nebo stáhnout	čl. 15 odst. 8
Spolupráce s orgány	Dokumenty do 10 dnů od žádosti	čl. 15 odst. 10

Mikropodnik jako výrobce: Pokud si mikropodnik nechá obaly vyrobit pod svou značkou a dodavatel obalů je v témže ČS, za výrobce se považuje dodavatel obalů (čl. 15 odst. 12, čl. 3 odst. 1 bod 13 písm. b)).

Povinnosti dovozce (článek 18)

Dovozce ověří před uvedením na trh, že výrobce provedl posouzení shody, přiložil technickou dokumentaci a obaly jsou v souladu s PPWR. Dovozci uvedou na obalu své jméno, zapsaný obchodní název nebo zapsanou ochrannou známku a poštovní adresu a případně elektronické komunikační prostředky, jejichž prostřednictvím je lze kontaktovat. Uchovává EU prohlášení o shodě 5/10 let.

Povinnosti distributora (článek 19)

Distributor nesmí dodat na trh obal, u něhož se domnívá, že není ve shodě. Ověřuje přítomnost štítků, identifikačních údajů a kontaktních dat.

Povinnosti konečného distributora (článek 20)

Konečný distributor zajistí, aby spotřebitelé měli přístup k informacím o štítcích a možnostech třídění. Př online prodeji musí být štítky dostupné před koupí.

ROZŠÍŘENÁ ODPOVĚDNOST PRODUCENTA (EPR) – ČLÁNKY 44–47

Registr producentů (článek 44)

Každý producent (výrobce, dovozce, distributor, e-shop) se musí zaregistrovat v národním registru v každém ČS, kde poprvé dodává obaly. Registrace zahrnuje údaje dle přílohy IX.

Zákaz dodávání bez registrace (čl. 44 odst. 4): Producenti nesmí dodávat obaly na území ČS, pokud nejsou zaregistrováni.

Finanční odpovědnost (článek 45)

Producenti nesou rozšířenou odpovědnost za obaly po celou dobu životního cyklu – hradí náklady na:

- sběr, třídění a recyklaci obalových odpadů (čl. 8a odst. 4 směrnice 2008/98/ES);
- označování nádob na odpad (čl. 45 odst. 2 písm. a));
- analýzy složení směsného komunálního odpadu (čl. 45 odst. 2 písm. b)).

Organizace odpovědnosti producentů (článek 46)

Producenti mohou pověřit **organizaci odpovědnosti producentů** (v ČR EKO-KOM) plněním EPR povinností. Organizace musí zajistit rovné zacházení, aniž by neúměrně zatěžovaly MSP (čl. 46 odst. 5).

Modulace poplatků EPR (článek 45 odst. 1, čl. 6 odst. 8)

Finanční příspěvky musí být **modulovány podle třídy recyklovatelnosti** obalu – obaly s vyšší recyklovatelností (třída A) platí nižší poplatky, obaly s nižší recyklovatelností (třída C nebo nerecyklovatelné) platí vyšší poplatky.

Relevance pro obuv: Výrobci/dovozci obuvi, kteří poprvé dodávají obuv zabalenou v krabicích na český trh, jsou producenty ve smyslu PPWR. Musí se zaregistrovat, platit příspěvky do EKO-KOM (nebo náhradního systému) a reportovat množství obalů. Přechod na lépe recyklovatelné obaly (monomateriální lepenka bez plastových oken) sníží EPR poplatky.

CÍLE RECYKLACE OBALOVÝCH ODPADŮ – ČLÁNEK 52

Materiál	Cíl 2025	Cíl 2030
Celkově	65 %	70 %
Plast	50 %	55 %
Dřevo	25 %	30 %
Železné kovy	70 %	80 %
Hliník	50 %	60 %
Sklo	70 %	75 %
Papír a lepenka	75 %	85 %

Cíle snížení obalových odpadů (článek 43)

Členské státy musí snížit množství obalových odpadů na obyvatele oproti 2018:

- −5 % do 2030
- −10 % do 2035
- −15 % do 2040

ZELENÉ VEŘEJNÉ ZAKÁZKY – ČLÁNEK 63

Minimální požadavky

Komise přijme do **12. února 2030** prováděcí akty stanovící minimální povinné požadavky na zelené veřejné zakázky pro obaly nebo balené výrobky (čl. 63 odst. 1). Tyto požadavky se vztahují na zakázky, kde obaly představují **více než 30 % odhadované hodnoty** (čl. 63 odst. 1).

Formy požadavků

- Technické specifikace (čl. 63 odst. 4 písm. a))

- Kritéria pro výběr (čl. 63 odst. 4 písm. b))
- Podmínky plnění zakázky (čl. 63 odst. 4 písm. c))

Relevance pro obuv: Dodavatelé obuvi do veřejných zakázek (armáda, policie, zdravotnictví, školství) budou muset splnit minimální environmentální požadavky na obaly, v nichž obuv dodávají. Zakázky zahrnující velké objemy obuvi (uniformní obuv, OOP) budou muset zohlednit recyklovatelnost, recyklovaný obsah a opětovné použití přepravních obalů.

SPECIFIKA SEGMENTU: OOP A ZDRAVOTNICKÉ PROSTŘEDKY

Obaly OOP

Obaly osobních ochranných prostředků (ochranné obuvi dle nařízení 2016/425) **nejsou z PPWR vyloučeny** – platí všechny obecné požadavky na udržitelnost, označování a EPR.

Specifika:

- Pokud jsou OOP zabaleny v **plastových obalech určených pro styk s citlivými produkty** (např. sterile barrier systémy), mohou se na tyto obaly vztahovat **nižší cíle recyklovaného obsahu** (10 % v 2030 místo 30 %) a **výjimky z recyklovatelnosti** (čl. 6 odst. 1 pro ZP).
- Označování: výjimka z harmonizovaného štítku pro vnitřní a vnější obaly ZP, pokud na obalu **není prostor** kvůli jiným povinným štítkům nebo by označení ohrozilo bezpečné používání (čl. 12 odst. 11).

Obaly zdravotnických prostředků

Obaly pro zdravotnické prostředky (ortopedická obuv, diabetická obuv dle nařízení 2017/745) mají následující **výjimky**:

Požadavek	Výjimka pro ZP	Článek
Recyklovatelnost	Plastové obaly pro styk s citlivými produkty pro ZP jsou vyňaty	čl. 6 odst. 1
Recyklovaný obsah	Plastové obaly ZP jsou vyňaty z povinného min. obsahu recyklátu	čl. 7 odst. 4
Označování	Výjimka, pokud není prostor nebo by ohrozilo bezpečnost	čl. 12 odst. 11

Pozor: Tyto výjimky se vztahují pouze na plastové obaly v přímém kontaktu se ZP (sterile barrier systémy). Vnější lepenkové krabice, skupinové a přepravní obaly ZP-obuvi podléhají plně všem požadavkům PPWR.

POVINNOSTI PODLE VELIKOSTI PODNIKU

Přehled diferenciace

Povinnost	Velký podnik	Střední podnik	Malý podnik	Mikropodnik
Udržitelnost obalů (čl. 5–11)	ANO	ANO	ANO	ANO

Povinnost	Velký podnik	Střední podnik	Malý podnik	Mikropodnik
Označování (čl. 12)	ANO	ANO	ANO	ANO
EU prohlášení o shodě	ANO	ANO	ANO	ANO
Registrace producenta (čl. 44)	ANO	ANO	ANO	ANO
EPR finanční příspěvky	ANO	ANO	ANO	ANO
Minimalizace obalů (čl. 10)	ANO	ANO	ANO	ANO
E-commerce prázdný prostor 50 % (čl. 24)	ANO	ANO	ANO	ANO
Cíle opětovného použití (čl. 29)	ANO	ANO	ANO	NE*
Nabídka opětovného použití v HORECA (čl. 33)	ANO	ANO	ANO	NE**
Omezení formátů (příloha V bod 3)	ANO	ANO	ANO	NE***

** Mikropodniky dodávající < 1 000 kg obalů/rok jsou osvobozeny (čl. 29 odst. 13).*
*** Mikropodniky dle doporučení 2003/361/ES jsou osvobozeny (čl. 33 odst. 4).*
**** Členské státy mohou osvobodit mikropodniky, pokud prokáží technickou nemožnost alternativy (čl. 25 odst. 4).*

Speciální úleva pro „výrobce pod cizí značkou" (private label)

Pokud si **mikropodnik** nechá obaly navrhnout/vyrobit pod svou značkou a dodavatel obalů je ve stejném ČS → za výrobce se považuje dodavatel obalů, nikoliv mikropodnik (čl. 3 odst. 1 bod 13 písm. b), čl. 15 odst. 12).

Zjednodušený reporting pro malé producenty

Producenti dodávající <10 tun obalů/rok podávají zjednodušené informace dle přílohy IX části B bodu 2 (čl. 44 odst. 8).

SANKCE – ČLÁNEK 68

Členské státy musí do **12. února 2027** stanovit sankce za porušení PPWR (čl. 68 odst. 1). Sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.

Pro porušení článků 24–29 (minimalizace, omezení formátů, opětovné použití) musí sankce zahrnovat správní pokuty (čl. 68 odst. 2).

Formální nesoulad (chybějící prohlášení o shodě, nesprávný štítek, nesplnění cílů recyklace/opětovného použití) řeší členské státy dle čl. 62 odst. 3 ve spojení s čl. 68.

Česká legislativa

Přímá použitelnost nařízení

PPWR je **nařízení** – přímo použitelné v ČR od 12. srpna 2026 bez nutnosti transpozice. Směrnice 94/62/ES se k tomuto datu zrušuje.

Zákon č. 477/2001 Sb. o obalech

Zákon o obalech je klíčový český právní předpis, který transponoval směrnici 94/62/ES. Ačkoli je PPWR nařízení a je přímo použitelné, zákon o obalech musí být podstatně novelizován, aby:

1/ Odstranil duplicitní/konfliktní ustanovení – stávající zákon obsahuje vlastní definice, povinnosti a požadavky na obaly, které vycházejí ze směrnice 94/62/ES. Tyto budou od 12. 8. 2026 nahrazeny přímo nařízením. Zákon proto musí být upraven tak, aby neobsahoval ustanovení, která by byla v rozporu s PPWR nebo s ním duplicitní.

2/ Stanovil národní prováděcí úpravu – PPWR výslovně přenechává členským státům některé oblasti (čl. 68, čl. 40, čl. 50):

Oblast k úpravě v zákoně o obalech	Požadavek PPWR	Stav (k březnu 2026)
Sankce za porušení PPWR	ČS stanoví „účinné, přiměřené a odrazující" sankce a oznámí je Komisi do 12. 2. 2027 (čl. 68)	Zatím nestanoveny; čeká na novelu
Příslušné orgány	ČS určí jeden či více orgánů odpovědných za PPWR a oznámí Komisi do 12. 7. 2025 (čl. 40 odst. 3)	MŽP, ČOI, celní správa – dosud formálně neoznámeno
Registr producentů	ČS zajistí vedení registru všech producentů (čl. 44 odst. 1)	Dosud řešeno přes EKO-KOM; bude třeba adaptovat na požadavky přílohy IX
Zálohovací systém	Povinný do 1. 1. 2029 pro PET lahve a plechovky (čl. 50)	Návrh zálohování PET/plechovek v legislativním procesu (první čtení PSP, stav březen 2026)
Minimální sazby poplatků EPR	Modulace poplatků dle třídy recyklovatelnosti (čl. 45 odst. 2)	Zatím řešeno omezeně přes EKO-KOM
Cíle tříděného sběru	Zajistit infrastrukturu pro 90 % sběr v systémech EPR (čl. 48)	Bude třeba navázat na zákon o odpadech

3/ specifická národní pravidla – zákon o obalech může zachovat nebo zavést přísnější opatření v oblastech, kde to PPWR výslovně umožňuje (např. rozšíření seznamu omezených formátů dle čl. 25 odst. 5, přísnější cíle opětovného použití dle čl. 29 odst. 14).

Časový harmonogram novelizace

- **Novela č. 344/2025 Sb.** (účinná od 1. 12. 2025) provedla dílčí úpravu § 21a odst. 3 – jedná se o technickou novelu, která ještě neřeší komplexní adaptaci na PPWR.
- **Komplexní novela** zákona o obalech adaptující PPWR by měla být přijata **nejpozději do 12. 2. 2027** (lhůta pro stanovení sankcí dle čl. 68).
- K březnu 2026 není v eKLEP evidován konkrétní legislativní návrh komplexní novely – podnikatelské subjekty by měly sledovat legislativní plán MŽP a konzultace s profesními svazy.

Důsledek pro obuvnický průmysl: I přesto, že PPWR platí přímo, firmy budou muset sledovat **dvě úrovně regulace**: samotné nařízení PPWR a české prováděcí předpisy (novelu zákona o obalech). Konkrétní výše sankcí, podrobnosti registrace, poplatky EPR a zálohovací systém budou definovány až v novelizovaném zákoně o obalech. Do jeho přijetí platí přechodně stávající zákon v rozsahu, v jakém není v rozporu s PPWR.

Systém EKO-KOM

EKO-KOM je autorizovaná obalová společnost zajišťující plnění EPR povinností producentů v ČR. PPWR vyžaduje:

- Přizpůsobení systému registrace a reportingu požadavkům přílohy IX.
- Zavedení modulace poplatků podle tříd recyklovatelnosti (dosud poplatky modulovány omezeně).
- Zajištění souladu s požadavky čl. 46 (rovné zacházení, ochrana MSP) a čl. 47 (schválení plnění EPR).

Orgány dozoru

Oblast	Orgán v ČR	Článek PPWR
Dozor nad trhem (obaly)	Česká obchodní inspekce (ČOI)	čl. 58–62 ve spojení s nařízením (EU) 2019/1020
EPR a nakládání s odpady	Ministerstvo životního prostředí (MŽP) / CENIA	čl. 40
Celní kontroly	Celní správa ČR	čl. 61

Zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech

Zákon o odpadech je navazující předpis pro nakládání s obalovými odpady (tříděný sběr, recyklace). Bude vyžadovat harmonizaci s cíli recyklace dle čl. 52 PPWR a požadavky na tříděný sběr dle čl. 48–49.

MILNÍKY

Datum	Milník	Odkaz
11. 2. 2025	Vstup PPWR v platnost	čl. 71
12. 7. 2025	ČS oznámí Komisi názvy příslušných orgánů	čl. 40 odst. 3
12. 2. 2026	Komise požádá o normy pro kompostovatelné obaly	čl. 9 odst. 6

Datum	Milník	Odkaz
12. 2. 2026	Komise přijme prováděcí akty k registru producentů	čl. 44 odst. 14
12. 8. 2026	**PPWR se začne používat** (nahrazuje směrnici 94/62/ES)	čl. 71, čl. 70
12. 8. 2026	Komise přijme prováděcí akty k harmonizovaným štítkům	čl. 12 odst. 6
12. 2. 2027	ČS stanoví sankce za porušení PPWR	čl. 68
12. 2. 2027	Komise zřídí Evropské středisko pro sledování opětovného použití	čl. 31 odst. 7
12. 2. 2027	Komise přijme prováděcí akty k metodice reportingu	čl. 56 odst. 7
12. 2. 2027	Pokyny k omezeným formátům (příloha V)	čl. 25 odst. 6
12. 2. 2027	Povinnost opětovného naplnění v HORECA	čl. 32
12. 2. 2028	Požadavky na kompostovatelné obaly	čl. 9 odst. 1
12. 2. 2028	Povinnost nabídky opětovného použití v HORECA	čl. 33
12. 8. 2028	**Povinný harmonizovaný štítek na obalech**	čl. 12 odst. 1
12. 8. 2028	Identifikace obalů v systému EPR (QR kód)	čl. 12 odst. 9
1. 1. 2029	Zálohovací systém – 90 % sběr PET/plechovek	čl. 50 odst. 1
1. 1. 2030	**Recyklovatelnost** – všechny obaly min. třída C (70 %)	čl. 6 odst. 1
1. 1. 2030	**Recyklovaný obsah** – 30 % (necitlivé) / 10 % (citlivé) plastové obaly	čl. 7 odst. 1
1. 1. 2030	**Minimalizace obalů** – hmotnost/objem na minimum	čl. 10
1. 1. 2030	**E-commerce** – max. 50 % prázdného prostoru	čl. 24
1. 1. 2030	**Omezení formátů** (příloha V)	čl. 25
1. 1. 2030	**Cíle opětovného použití** – 40 % přepravní, 10 % skupinové	čl. 29
1. 1. 2030	Snížení obalových odpadů o 5 % vs. 2018	čl. 43
1. 1. 2035	Recyklovatelnost + posouzení recyklace ve velkém měřítku	čl. 6 odst. 2

Datum	Milník	Odkaz
1. 1. 2035	Snížení obalových odpadů o 10 % vs. 2018	čl. 43
1. 1. 2038	Minimální třída recyklovatelnosti B (80 %)	čl. 6 odst. 3
1. 1. 2040	Recyklovaný obsah – 65 % / 50 %	čl. 7 odst. 2
1. 1. 2040	Snížení obalových odpadů o 15 % vs. 2018	čl. 43
12. 8. 2034	Hodnocení PPWR Komisí	čl. 69

IMPLEMENTAČNÍ CHECKLIST PRO VÝROBCE OBUVI

Fáze 1: Okamžité kroky (2025–2026)

- Audit obalového portfolia: Zmapovat všechny typy obalů (prodejní, skupinové, přepravní, e-commerce) a jejich materiálové složení
- Registrace producenta: Ověřit registraci v EKO-KOM a připravit se na nový formát registru dle čl. 44
- Monitoring legislativy: Sledovat prováděcí akty Komise k harmonizovaným štítkům (do 12. 8. 2026) a kritériím recyklovatelnosti
- Chemická compliance: Prověřit obsah těžkých kovů a látek vzbuzujících obavy v tiskových barvách, lepidlech a lacích na obalech

Fáze 2: Příprava na 2028 (2026–2028)

- Harmonizované štítky: Implementovat nové piktogramy na krabice, sáčky a skupinové obaly od 12. 8. 2028
- Design pro recyklaci: Přehodnotit kompozitní obaly (krabice s plastovými okénky, laminované kartony) – přejít na monomateriální lepenku
- EPR reporting: Nastavit systém sběru dat o množství a materiálovém složení obalů pro nový formát reportingu

Fáze 3: Plný soulad 2030

- Recyklovatelnost: Zajistit, aby všechny obaly dosáhly min. třídy C (70 %) – ideálně třídy A (95 %)
- Recyklovaný obsah: Pro plastové obaly (PE/PP sáčky, stretch fólie) zajistit min. 30 % recyklátu
- Minimalizace: Optimalizovat rozměry krabiček – eliminovat nadbytečný prázdný prostor
- E-commerce: Přizpůsobit zásilkové balení – max. 50 % prázdného prostoru
- Opětovné použití: Pro přepravní obaly dosáhnout 40 % opětovného použití (přepravky, palety)
- Modulace EPR: Optimalizovat obaly pro nižší EPR poplatky (vyšší třída recyklovatelnosti)

Speciální kroky pro segment OOP

- Identifikovat, které obaly OOP-obuvi spadají pod „obaly pro styk s citlivými produkty"
- Pro tyto obaly uplatnit nižší cíl recyklovaného obsahu (10 % v 2030)
- Zajistit soulad s harmonizovaným štítkem nebo uplatnit výjimku dle čl. 12 odst. 11

Speciální kroky pro segment ZP

- Identifikovat plastové obaly ortopedické/diabetické obuvi, které jsou v přímém kontaktu se ZP
- Pro tyto obaly uplatnit výjimky z recyklovatelnosti a recyklovaného obsahu
- Vnější obaly (krabice, kartony) řešit standardně dle PPWR

RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI

Rizika

Riziko	Popis	Zmírnění
Regulační	Cca 40 delegovaných/prováděcích aktů bude přijato v letech 2025–2040; konkrétní kritéria recyklovatelnosti pro jednotlivé kategorie zatím nejsou známa	Aktivní monitoring EU legislativy; účast v konzultacích
Finanční	Zvýšení EPR poplatků za nerecyklovatelné obaly; náklady na přechod na recyklovatelné materiály	Investice do monomateriálních obalů sníží EPR poplatky
Operační	Povinnost 40 % opětovného použití přepravních obalů od 2030 vyžaduje logistickou změnu	Zavedení returnable crate systému pro B2B distribuci
Reputační	Zákaz zavádějících environmentálních tvrzení na obalech	Přehodnotit všechna „green" tvrzení na obalech
E-commerce	Max. 50 % prázdného prostoru od 2030 – nutnost přizpůsobit zásilkové balení	Automatizované systémy pro volbu správné velikosti kartonu
Sankce	Správní pokuty za nesplnění čl. 24–29 (minimalizace, opětovné použití)	Proaktivní compliance program

Příležitosti

Příležitost	Popis
Snížení nákladů	Minimalizace obalů (čl. 10) vede přímo ke snížení materiálových nákladů
Konkurenční výhoda ve VZ	Dodavatelé s lepšími environmentálními parametry obalů získají výhodu v zelených veřejných zakázkách
Diferenciace značky	Transparentní informace o udržitelnosti obalů (recyklovaný obsah, třída recyklovatelnosti) posílí image u zákazníků
Inovace v obalech	Přechod na monomateriální, plně recyklovatelné obaly otevírá prostor pro inovativní design (čl. 6 odst. 7 – výjimka pro inovativní obaly)
Snížení EPR	Optimalizace recyklovatelnosti obalů sníží EPR poplatky díky modulaci dle třídy

Příležitost	Popis
Cirkulární logistika	Systémy opětovného použití přepravních obalů mohou snížit celkové logistické náklady

ZDROJE

Dokument	Číslo předpisu	Odkaz
PPWR – konsolidované znění (CZ)	Nařízení (EU) 2025/40	EUR-Lex
Delegované rozhodnutí – výjimka fólie/pásky	C(2026) 511 final, 25. 2. 2026	EUR-Lex (navazující akt)
JRC technický návrh harmonizovaných štítků	JRC141706, EUR 40581, 2026	doi:10.2760/8070242
Směrnice 94/62/ES (zrušená)	Směrnice 94/62/ES	EUR-Lex
Nařízení o ekodesignu (ESPR)	Nařízení (EU) 2024/1781	EUR-Lex
Směrnice o odpadech (WFD)	Směrnice 2008/98/ES	EUR-Lex
Nařízení o dozoru nad trhem	Nařízení (EU) 2019/1020	EUR-Lex
Směrnice o jednorázových plastech (SUP)	Směrnice (EU) 2019/904	EUR-Lex
Zákon o obalech ČR	Zákon č. 477/2001 Sb.	zakonyprolidi.cz
Zákon o odpadech ČR	Zákon č. 541/2020 Sb.	zakonyprolidi.cz
EKO-KOM – PPWR informace	—	ekokom.cz

1.2.5 Legislativní karta: Rámcová směrnice o odpadech – rozšířená odpovědnost výrobce (EPR) pro textil a obuv

Zaměření: obuvnický průmysl (včetně OOP a zdravotnických prostředků)

Položka	Údaj
Název	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1892 ze dne 10. září 2025, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech
Zkratka	WFD (Waste Framework Directive) – novela o EPR pro textil a obuv
EUR-Lex	http://data.europa.eu/eli/dir/2025/1892/oj
Právní základ	Článek 192 odst. 1 SFEU (životní prostředí)
Vstup v platnost	16. října 2025 (20. den po vyhlášení v Úř. věst. L, 26. 9. 2025)
Transpoziční lhůta	17. června 2027 (čl. 2 odst. 1)
Právní forma	Směrnice – vyžaduje transpozici do vnitrostátního práva
Mění	Směrnici 2008/98/ES (rámcová směrnice o odpadech)
Navazující akty	Nařízení (EU) 2024/1157 o přepravě odpadů (WSR); nařízení (EU) 2024/1781 o ekodesignu (ESPR) – vazba na ekomodulaci poplatků EPR

ÚČEL A OBLAST PŮSOBNOSTI

Předmět směrnice (článek 1)

Směrnice (EU) 2025/1892 provádí dvě zásadní změny rámcové směrnice o odpadech 2008/98/ES:

1/ **Rozšířená odpovědnost výrobce (EPR) pro textilní a obuvnické výrobky** – zavádí povinný systém, v němž výrobci, dovozci a distributoři nesou finanční a organizační odpovědnost za sběr, třídění, opětovné použití a recyklaci textilních a obuvnických výrobků po celou dobu jejich životního cyklu (nové články 22a–22d, příloha IVc).

2/ **Právně závazné cíle pro snížení potravinového odpadu** – snížení o 10 % ve výrobě/zpracování a o 30 % v maloobchodu/gastronomii/domácnostech do roku 2030 (nový článek 9a).

Věcná působnost pro obuvnický průmysl

Směrnice se vztahuje na **veškeré obuvnické výrobky** uvedené v příloze IVc části II, a to bez ohledu na materiálové složení, cenovou kategorii nebo kanál prodeje (maloobchod, e-commerce, B2B).

Relevance pro obuv: Obuvnický průmysl je přímo adresátem EPR povinností. Veškerá obuv spadající pod KN kódy 6401–6405 (a kožené oděvní doplňky pod KN 4203) podléhá novým povinnostem – registrace výrobců, financování sběru a recyklace, ekomodulace poplatků a informování spotřebitelů. Směrnice výslovně zmiňuje „obuvnické výrobky" ve všech klíčových článcích a recitálech (bod 28, 34, 37, 38, 48).

Hierarchie nakládání s odpady (článek 4 směrnice 2008/98/ES)

Směrnice posiluje povinnost uplatňovat hierarchii nakládání s odpady:

1/ Předcházení vzniku odpadu – prodloužení životnosti výrobků, ekodesign
2/ Příprava k opětovnému použití – třídění pro přímé opětovné použití
3/ Recyklace – prioritně recyklace vláken na nová vlákna (fiber-to-fiber)
4/ Jiné využití – energetické využití
5/ Odstranění – skládkování (nejméně žádoucí varianta)

KLÍČOVÉ DEFINICE RELEVANTNÍ PRO OBUVNICKÝ PRŮMYSL

Definice výrobce (článek 3 bod 4b)

Kategorie	Definice	Příklad v obuvnictví
a) Výrobce v ČS	Osoba usazená v ČS, která vyrábí nebo nechává navrhnout/vyrobit výrobky pod svou značkou a poprvé je dodá na trh tohoto ČS	Český obuvnický závod prodávající pod vlastní značkou
b) Prodejce pod vlastní značkou	Osoba usazená v ČS, která dále prodává výrobky jiných výrobců pod svou vlastní značkou	Obuvnický řetězec s privátní značkou
c) Dovozce	Osoba usazená v ČS, která na profesionálním základě poprvé dodává na území ČS výrobky ze zahraničí	Dovozce obuvi z Asie na český trh
d) Přeshraniční online prodejce	Osoba prodávající výrobky přímo konečným uživatelům v ČS prostřednictvím smluv na dálku, aniž je v tomto ČS usazena	Zahraniční e-shop doručující obuv do ČR

Vyloučeni z definice výrobce:

- Prodejci použitých výrobků posouzených jako vhodné k opětovnému použití (second-hand)
- Výrobci z recyklovaných/použitých materiálů
- Samostatně výdělečně činní krejčí vyrábějící výrobky na zakázku

Další klíčové definice

Pojem	Definice	Článek
Dodání na trh	Jakékoli dodání výrobku k distribuci nebo použití na trhu ČS v rámci obchodní činnosti, za úplatu i bezúplatně	čl. 3 bod 4c
Organizace odpovědnosti výrobců	Právní subjekt, který po finanční nebo po finanční a operativní stránce organizuje plnění povinností z EPR jménem výrobců	čl. 3 bod 4d
Online platforma	Online platforma ve smyslu čl. 3 písm. i) nařízení (EU) 2022/2065 (DSA)	čl. 3 bod 4e

Pojem	Definice	Článek
Poskytovatel služeb kompletního vyřízení objednávek	Poskytovatel fulfilment služeb ve smyslu čl. 3 bodu 11 nařízení (EU) 2019/1020	čl. 3 bod 4f
Konečný uživatel	Konečný uživatel ve smyslu čl. 3 bodu 21 nařízení (EU) 2019/1020	čl. 3 bod 4h
Subjekt sociální ekonomiky	Soukromoprávní subjekt upřednostňující sociální/environmentální cíle, reinvestující zisky, s participativní správou	čl. 3 bod 4i

PŘÍLOHA IVc – OBUVNICKÉ VÝROBKY PODLÉHAJÍCÍ EPR

Část I: Textilní výrobky (relevantní pro obuv pouze doplňkově)

Zahrnuje veškeré oděvy a oděvní doplňky (KN 61, 62), bytový textil (KN 6301–6304), použité oděvy (KN 6309) a pokrývky hlavy (KN 6504, 6505).

Část II: Obuv a oděvní doplňky z usně

KN kód	Popis	Příklady v obuvnictví
4203	Oděvy a oděvní doplňky z přírodní nebo kompozitní usně (jiné než obuv)	Kožené rukavice, opasky, kabelky
6401	Nepromokavá obuv se zevní podrážkou a se svrškem z kaučuku nebo z plastů, jejíž svršek není k podrážce připevněn šitím, přinýtováním, přibitím apod.	Holínky, gumové boty, rybářská obuv
6402	Ostatní obuv se zevní podrážkou a svrškem z kaučuku nebo plastů	Pantofle, sandály z EVA, sportovní obuv z plastů
6403	Obuv se zevní podrážkou z kaučuku, plastů, usně nebo kompozitní usně a se svrškem z usně	Kožená společenská obuv, polobotky, kozačky
6404	Obuv se zevní podrážkou z kaučuku, plastů, usně nebo kompozitní usně a se svrškem z textilních materiálů	Textilní tenisky, plátěná obuv
6405	Ostatní obuv	Dřeváky, obuv z kombinovaných materiálů

Praktický dopad: EPR se vztahuje na veškerou obuv – od gumových holínek (KN 6401) přes kožené boty (KN 6403) po textilní tenisky (KN 6404). Neexistuje výjimka na základě materiálu, cenové kategorie ani segmentu trhu. Pokryta je obuv pro domácí i profesionální použití (pokud je svou povahou a složením podobná obuvi pro domácí použití).

SYSTÉM ROZŠÍŘENÉ ODPOVĚDNOSTI VÝROBCE (EPR) – ČLÁNEK 22a

Základní povinnost (odstavec 1)

Členské státy zajistí, aby výrobci měli rozšířenou odpovědnost výrobce za textilní výrobky, výrobky související s textilem nebo obuvnické výrobky uvedené v příloze IVc, které poprvé dodají na trh, v souladu s články 8 a 8a směrnice 2008/98/ES.

Přeshraniční prodej a pověřený zástupce (odstavce 3–4)

Situace	Povinnost	Odstavec
Výrobce z jiného ČS prodávající do ČR prostřednictvím smluv na dálku	Musí písemně jmenovat právnickou nebo fyzickou osobu usazenou v ČR jako pověřeného zástupce pro EPR	čl. 22a odst. 3
Výrobce ze třetí země	ČS může stanovit stejnou povinnost jmenování zástupce	čl. 22a odst. 3, druhý pododstavec
Organizace odpovědnosti výrobců	Může plnit povinnosti pověřeného zástupce jménem výrobce	čl. 22a odst. 4

Náklady hrazené výrobci (odstavec 8)

Výrobci obuvnických výrobků dle přílohy IVc hradí náklady na:

Kategorie nákladů	Detail	Odstavec
a) Sběr a nakládání s odpady	i) sběr použitých a odpadních výrobků pro opětovné použití a tříděný sběr pro recyklaci; ii) přeprava sebraných výrobků; iii) třídění, příprava k opětovnému použití, recyklace (prioritně fiber-to-fiber), jiné využití a odstranění; iv) sběr a zpracování odpadu ze sociální ekonomiky	čl. 22a odst. 8 písm. a)
b) Průzkum složení	Provádění průzkumu složení sebraného směsného komunálního odpadu	čl. 22a odst. 8 písm. b)
c) Informování	Informační kampaně o udržitelné spotřebě, prevenci, opětovném použití, opravách, recyklaci	čl. 22a odst. 8 písm. c)
d) Reporting	Shromažďování údajů a podávání zpráv příslušným orgánům	čl. 22a odst. 8 písm. d)
e) VaV	Podpora výzkumu a vývoje zaměřeného na zlepšení designu výrobků a rozšíření recyklace vláken na nová vlákna	čl. 22a odst. 8 písm. e)

Textilní odpad ve směsném komunálním odpadu (odstavec 9)

Členské státy mohou rozhodnout, že výrobci hradí částečně nebo zcela náklady na textilní odpad končící ve směsném komunálním odpadu.

Časová působnost EPR (odstavce 10–11)

Výrobci hradí náklady spojené s výrobky, které byly poprvé dodány na trh:

- Od data transpozice v daném ČS (nejpozději od 17. 6. 2027), nebo
- Nejpozději od 17. dubna 2028, pokud ČS již měl EPR systém zaveden k 16. 10. 2025

Online platformy a fulfilment služby (odstavce 13–17)

Subjekt	Povinnost	Odstavec
Online platforma (dle DSA, kap. III odd. 4)	Před umožněním služeb musí od výrobce získat: a) potvrzení registrace v registru výrobců; b) autocertifikaci o splnění EPR povinností	čl. 22a odst. 13
Poskytovatel fulfilment služeb	Musí od výrobce získat totožné informace v okamžiku uzavření smlouvy; při neúplných/nepřesných informacích musí pozastavit služby	čl. 22a odst. 15–16

Relevance pro obuv: E-shopy s obuví a marketplace platformy (např. Zalando, Amazon) musí ověřovat registraci obuvnických výrobců v EPR systému. Výrobci obuvi prodávající přes tyto platformy do ČR musí být registrováni a mít autocertifikaci, jinak jim platforma pozastaví služby.

Lhůta pro zavedení EPR systémů (odstavec 14)

Systémy EPR musí být zavedeny nejpozději do 17. dubna 2028 v souladu s články 8, 8a a 22a–22d.

REGISTR VÝROBCŮ – ČLÁNEK 22b

Povinnost registrace

Povinnost	Detail	Odstavec
Zřízení registru	Každý ČS zřídí registr výrobců textilních/obuvnických výrobků	čl. 22b odst. 1
Povinná registrace	Výrobci se musí zaregistrovat v každém ČS, kde poprvé dodávají výrobky na trh	čl. 22b odst. 2
Zákaz prodeje bez registrace	ČS povolí dodání na trh pouze registrovaným výrobcům (nebo jejich pověřeným zástupcům)	čl. 22b odst. 3
Lhůta pro registraci	Příslušný orgán provede registraci do 12 týdnů od podání žádosti	čl. 22b odst. 6 písm. b)

Požadované informace při registraci (odstavec 4)

- Firma, ochranná známka a obchodní značka
- Adresa výrobce, telefon, e-mail, webová adresa
- Vnitrostátní identifikační kód (IČO, DIČ)
- KN kódy výrobků dle přílohy IVc, které výrobce hodlá dodávat na trh

- Údaje o organizaci odpovědnosti výrobců (pokud je pověřena)
- Prohlášení o pravdivosti poskytnutých informací

Centrální webové stránky Komise

Komise zřídí internetové stránky s odkazy na všechny vnitrostátní registry výrobců, aby usnadnila registraci výrobců ve všech ČS (čl. 22b odst. 1).

Harmonizovaný formát

Komise přijme prováděcí akty stanovující harmonizovaný formát pro registraci do 17. dubna 2027 (čl. 22b odst. 10).

Pro obuvnický průmysl: Každý český výrobce, dovozce nebo distributor obuvi, který poprvé dodává obuv na český trh, se musí zaregistrovat v českém registru výrobců. Při exportu do jiných ČS se musí registrovat i v těchto státech. Registrace bude elektronická a veřejně přístupná.

ORGANIZACE ODPOVĚDNOSTI VÝROBCŮ – ČLÁNEK 22c

Povinnost pověření organizace (odstavec 1)

Výrobci obuvnických výrobků musí pověřit organizaci odpovědnosti výrobců, která bude jejich jménem plnit povinnosti vyplývající z EPR.

Ekomodulace poplatků (odstavce 5–6)

Finanční příspěvky výrobců musí být:

Kritérium	Požadavek	Odstavec
Základ	Založeny na hmotnosti a ve vhodných případech na množství výrobků	čl. 22c odst. 5 písm. a)
Ekomodulace	Upraveny na základě požadavků na ekodesign přijatých podle nařízení ESPR (EU) 2024/1781, které jsou nejrelevantnější pro prevenci a nakládání s odpady	čl. 22c odst. 5 písm. a)
Zohlednění příjmů	Zohledňují příjmy z opětovného použití, přípravy k opětovnému použití nebo z druhotných surovin	čl. 22c odst. 5 písm. b)
Rovné zacházení	Zajišťují rovné zacházení s výrobci bez nepřiměřeného zatěžování malých výrobců, včetně MSP	čl. 22c odst. 5 písm. c)

Ultrarychlá a rychlá móda (odstavec 6): ČS mohou požadovat, aby organizace odpovědnosti výrobců upravily finanční příspěvek na základě postupů výrobce – podle životnosti výrobku vyplývající z těchto postupů, délky životnosti po prvním uživateli a příspěvku k uzavření materiálového cyklu.

Pro obuvnický průmysl: Obuvnické firmy vyrábějící odolnou, opravitelnou obuv z monomateriálů budou platit nižší EPR poplatky. Naopak výrobci levné obuvi s krátkou životností a z kompozitních materiálů zaplatí více. Vazba na ESPR znamená, že kritéria ekodesignu (odolnost, opravitelnost, recyklovatelnost) budou přímo určovat výši poplatků.

Systém tříděného sběru (odstavce 8–9)

Organizace odpovědnosti výrobců musí zavést systém tříděného sběru:

Požadavek	Detail	Odstavec
Bezplatný sběr	Sběr použitých a odpadních obuvnických výrobků bez ohledu na jejich povahu, materiálové složení, stav, název, značku nebo původ	čl. 22c odst. 8
Vybavení sběrných míst	Bezplatné poskytnutí vhodných sběrných a přepravních nádob na sběrná místa	čl. 22c odst. 8 písm. a)
Frekvence sběru	Přizpůsobená oblasti a objemu sebraných výrobků	čl. 22c odst. 8 písm. b)
Pokrytí území	Celé území ČS, zohlednění počtu a hustoty obyvatelstva, dostupnosti a blízkosti pro konečné uživatele; nesmí se omezovat na ziskové oblasti	čl. 22c odst. 9 písm. b)
Sběrná místa	Zřizuje organizace odpovědnosti výrobců ve spolupráci se subjekty sociální ekonomiky, maloobchodníky, orgány veřejné moci nebo třetími stranami	čl. 22c odst. 9 písm. a)
Sociální ekonomika	Subjekty sociální ekonomiky mohou udržovat a provozovat vlastní sběrná místa, mají rovné nebo přednostní zacházení	čl. 22c odst. 11

Informační povinnosti vůči spotřebitelům (odstavce 14–15)

Organizace odpovědnosti výrobců musí spotřebitelům zpřístupnit informace o:

- Úloze konečných uživatelů při předcházení vzniku odpadu
- Možnostech opětovného použití a opravy textilu a obuvi
- Poloze sběrných míst
- Správném třídění použitých a odpadních výrobků
- Dopadech na životní prostředí, lidské zdraví a sociální/lidská práva

Informace se poskytují prostřednictvím internetových stránek, komunikace ve veřejném prostoru a na sběrných místech, vzdělávacích programů a informačních tabulí (čl. 22c odst. 15).

Roční reporting (odstavce 18–20)

Organizace odpovědnosti výrobců musí každoročně zveřejňovat a předkládat příslušným orgánům:

- Množství výrobků poprvé dodaných na trh (v hmotnostním vyjádření)
- Množství tříděného sběru (s uvedením neprodaných výrobků zvlášť)
- Míry opětovného použití, přípravy k opětovnému použití a recyklace (zvlášť recyklace vláken na nová vlákna)
- Míry jiného využití a odstranění
- Míry vývozu (opětovné použití vs. odpad)

NAKLÁDÁNÍ S TEXTILNÍM ODPADEM – ČLÁNEK 22d

Ochrana kvality sebraného textilu (odstavec 1)

Sběr, nakládka, vykládka, přeprava, skladování a následné třídění a zpracování musí být chráněny před nepříznivými povětrnostními vlivy a potenciálními zdroji kontaminace. Na sběrném místě nebo v zařízení pro třídění musí proběhnout profesionální kontrola za účelem zjištění a odstranění necílových předmětů.

Status „odpad" při sběru (odstavce 2–3)

Pravidlo	Detail	Odstavec
Obecné pravidlo	Použité a odpadní textilní a obuvnické výrobky se **při sběru považují za odpad**	čl. 22d odst. 2
Výjimka	Výrobky přímo předávané konečnými uživateli, které provozovatel zařízení pro opětovné použití nebo subjekt sociální ekonomiky **přímo na sběrném místě odborně posoudí** jako vhodné k opětovnému použití, se za odpad nepovažují	čl. 22d odst. 3
Vyřazené neprodané výrobky	Jednotlivé složky textilních materiálů a výrobků se v místě vzniku odpadu od sebe oddělí, pokud to usnadňuje následné opětovné použití nebo recyklaci	čl. 22d odst. 2, druhý pododstavec

Pro obuvnický průmysl: Sebraná použitá obuv se automaticky považuje za odpad a podléhá právním předpisům o odpadech (včetně předpisů o přepravě odpadů). Pouze obuv odborně posouzená přímo na sběrném místě jako vhodná k opětovnému použití se za odpad nepovažuje – to je klíčové pro second-hand trh s obuví.

Požadavky na třídění (odstavce 4–5)

Třídění sebraných výrobků musí splňovat:

1/ **Priorita opětovného použití** – účelem třídění je získat výrobky k opětovnému použití a přípravě k opětovnému použití, s upřednostněním místního třídění (čl. 22d odst. 5 písm. a))
2/ **Granularita třídění** – třídění na úrovni jednotlivých položek, oddělující složky vhodné pro přímé opětovné použití od složek vyžadujících další přípravu; zaměření na konkrétní trh (typ oděvu/obuvi, velikost, barva, materiál) (čl. 22d odst. 5 písm. b))
3/ **Recyklace** – položky nevhodné k opětovnému použití jsou tříděny za účelem repasování a recyklace, prioritně recyklace vláken na nová vlákna (čl. 22d odst. 5 písm. c))

Průzkum složení směsného komunálního odpadu (odstavec 6)

Do 1. ledna 2026 a poté každých pět let provedou ČS průzkum složení sebraného směsného komunálního odpadu, aby určily podíl textilních a obuvnických výrobků (podle KN kódů přílohy IVc). Na základě výsledků mohou příslušné orgány požadovat nápravná opatření od organizací odpovědnosti výrobců (rozšíření sítě sběrných míst, informační kampaně).

Přeprava použitých výrobků posouzených jako vhodné k opětovnému použití (odstavce 7–9)

Profesionálně zajišťovaná přeprava použité obuvi posouzené jako vhodné k opětovnému použití musí být doprovázena:

- Kopií faktury a smlouvy o prodeji/převodu vlastnictví
- Dokladem o předchozím třídění nebo přímém odborném posouzení
- Prohlášením, že žádný materiál v zásilce není odpadem
- Záznamy o třídění (popis položek, název a adresa třídící společnosti, datum)

Přepravované výrobky musí být náležitě chráněny před poškozením (dostatečné obaly, vhodné uspořádání nákladu).

SPECIFIKA SEGMENTU: OOP A ZDRAVOTNICKÉ PROSTŘEDKY

Obuv OOP (nařízení (EU) 2016/425)

Ochranná obuv (bezpečnostní, ochranná, pracovní – kategorie S1–S5, O1–O5) plně spadá do EPR dle přílohy IVc, protože KN kódy 6401–6405 pokrývají veškerou obuv bez výjimky.

Výjimka pro profesionální výrobky (recitál 28): Výrobky pro profesionální použití, včetně použití pro vojenské účely, které mohou představovat bezpečnostní, zdravotní a hygienická rizika nebo vzbuzovat bezpečnostní obavy, mohou být ze systémů EPR vyloučeny. Toto vyloučení se vztahuje na OOP obuv používanou v prostředích, kde by její zařazení do běžného sběrného systému představovalo riziko (kontaminace chemikáliemi, biologickými materiály apod.). Tato tématik je aktuálně projednávaná v rámci pracovní skupiny na MŽP a je na ČS, jak se k výjimce postaví.

Obuv jako zdravotnický prostředek (nařízení (EU) 2017/745)

Ortopedická a diabetická obuv klasifikovaná jako zdravotnický prostředek (ZP):

Aspekt	Status	Zdůvodnění
EPR povinnost	**ANO** – pokud spadá pod KN 6401–6405	Příloha IVc nerozlišuje mezi ZP a běžnou obuví
Výjimka	Možná pouze v případě, že jde o profesionální výrobky představující zdravotní riziko (pokud bude přijat recitál 28)	Na individuálně vyráběnou ortopedickou obuv na zakázku se nevztahuje – samostatní krejčí/výrobci na zakázku jsou z definice výrobce vyloučeni

Praktický dopad: Sériově vyráběná ortopedická obuv (např. diabetická obuv, obuv pro revmatiky) prodávaná v maloobchodě podléhá EPR. Individuálně vyráběná ortopedická obuv na zakázku je z EPR vyloučena (výjimka pro výrobce na zakázku – čl. 3 bod 4b, závěrečný pododstavec).

POVINNOSTI PODLE VELIKOSTI PODNIKU

Přehled diferenciace

Povinnost	Velký podnik	Střední podnik	Malý podnik	Mikropodnik
EPR systém (čl. 22a)	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od **17. 4. 2029**
Registrace v registru (čl. 22b)	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od **17. 4. 2029**
Organizace odpovědnosti (čl. 22c)	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od **17. 4. 2029**
Nakládání s odpady (čl. 22d)	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od 17. 4. 2028	od **17. 4. 2029**
Podrobný roční reporting	ANO – vše	ANO – vše	ANO – vše	**Pouze množství dodaná na trh**
Ekomodulace poplatků	Standardní	Standardní	Standardní	Přiměřený přístup
Zachování stávajícího EPR	—	—	—	ČS **může** zachovat*

** Členský stát, který měl k datu vstupu směrnice v platnost EPR systém pro textilní/obuvnické výrobky, který zahrnoval mikropodniky, může tento systém zachovat i pro mikropodniky (recitál 33).*

Definice mikropodniku

Podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat a roční bilanční suma nepřesahují 2 miliony EUR (čl. 41, ve vazbě na doporučení 2003/361/ES).

Zjednodušený reporting pro mikropodniky

Organizace odpovědnosti výrobců požadují od mikropodniků každoročně pouze informace o množství výrobků poprvé dodaných na trh (čl. 22c odst. 20, druhý pododstavec – odkaz na odst. 18 písm. a) bod i)).

Pro obuvnický průmysl: Většina českých obuvnických dílen a malých výrobců spadá do kategorie mikropodniků. Tyto firmy mají o rok delší lhůtu (do 17. 4. 2029) a zjednodušené reportingové povinnosti. Středně velké a velké obuvnické firmy musí být plně připraveny již k 17. 4. 2028.

SANKCE

Směrnice 2025/1892 nestanoví konkrétní výši sankcí – ponechává stanovení sankcí na členských státech v souladu se stávajícím čl. 36 směrnice 2008/98/ES.

Požadavky na sankce

Členské státy musí ve své transpoziční legislativě stanovit sankce, které jsou:

- Účinné – skutečně zabezpečují dodržování povinností
- Přiměřené – odpovídají závažnosti porušení

- Odrazující – předcházejí opakování porušení

Pravděpodobné oblasti sankcí v ČR

Porušení	Pravděpodobná sankce
Dodání výrobků na trh bez registrace v registru výrobců	Správní pokuta + zákaz prodeje
Neúčast v systému EPR (nezaplacení příspěvků)	Správní pokuta + náhrada nákladů
Neposkytnutí informací spotřebitelům	Správní pokuta
Nesplnění reportingových povinností	Správní pokuta

ČESKÁ LEGISLATIVA

Právní forma a transpozice

Směrnice (EU) 2025/1892 je směrnice – není přímo použitelná. ČR musí transponovat její ustanovení do vnitrostátního práva do 17. června 2027.

Zákon č. 541/2020 Sb. o odpadech a Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností

Zákon o odpadech je klíčový český právní předpis, do kterého bude nutné transponovat nové povinnosti. Zároveň budou povinnosti pro EPR zahrnuty do novely zákona o výrobcích s ukončenou životností:

Oblast k úpravě	Požadavek směrnice	Stav (k březnu 2026)
Registr výrobců textilu a obuvi	Zřídit elektronický registr se standardizovaným formátem (čl. 22b)	Dosud neexistuje; čeká na prováděcí akty Komise (do 17. 4. 2027)
Organizace odpovědnosti výrobců	Stanovit kritéria pro udělení povolení organizacím EPR (čl. 22c odst. 2–3)	Není zatím upraven pro textil/obuv
Systém tříděného sběru	Pokrytí celého území ČR, bezplatný sběr, zapojení sociální ekonomiky (čl. 22c odst. 8–11)	Od 1. 1. 2025 obce povinně zajišťují oddělený sběr textilu; systém není financován z EPR
Ekomodulace poplatků	Poplatky modulovány dle kritérií ekodesignu z ESPR a životnosti výrobků (čl. 22c odst. 5–6)	Dosud neupraveno
Sankce	Účinné, přiměřené a odrazující (čl. 36 směrnice 2008/98/ES)	Bude součástí novely
Příslušné orgány	Určit orgány odpovědné za dohled nad EPR systémy (čl. 22a odst. 6)	MŽP / CENIA / ČOI – zatím formálně neurčeno pro textil/obuv

Stávající povinnost odděleného sběru textilu

Od **1. ledna 2025** jsou obce povinny zajistit místa pro oddělené soustřeďování textilního odpadu jako jednu ze základních složek komunálního odpadu (vedle papíru, plastů, skla, kovů a biologického odpadu). Místa musí být dostupná celoročně – prostřednictvím sběrných dvorů, velkoobjemových kontejnerů, sběrných nádob nebo pytlového sběru.

Strategie MŽP k rozšiřování EPR

MŽP České republiky zpracovalo **Strategii rozšiřování systémů rozšířené odpovědnosti výrobců** (říjen 2024), kterou vláda vzala na vědomí. Strategie:

- Identifikuje textil a obuv jako prioritní skupiny pro zavedení EPR
- Definuje harmonogram implementace v souladu s transpoziční lhůtou
- Plánuje rozšíření EPR i na nábytek, hračky a sportovní potřeby

Orgány dozoru (předpokládaný stav)

Oblast	Orgán v ČR	Poznámka
EPR a nakládání s textilním /obuvnickým odpadem	Ministerstvo životního prostředí (MŽP) / CENIA	Koordinace sběru, registr, reporting
Dozor nad trhem	Česká obchodní inspekce (ČOI)	Kontrola registrace výrobců, označování
Celní kontroly	Celní správa ČR	Přeprava odpadů, vývoz

Důsledek pro obuvnický průmysl: Firmy budou muset sledovat **dvě úrovně regulace**: samotnou směrnici (transpozice do zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností) a české prováděcí předpisy. Konkrétní výše poplatků, podrobnosti registrace a struktura EPR systému budou definovány později. Do přijetí novely se obuvnické firmy mohou řídit přímo směrnicí a sledovat legislativní plán MŽP.

STRUČNÁ ZMÍNKA O DALŠÍCH ODPADOVÝCH PŘEDPISECH

Nařízení o přepravě odpadů – WSR (EU) 2024/1157

Nařízení o přepravě odpadů je přímo relevantní pro obuvnický průmysl v kontextu vývozu použité obuvi. WFD (čl. 22d odst. 7–9) zpřísňuje požadavky na přepravu použitých textilních a obuvnických výrobků – veškerý oddělený sběr musí projít tříděním před přepravou, aby se zamezilo nedovolené přepravě odpadů vydávaných za materiály, které nejsou odpadem.

Směrnice o průmyslových emisích – IED (EU) 2024/1785

Relevantní pouze pro obuvnické firmy provozující velká průmyslová zařízení (výrobní závody s kapacitou nad prahovými hodnotami). Pro běžné výrobce obuvi je dopad marginální.

Nařízení o statistice odpadů – EU 2150/2002

Upravuje povinnosti ČS v oblasti vykazování údajů o odpadech Eurostatu. Nová reportingová povinnost podle čl. 22c odst. 18–20 se opírá o formáty stanovené prováděcími rozhodnutími Komise 2019/1004 a 2021/19, které budou Komisí pozměněny.

MILNÍKY

Datum	Milník	Odkaz
1. 1. 2025	Povinný oddělený sběr textilu obcemi v ČR	Zákon 541/2020 Sb.
16. 10. 2025	Vstup směrnice (EU) 2025/1892 v platnost	čl. 3
1. 1. 2026	Průzkum složení směsného komunálního odpadu (textil/obuv)	čl. 22d odst. 6
17. 1. 2026	ČS určí orgán pro koordinaci potravinového odpadu	čl. 29a odst. 2
17. 4. 2027	Komise přijme prováděcí akty k registru výrobců (harmonizovaný formát)	čl. 22b odst. 10
17. 4. 2027	Komise přijme prováděcí akty k ekomodulaci poplatků	čl. 22c odst. 7
17. 6. 2027	**Transpoziční lhůta – ČS musí přijmout národní legislativu**	čl. 2 odst. 1
17. 10. 2027	ČS sdělí programy předcházení vzniku potravinového odpadu	čl. 29a odst. 1
17. 4. 2028	**EPR systém musí být plně funkční** (registr, organizace, sběr)	čl. 22a odst. 14
17. 4. 2029	**EPR se použije i na mikropodniky**	čl. 41
31. 12. 2029	Přezkum Komisí – cíle sběru, recyklace, financování EPR, možnost cílů pro textilní odpad	čl. 41a
2030	Cíle snížení potravinového odpadu: −10 % (výroba), −30 % (maloobchod/domácnosti)	čl. 9a odst. 4

IMPLEMENTAČNÍ CHECKLIST PRO VÝROBCE OBUVI

Fáze 1: Přípravné kroky (2025–2027)

- Monitoring legislativy: Sledovat legislativní plán MŽP k novele zákona o odpadech a prováděcí akty Komise k registru a ekomodulaci
- Zmapování portfolia: Identifikovat všechny obuvnické výrobky dle KN kódů přílohy IVc a určit, které výrobky poprvé dodáváte na trh v ČR a dalších ČS
- Analýza dodavatelského řetězce: Určit, kdo je „výrobce" ve smyslu směrnice (výrobce, dovozce, private label) pro každý produkt

- OOP/ZP posouzení: Identifikovat, které výrobky spadají pod výjimky pro profesionální/vojenské výrobky
- Výběr organizace odpovědnosti: Sledovat vznik organizací odpovědnosti výrobců v ČR pro textil/obuv

Fáze 2: Zavedení EPR (2027–2028)

- Registrace v registru výrobců: Zaregistrovat se v registru výrobců v ČR (a dalších ČS, kde firma dodává výrobky na trh)
- Pověření organizace odpovědnosti: Uzavřít smlouvu s organizací odpovědnosti výrobců
- Nastavení reportingu: Připravit systém sběru dat o množství, hmotnosti a KN kódech výrobků dodávaných na trh
- Informování spotřebitelů: Připravit informační materiály o sběru, opětovném použití a recyklaci obuvi
- E-commerce compliance: Zajistit registraci a autocertifikaci pro online platformy a marketplace
- Přeshraniční zástupce: Při prodeji do jiných ČS jmenovat pověřeného zástupce nebo pověřit organizaci odpovědnosti

Fáze 3: Optimalizace (2028+)

- Ekodesign: Přizpůsobit design obuvi kritériím ekomodulace – zvýšit odolnost, opravitelnost, recyklovatelnost; snížit použití kompozitních materiálů
- Materiálové složení: Přejít na monomateriály nebo snadno separovatelné materiály pro usnadnění recyklace
- Cirkulární obchodní modely: Zvážit zavedení služeb oprav, pronájmu, zpětného odběru a second-hand prodeje
- Monitoring výkonnosti: Sledovat EPR poplatky a optimalizovat portfolio výrobků pro nižší sazby
- Speciální kroky pro mikropodniky
- Ověřit, zda firma splňuje definici mikropodniku (< 10 zaměstnanců, < 2 mil. EUR obrat/bilanční suma)
- Využít roční odklad (EPR povinnosti od 17. 4. 2029 místo 2028)
- Nastavit zjednodušený reporting (pouze množství dodaná na trh)

RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI

Rizika

Riziko	Popis	Zmírnění
Regulační nejistota	Prováděcí akty Komise k ekomodulaci a registru budou přijaty až v 2027; česká transpoziční legislativa zatím neexistuje	Aktivní monitoring; účast v konzultacích MŽP a profesních svazů
Finanční zátěž	Nové EPR poplatky zvýší náklady na výrobek – odhadem 0,05–0,50 EUR/pár v závislosti na materiálu a životnosti	Investice do ekodesignu pro nižší poplatky; náklady promítnout do cenové strategie

Riziko	Popis	Zmírnění
Administrativní zátěž	Registrace v každém ČS, kde firma dodává výrobky; roční reporting	Pověřit organizaci odpovědnosti výrobců, která zajistí registraci a reporting
Přeshraniční komplikace	Každý ČS bude transponovat směrnici mírně odlišně – různé registry, formáty, poplatky	Sledovat harmonizované prováděcí akty Komise; využít centrální webové stránky Komise s odkazy na registry
E-commerce riziko	Online platformy pozastaví služby výrobcům bez registrace a autocertifikace	Proaktivní registrace před spuštěním systému
Reputační riziko	Výrobci levné obuvi s krátkou životností budou platit vyšší poplatky a mohou být veřejně spojováni s „rychlou módou"	Přechod na udržitelné materiály a komunikace environmentálních parametrů

Příležitosti

Příležitost	Popis
Snížení EPR poplatků	Odolná, opravitelná obuv z recyklovatelných materiálů bude zvýhodněna nižšími poplatky díky ekomodulaci
Konkurenční výhoda	Firmy s transparentní environmentální komunikací a cirkulárními službami (opravy, zpětný odběr) posílí pozici u spotřebitelů
Inovace materiálů	Tlak na recyklovatelnost podnítí vývoj nových materiálů a konstrukcí obuvi (monomateriálové podrážky, rozebíratelné spoje)
Second-hand trh	EPR systém podpoří infrastrukturu pro opětovné použití obuvi – příležitost pro certifikované second-hand programy
Nové obchodní modely	Služby pronájmu obuvi, předplatné, opravárenské služby – snížení objemu odpadu a posílení loajality zákazníků
Zapojení do sociální ekonomiky	Spolupráce s charitativními organizacemi na sběru a distribuci použité obuvi jako součást CSR strategie
Data a transparentnost	Roční reporty organizací odpovědnosti výrobců vytvoří datovou základnu pro benchmarking a optimalizaci

ZDROJE

Dokument	Číslo předpisu	Odkaz
WFD – novela (konsolidované znění CZ)	Směrnice (EU) 2025/1892	EUR-Lex
Rámcová směrnice o odpadech (původní)	Směrnice 2008/98/ES	EUR-Lex
Nařízení o přepravě odpadů (WSR)	Nařízení (EU) 2024/1157	EUR-Lex
Nařízení o ekodesignu (ESPR)	Nařízení (EU) 2024/1781	EUR-Lex
Směrnice o průmyslových emisích (IED)	Směrnice (EU) 2024/1785	EUR-Lex
Nařízení o statistice odpadů	Nařízení (ES) č. 2150/2002	EUR-Lex
Nařízení o dozoru nad trhem	Nařízení (EU) 2019/1020	EUR-Lex
Nařízení o digitálních službách (DSA)	Nařízení (EU) 2022/2065	EUR-Lex
Zákon o odpadech ČR	Zákon č. 541/2020 Sb.	zakonyprolidi.cz
Zákon o výrobcích s ukončenou životností	Zákon č. 542/2020 Sb.	zakonyprolidi.cz
MŽP – Strategie rozšiřování EPR	Tisková zpráva MŽP, říjen 2024	mzp.gov.cz

1.2.6 Legislativní karta: Chemická legislativa EU (REACH, BPR, CLP, POPs)

Zaměření: obuvnický průmysl (včetně OOP a zdravotnických prostředků)

Položka	Údaj
Předpisy ve složce	REACH (ES) 1907/2006 · **omezení mikroplastů (EU) 2023/2055** (příloha XVII REACH) · CLP (ES) 1272/2008 · POPs (EU) 2019/1021 · Biocidy (EU) 528/2012 · Detergenty (ES) 648/2004 a návrh (EU) 2023/0124 ·
Klíčový předpis pro obuv	**REACH** – nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek
Příslušná agentura EU	ECHA – Evropská agentura pro chemické látky (Helsinki)
Právní forma	Nařízení (přímo použitelná)

PŘEHLED PŘEDPISŮ A RELEVANCE PRO OBUV

Předpis	Relevance pro obuv	Priorita
REACH (ES) 1907/2006	Omezení látek v hotových výrobcích (příloha XVII), SVHC komunikace v řetězci (čl. 33), povolování (příloha XIV), bezpečnostní listy	**Kritická**
CLP (ES) 1272/2008	Klasifikace a označování chemikálií používaných při výrobě obuvi (lepidla, barviva, činidla, laky)	**Vysoká** (výrobní proces)
POPs (EU) 2019/1021	Zákaz perzistentních organických látek – PFOS, PFOA, PBDEs, SCCPs	**Vysoká**
Biocidy (EU) 528/2012	Biocidní ošetření obuvi (antimikrobiální, protiplísňové) – označování ošetřených předmětů	**Střední**
Detergenty (ES) 648/2004	Relevantní, pokud firma prodává čisticí přípravky na obuv s povrchově aktivními látkami	**Střední** (pokud firma vyrábí přípravky)
Mikroplasty (SPM) (EU) **2023/2055**	Omezení **úmyslně přidaných syntetických polymerních mikročástic** samostatně nebo ve **směsích** ≥ 0,01 %; přechodné lhůty pro kosmetiku, detergenty, výplně sportovišť atd.	**Střední** u výrobců **přípravků** (údržba obuvi); **nízká** u běžné hotové obuvi jako článku – nesplést s mikrovlákny z opotřebení textilu

REACH – NAŘÍZENÍ (ES) č. 1907/2006

Účel a struktura

REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) je základní rámec EU pro regulaci chemických látek. Pro obuvnický průmysl jsou klíčové čtyři pilíře:

Pilíř	Popis	Relevance pro obuv
Registrace (Hlava II)	Výrobci/dovozci musí registrovat chemické látky vyráběné/dovážené v množství > 1 t/rok	Relevantní pro výrobce chemikálií (lepidla, barviva, čisticí prostředky), ne přímo pro výrobce obuvi
Hodnocení (Hlava VI)	ECHA hodnotí registrační dokumentace a látky	Nepřímo – ovlivňuje dostupnost látek na trhu

Pilíř	Popis	Relevance pro obuv
Povolování (Hlava VII, příloha XIV)	SVHC látky zařazené na přílohu XIV vyžadují povolení k použití	Přímo – výrobce obuvi může používat látku z přílohy XIV jen s povolením
Omezování (Hlava VIII, **příloha XVII**)	Zákazy a omezení konkrétních látek v konkrétních použitích	**Nejdůležitější** – obsahuje limitní hodnoty pro obuv a kožené výrobky

Povinnosti výrobce/dovozce obuvi podle REACH

Článek 7 – Látky v předmětech (obuv jako „předmět")

Obuv je „předmětem" dle čl. 3 bod 3 REACH. Výrobce/dovozce předmětů musí:

- Oznámit ECHA (čl. 7 odst. 2), pokud předmět obsahuje SVHC látku ze Seznamu kandidátů v koncentraci > 0,1 % hmotnostního (w/w) A v celkovém množství > 1 tuna/rok na výrobce/dovozce
- Oznámení se nevyžaduje, pokud výrobce/dovozce může vyloučit expozici člověka nebo životního prostředí za běžných a rozumně předvídatelných podmínek

Článek 33 – Povinnost informovat o SVHC v předmětech

Každý dodavatel předmětu (výrobce, dovozce, distributor) musí:

1/ **Příjemci** (odběrateli): poskytnout dostatečné informace o SVHC přítomné v předmětu v koncentraci > 0,1 % w/w, aby bylo zajištěno jeho bezpečné použití – minimálně název látky – automaticky, bezplatně, při dodání

2/ **Spotřebiteli:** na žádost poskytnout tytéž informace do 45 dnů bezplatně

Pro obuvnický průmysl: Pokud usně obsahuje chrom VI nad 0,1 % w/w nebo lepidlo obsahuje SVHC nad 0,1 % w/w, musí výrobce obuvi aktivně informovat odběratele a na požádání i spotřebitele.

Článek 57 – Kritéria pro SVHC (látky vzbuzující mimořádné obavy)

Mezi SVHC se zařazují:

- **CMR** kategorie 1A/1B (karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci)
- **PBT** (perzistentní, bioakumulativní, toxické)
- **vPvB** (vysoce perzistentní, vysoce bioakumulativní)
- **Endokrinní disruptory** a látky s rovnocenně závažným účinkem

Příloha XVII – Omezení klíčová pro obuvnický průmysl

Položka	Látka / skupina	Limit	Dotčené materiály v obuvi
Položka 43	**Azobarviva** uvolňující aromatické aminy	< **30 mg/kg** (0,003 %) v textilních a kožených výrobcích v kontaktu s pokožkou	Podšívky, svršky, stélky – barvené textilie a kůže

Položka	Látka / skupina	Limit	Dotčené materiály v obuvi
Položka 47	**Chrom VI** (šestimocný chrom)	< **3 mg/kg** celkového suchého hmotnosti usně	Všechny kožené díly obuvi v kontaktu s pokožkou
Položka 50	**PAU** (polycyklické aromatické uhlovodíky) – 8 látek	< **1 mg/kg** v gumových a plastových dílech v kontaktu s pokožkou nebo ústy	Podešve, gumové části, plastové komponenty
Položka 61	**Dimethyl-fumarát (DMFu)**	< **0,1 mg/kg** v předmětech nebo jejich částech	Protiplísňové sáčky v obalech obuvi; ošetření materiálů
Položka 63	**Olovo a jeho sloučeniny**	Migrace < **0,05 mg/cm²/h** u předmětů přístupných dětem	Dětská obuv – kovové přezky, ozdoby, nýty
Položka 72 + Dodatek 12	**CMR látky kategorie 1A/1B** v textilních a kožených částech v kontaktu s pokožkou (viz podrobný popis níže)	Koncentrační limity stanoveny v **Dodatku 12** pro každou ze 33 látek	**Obuv výslovně uvedena** v rozsahu; povinné testování dle předepsaných analytických metod
Položka 79 (PFHxA)	**PFHxA** (undekafluorhexanová kyselina), její soli a příbuzné látky – nařízení **(EU) 2024/2462**	PFHxA/soli < **25 ppb**; příbuzné látky < **1 000 ppb**	**Od 10. 10. 2026** pro obuv; **OOP kat. III vyňaty** (viz níže)
Nové 2025	**16 nových CMR látek** přidaných do přílohy XVII	Účinnost od **1. 9. 2025**	Řada chemikálií potenciálně přítomných ve výrobě obuvi
Položky DMAC/NEP	**Dimethylacetamid (DMAC), N-ethyl-2-pyrrolidon (NEP)**	Zákaz od **prosince 2026**	Rozpouštědla v syntetických materiálech, lepidlech

Omezení syntetických polymerních mikročástic – nařízení Komise (EU) 2023/2055 („mikroplasty v REACH“)

Nařízení Komise (EU) 2023/2055 doplnilo přílohu XVII REACH o omezení týkající se syntetických polymerních mikročástic (zkr. SPM, běžně „mikroplasty“): jde o zákaz uvádění na trh SPM jako takových nebo úmyslně přidaných do směsí v koncentraci ≥ 0,01 % hmotnostních, s výjimkami (např. rozpustné polymery, dostatečná biodegradabilita, trvale vázané v pevné matrici) a s přechodnými obdobími pro vybrané použití (kosmetika, detergenty a podobné přípravky, výplňové granule sportovišť aj.) podle znění přílohy XVII.

Aspekt	Praktický dopad pro obuv / textil
Hotová obuv	Typicky jako **článek (article)** podle REACH – **není cílem** tohoto omezení ve stejném smyslu jako směs s mikrokuličkami;
Údržba obuvi	**Vosky, čističe, leštěnky** a podobné **směsi** – pokud obsahují úmyslně přidané SPM, spadají do režimu omezení a přechodů.
Kosmetika	Péče o nohy / kůži – **samostatné lhůty** pro oplachové vs. neoplachové přípravky (včetně označování v závěrečné fázi) dle přílohy XVII.
Třpytky / sypké plasty	**Sypký plastový třpyt** (loose glitter) často **zakázán** od **17. 10. 2023** pro určité použití, pokud nespadá pod výjimku (anorganické / přírodní materiály, biodegradabilita, trvalá fixace v matrici apod.).
Mikrovlákna z textilu při nošení	**Uvolňování vláken** z textilií a obuvi při používání **není** hlavním předmětem tohoto aktu; řeší se **jinými politikami** (textilní strategie, navazující regulace životního prostředí).

Výklad a příklady: Evropská komise a ECHA vydaly **Explanatory Guide** (narrative + Q&A) k provádění omezení – doporučený zdroj pro hraniční případy.

Položka 72 + Dodatek 12 – CMR látky v textilních a kožených částech obuvi v kontaktu s pokožkou

Nařízení Komise (EU) 2018/1513 přidalo položku 72 do přílohy XVII REACH. Jedná se o povinné omezení CMR látek kategorie 1A/1B v textilních a kožených výrobcích přicházejících do styku s pokožkou.

Rozsah působnosti (přímo se týká obuvi)

Položka 72 se výslovně vztahuje na:

- Obuv (footwear)
- Oděvy a oděvní doplňky
- Jiné textilní výrobky v kontaktu s pokožkou za běžných nebo rozumně předvídatelných podmínek (podšívky, stélky, svršky)

Výjimky z položky 72

Výrobek	Důvod výjimky
Osobní ochranné prostředky (OOP) dle nařízení (EU) 2016/425	Mají vlastní regulatorní rámec bezpečnosti
Zdravotnické prostředky dle nařízení (EU) 2017/745	Regulovány MDR
Výrobky z přírodní usně/kožešiny, které nebyly barveny ani chemicky ošetřeny	Přirozený stav bez přidaných CMR

Výrobek	Důvod výjimky
Výrobky z recyklovaných textilních vláken (pokud CMR pochází z předchozího životního cyklu a < 2× limit)	Podpora recyklace
Výrobky z druhé ruky	Praktická neproveditelnost

Důsledek pro OOP: Obuv OOP nepodléhá položce 72 přílohy XVII, ale podléhá požadavkům nařízení (EU) 2016/425 a příslušných harmonizovaných norem. To neznamená, že OOP smí obsahovat neomezené množství CMR – bezpečnostní požadavky OOP jsou řešeny jiným právním rámcem.

Dodatek 12 – seznam omezených CMR látek a limity (výběr relevantní pro obuv)

č.	Látka	CAS	Limit (mg/kg)	Relevance pro obuv
1	**Formaldehyd**	50-00-0	**75**	Činění kůže; textilní úpravy (fixace barviv, nemačkavost); lepidla
2	**Kadmium a jeho sloučeniny**	—	**1** (extrahov.)	Barviva a pigmenty
3	**Chrom VI sloučeniny**	—	**1** (extrahov.)	Chromově činěná useň (přísnější než pol. 47 → přísnější limit!)
4	**Arsen a jeho sloučeniny**	—	**1** (extrahov.)	Konzervační prostředky; pigmenty
5	**Olovo a jeho sloučeniny**	—	**1** (extrahov.)	Pigmenty; stabilizátory v PVC
6–8	**Benzen; 1,4-dichlorbenzol; benzo[a]pyren**	—	**5 / 1 / 1**	Rozpouštědla; PAU v gumě
9–15	**Další PAU** (chrysen, benz[a]anthracen atd.)	—	**1** každý	Gumové podešve a komponenty
16–22	**Ftaláty** (DEHP, BBP, DBP atd.)	—	**1 000**	Syntetická kůže (PVC), plastifikátory
23–33	**Aromatické aminy z azobarviv; disperzní barviva; chrom VI (specifické formy)**	—	Dle látky	Barvení textilu a kůže

Analytické metody (Dodatek 12)

Dodatek 12 předepisuje konkrétní analytické metody pro testování každé skupiny látek:

- **Formaldehyd**: EN ISO 14184-1 (vodní extrakce)
- **Extrahované kovy**: EN 16711-2 (umělý pot)

- **PAU:** AfPS GS 2019:01 PAK nebo ISO 21461
- **Ftaláty:** EN ISO 14389
- **Azobarviva / aromatické aminy:** EN ISO 14362-1 a 14362-3

Praktický dopad: Každý výrobce/dovozce obuvi musí testovat textilní a kožené díly v kontaktu s pokožkou na CMR látky uvedené v Dodatku 12 nebo vyžadovat testovací certifikáty od dodavatelů materiálů.

Položka 79 – PFHxA a příbuzné látky (nařízení (EU) 2024/2462): zákaz od 10. 10. 2026

Nařízení Komise (EU) 2024/2462 ze dne 19. 9. 2024 přidalo položku 79 do přílohy XVII REACH. Zakazuje uvádění na trh výrobků obsahujících PFHxA (undekafluorhexanovou kyselinu), její soli a PFHxA-příbuzné látky nad stanovené koncentrační limity.

Limity

Skupina látek	Koncentrační limit
PFHxA a její soli	< **25 µg/kg** (25 ppb)
PFHxA-příbuzné látky (prekurzory)	< **1 000 µg/kg** (1 000 ppb)

Časový harmonogram – obuv a textil

Datum	Dotčené výrobky
10. 10. 2026	**Obuv pro běžnou veřejnost**; textilie v oděvech a oděvních doplňcích; kůže/kožešiny v oděvech; směsi pro spotřebitele; kosmetika; papírové potravinářské obaly
10. 10. 2027	Textilie jiné než oděvní (bytový textil, čalounění); membrány pro textilie

Výjimky – OOP kategorie III

Výrobek	Výjimka
OOP kategorie III dle nařízení (EU) 2016/425 (ochrana proti nevratným/smrtelným rizikům)	**Vyňaty** z omezení do dalšího přezkumu
Zdravotnické prostředky dle (EU) 2017/745	Vyňaty
Textilie pro stavebnictví	Vyňaty (do 10. 10. 2029)

Co to znamená pro obuvnický průmysl:

- Běžná spotřebitelská obuv (včetně outdoorové a vodoodpudivé): od 10. 10. 2026 nesmí obsahovat PFHxA nad 25 ppb a PFHxA-příbuzné látky nad 1 000 ppb. Fluoropolymerové impregnace na bázi C6 chemie jsou fakticky zakázány.

- Obuv OOP kategorie III (např. obuv pro hasiče, chemické provozy, el. nebezpečí): dočasně vyňata – může nadále používat C6 fluoropolymery pro vodoodpudivost a oleofobii, dokud nebudou dostupné alternativy a nebude proveden přezkum.
- Obuv OOP kategorie I a II (běžná pracovní obuv, např. EN ISO 20345 S3): NENÍ vyňata – platí stejný zákaz jako pro běžnou spotřebitelskou obuv od 10. 10. 2026.

Vztah k univerzálnímu omezení PFAS

Položka 79 (PFHxA) je samostatné omezení, nezávislé na připravovaném univerzálním omezení PFAS (návrh 5 států). Univerzální omezení PFAS, pokud bude přijato (~2027–2028), pokryje všechny PFAS včetně dalších skupin (PFBS, GenX apod.) a pravděpodobně bude mít přechodná období 5–12 let pro sektor textilu/obuvi.

Příloha XIV – Povolování (výběr relevantní pro obuv)

Látka	Relevance	Datum zániku
Chromový trioxid	Galvanické pokovení kovových komponentů obuvi	Vyžaduje povolení
Ftaláty (DEHP, BBP, DBP, DIBP)	Změkčovadla v PVC materiálech (umělá kůže, podešve)	Vyžaduje povolení; omezení i v položce 51 přílohy XVII
Krátkořetězcové chlorované parafiny (SCCPs)	Maziva, změkčovadla v gumě	Zakázány také pod POPs

Seznam kandidátů (SVHC Candidate List)

K březnu 2026 obsahuje Seznam kandidátů přes 240 látek. Pro obuvnický průmysl jsou relevantní zejména:

- Některé ftaláty (již regulované)
- PFAS sloučeniny (PFOA, PFHxS a jejich soli – zařazeny)
- Bisfenol A (polykarbonátové komponenty)
- Sloučeniny kobaltu (barviva, sušidla)
- Řada rozpouštědel používaných v lepidlech

Bezpečnostní listy (příloha II)

Každý dodavatel chemické látky/směsi používané při výrobě obuvi (lepidla, barviva, činidla, laky, rozpouštědla) musí poskytnout bezpečnostní list (SDS) v jazyce členského státu dle formátu přílohy II REACH (aktualizováno nařízením (EU) 2020/878).

CLP – NAŘÍZENÍ (ES) č. 1272/2008

Účel

CLP (Classification, Labelling and Packaging) implementuje Globálně harmonizovaný systém (GHS) OSN v EU. Stanoví pravidla pro:

- Klasifikaci nebezpečnosti látek a směsí
- Označování (štítky s výstražnými symboly, signálními slovy, H/P-větami)
- Balení nebezpečných látek a směsí

Relevance pro obuvnický průmysl

CLP se nevztahuje na hotovou obuv (předměty), ale na chemické látky a směsi používané ve výrobním procesu:

Chemikálie	Klasifikace	Povinnosti výrobce obuvi
Lepidla (polyuretanová, chloroprenová, rozpouštědlová)	Hořlavé, zdraví škodlivé, dráždivé	Správné skladování; BOZP opatření; ventilace; OOP
Barviva a pigmenty	Některé CMR	Náhrada za bezpečnější alternativy
Činící prostředky (chrom, aldehyd, syntetické třísloviny)	Senzibilizující, CMR (Cr VI)	Kontrola expozice zaměstnanců; monitoring Cr VI
Laky a povrchové úpravy	Hořlavé, VOC	Odsávání; sledování emisí VOC
Rozpouštědla (toluen, aceton, MEK)	Hořlavé, neurotoxické	Substituční povinnost; BOZP

Povinnosti

- Výrobce/dovozce chemikálií: klasifikace, označování, oznámení ECHA (čl. 40)
- Následní uživatelé (= výrobce obuvi jako uživatel lepidel atd.): používat podle klasifikace; dodržovat SDS; hlásit odchylky od doporučených použití
- Harmonizovaná klasifikace: povinná pro CMR a respirační senzibilizátory (čl. 36)

POPs – NAŘÍZENÍ (EU) 2019/1021

Účel

Nařízení o perzistentních organických znečišťujících látkách provádí Stockholmskou úmluvu a Protokol o POPs v rámci UNECE. Zakazuje nebo přísně omezuje výrobu, uvádění na trh a používání POPs.

Struktura příloh

Příloha	Obsah	Režim
Příloha I	Zákaz výroby, uvádění na trh a používání	Úplný zákaz (s výjimkami)
Příloha II	Omezení výroby, uvádění na trh a používání	Omezené použití
Příloha III	Nezamýšlené úniky (vedlejší produkty)	Minimalizace
Příloha IV	Odpadové hospodářství – koncentrační limity	Povinnosti při nakládání s odpady

POPs relevantní pro obuv

Látka / skupina	Příloha	Použití v obuvi	Dopad
PFOS (perfluoroktansulfonát)	I	Impregnace, vodoodpudivost	Zakázáno (výjimky pouze pro specifická průmyslová použití)
PFOA a její soli	I	Vodoodpudivé úpravy textilu/kůže	Zakázáno; limit 0,025 mg/kg pro PFOA a 1 mg/kg pro její soli v předmětech
PFHxS (perfluorhexansulfonát)	I	Vodoodpudivost, oleofobie	Zakázáno (zařazeno 2023)
Krátkořetězcové chlorované parafiny (SCCPs)	I	Změkčovadla v gumě, maziva	Zakázáno; limit v předmětech 0,15 % hmotnostních
PBDEs (polybromované difenylethery)	I	Zpomalovače hoření v syntetických materiálech	Zakázáno; limit odpadu 1 000 mg/kg
Hexachlorbenzen	I + III	Vedlejší produkt průmyslových procesů	Zakázáno
Dechlorán Plus	I	Zpomalovač hoření	Nově zařazeno

PFAS a obuvnický průmysl – aktuální vývoj

PFAS (per- a polyfluoralkylové látky) jsou klíčovým tématem pro vodoodpudivou obuv:

Událost	Detail
ECHA – univerzální omezení PFAS	Návrh podaný 5 státy (NL, DE, DK, SE, NO) v lednu 2023; RAC přijal stanovisko **2. 3. 2026**; SEAC schválil návrh stanoviska **11. 3. 2026**; konzultace probíhá
Očekávané přijetí	Konečné stanovisko SEAC ~konec 2026; rozhodnutí Komise pravděpodobně **2027–2028**
Přechodná období	Pro textil a obuv se očekává přechodné období 5–12 let (sektor TULAC)
Dánsko	Národní zákaz PFAS v obuvi ≥ 50 mg F/kg od **1. 7. 2026**
Francie	Národní zákaz PFAS ve spotřebitelské obuvi od **1. 1. 2026**

Doporučení: Výrobci vodoodpudivé obuvi by měli již nyní hledat PFAS-free alternativy (voskové impregnace, silikon, C0-fluoropolymery pokud se nejedná o PFAS).

BIOCIDY – NAŘÍZENÍ (EU) č. 528/2012

Účel

Nařízení o biocidních přípravcích (BPR) reguluje uvádění biocidních přípravků na trh EU a jejich používání. Pro obuv je relevantní zejména koncept ošetřených předmětů (treated articles).

Ošetřené předměty (čl. 58)

Obuv, která byla ošetřena biocidním přípravkem nebo do ní byl záměrně začleněn biocidní přípravek, je ošetřeným předmětem.

Povinnosti:

- Ošetřený předmět smí být uveden na trh EU pouze pokud všechny účinné biocidní látky v něm obsažené jsou schváleny pro příslušný typ přípravku (PT – product type)
- Pokud výrobce/dovozce deklaruje biocidní vlastnost (např. „antibakteriální obuv"), musí na štítku uvést:
  - Prohlášení, že předmět obsahuje biocidní přípravky
  - Biocidní funkci předmětu
  - Název účinné/účinných látek
  - Příslušné pokyny pro použití a bezpečnostní informace

Relevantní typy přípravků pro obuv

Typ (PT)	Název	Příklad v obuvi
PT 9	Konzervační přípravky pro vlákna, kůži, gumu a polymerní materiály	Protiplísňové ošetření usně, stélek
PT 2	Dezinfekční prostředky pro soukromou oblast a oblast veřejného zdraví	Antimikrobiální vložky

Zakázané biocidy v obuvi

Látka	Status	Poznámka
Dimethyl-fumarát (DMFu)	Zakázáno v předmětech (REACH položka 61)	Dříve používán jako protiplísňový sáček v krabicích obuvi
Tributylcín (TBT) a organocínové sloučeniny	Zakázáno (REACH položka 20)	Dříve používán jako biocid v obuvi a textilu

VÝROBCE OBUVI JAKO VÝROBCE CHEMICKÝCH PŘÍPRAVKŮ (spreje, krémy, impregnace)

Klíčový scénář: Pokud obuvnická firma prodává pod vlastní značkou spreje na obuv, impregnační přípravky, čisticí pěny, krémy nebo vosky, mění se její regulatorní role. Přestává být pouze výrobcem předmětů (obuvi) a stává se výrobcem / osobou odpovědnou za uvedení chemické směsi na trh. To aktivuje zcela nový soubor povinností.

Určení regulatorní role

Scénář	Role dle REACH	Role dle CLP
Firma **sama formuluje** (míchá) sprej	**Následný uživatel – formulátor** (čl. 3 bod 13 REACH)	**Dodavatel směsi** – povinnost klasifikovat, označit, balit
Firma si nechá sprej **vyrobit na zakázku** (contract manufacturing) a prodává pod svou značkou	**Následný uživatel** nebo **dovozce** (pokud výrobce mimo EU)	**Osoba odpovědná za uvedení na trh** – plná odpovědnost za klasifikaci a štítek
Firma **dováží** hotový sprej ze třetí země pod svou značkou	**Dovozce** směsi (čl. 3 bod 11 REACH)	**Dovozce** – povinnost registrace látek > 1 t/rok, klasifikace, SDS, CLP štítek

Povinnosti dle REACH

Povinnost	Detail	Článek
Bezpečnostní list (SDS)	Firma musí zajistit, aby pro každý chemický přípravek existoval SDS v jazyce členského státu, kde se prodává; musí být aktuální dle přílohy II REACH (formát 2020/878)	Čl. 31
Scénáře expozice	Pokud směs obsahuje registrovanou látku s expozičním scénářem, musí následný uživatel zkontrolovat, zda použití (sprej na obuv) je pokryto; pokud ne → povinnost provést vlastní posouzení chemické bezpečnosti nebo hlásit ECHA	Čl. 37–38
Omezení přílohy XVII	Přípravek nesmí obsahovat omezené látky nad stanovené limity (např. VOC limity pro aerosolové přípravky; PFAS zákaz v impregnačních sprejích)	Příloha XVII
SVHC komunikace	Pokud směs obsahuje SVHC > 0,1 %, musí být uvedena v oddíle 3 SDS	Čl. 31 + příloha II
Registrace (pouze dovozce)	Pokud firma dováží hotový přípravek ze třetí země, je dovozcem jednotlivých látek ve směsi – povinnost registrace látek > 1 t/rok	Čl. 6
Oznámení jedů (PCN)	Od 1. 1. 2025 povinné oznámení nebezpečných směsí do databáze národních toxikologických center prostřednictvím portálu ECHA (UFI kód)	Čl. 45 CLP (příloha VIII)

Povinnosti dle CLP (klasifikace, označování, balení)

Toto je nejnáročnější soubor povinností pro obuvnickou firmu prodávající chemické přípravky:

Povinnost	Detail
Klasifikace směsi	Firma musí klasifikovat směs (sprej, krém) do tříd nebezpečnosti dle CLP na základě složení; metoda: výpočet z klasifikace jednotlivých složek nebo testování
Štítek (etiketa)	Na obalu musí být: **výstražný symbol (piktogram GHS)**, **signální slovo** (Nebezpečí / Varování), **standardní věty o nebezpečnosti (H-věty)**, **pokyny pro bezpečné zacházení (P-věty)**, **identifikace dodavatele** (název, adresa, tel.), **nominální množství**, **UFI kód** (Unique Formula Identifier)
Jazyk štítku	V jazyce každého členského státu, kde se přípravek prodává – pro ČR česky; pro export do DE německy atd.
Balení	Musí splňovat požadavky CLP na bezpečné balení: u nebezpečných směsí – uzávěry odolné proti otevření dětmi (CRC) a/nebo hmatatelné výstrahy pro nevidomé (čl. 35)
UFI kód	Povinný od 1. 1. 2025 pro spotřebitelské směsi; 16místný alfanumerický kód na štítku; generuje se přes ECHA UFI generátor
Oznámení toxikologickým centrům	Firma musí podat oznámení dle přílohy VIII CLP na portálu ECHA Poison Centres Notification (PCN) s uvedením přesného složení; pro spotřebitelské směsi od 1. 1. 2025

Příklad štítku impregnačního spreje na obuv:

IMPREGNAČNÍ SPREJ NA OBUV – 200 ml
[Piktogram GHS02 – plamen] [Piktogram GHS07 – vykřičník]
NEBEZPEČÍ
H222 Extrémně hořlavý aerosol.
H229 Nádoba je pod tlakem: při zahřívání se může roztrhnout.
H319 Způsobuje vážné podráždění očí.
P210 Chraňte před teplem, horkými povrchy, jiskrami, otevřeným ohněm a jinými zdroji zapálení. Zákaz kouření.
P251 Nepropichujte nebo nespalujte ani po použití.
P410+P412 Chraňte před slunečním zářením. Nevystavujte teplotě přesahující 50 °C.
UFI: E300-F0V7-E00M-WDQ7
Výrobce: XY Obuv s.r.o., Zlín, tel. +420 xxx xxx xxx

Povinnosti dle nařízení o aerosolech (směrnice 75/324/EHS)

Pokud firma prodává aerosolové spreje (tlakové nádoby):

Povinnost	Detail
Označení „3" (obrácený epsilon)	Symbol potvrzující shodu s požadavky směrnice o aerosolech
Značka plnění a objem	Nominální objem a značka „e"
Bezpečnostní požadavky	Testování tlakové nádoby (vnitřní tlak, těsnost, koroze); zkoušky hořlavosti obsahu
Maximální objem	1 000 ml pro kovové, 220 ml pro skleněné/plastové nádoby s ochranným povlakem
Transponováno v ČR	Nařízení vlády č. 194/2001 Sb.

Povinnosti dle nařízení o detergentech (ES) 648/2004

Pokud čisticí přípravek na obuv splňuje definici detergentu (obsahuje povrchově aktivní látky):

Povinnost	Detail
Biologická rozložitelnost	Povrchově aktivní látky musí splňovat test konečné aerobní biologické rozložitelnosti (≥ 60 % za 28 dnů)
Označování	Názvy složek dle INCI nomenklatury; alergenní vonné látky > 0,01 % hm.
Datový list složek	K dispozici pro zdravotnické pracovníky na žádost
Nový návrh (EU) 2023/0124	Digitální označování (QR kód); rozšířené informace o složení

Povinnosti dle nařízení o biocidech (BPR), pokud přípravek deklaruje biocidní účinek

Pokud sprej/krém na obuv deklaruje antimikrobiální, protiplísňový nebo dezinfekční účinek (např. „antibakteriální sprej na obuv"):

Povinnost	Detail
Povolení biocidního přípravku	Přípravek s biocidním účinkem musí mít **povolení** k uvedení na trh (národní povolení nebo povolení EU); čl. 17 BPR
Schválená účinná látka	Biocidní účinná látka musí být schválena pro příslušný typ přípravku (PT 2 nebo PT 9)

Povinnost	Detail
Označování	Specifické požadavky na štítek biocidního přípravku (čl. 69 BPR): číslo povolení, identifikace účinných látek, typ přípravku, použití, pokyny, první pomoc, doba použitelnosti
Reklama	Reklama na biocidní přípravek musí obsahovat: „Používejte biocidy bezpečně. Před použitím si vždy přečtěte údaje na obalu a připojené informace." (čl. 72 BPR)

Pozor: Pokud firma prodává sprej „na zápach z obuvi" a nedeklaruje biocidní účinek (pouze „osvěžuje"), nemusí splňovat BPR. Pokud ale uvádí „zabíjí bakterie" nebo „protiplísňový" → jedná se o biocidní přípravek.

Obecná bezpečnost výrobků (GPSR)

Od 13. 12. 2024 platí nařízení (EU) 2023/988 o obecné bezpečnosti výrobků (GPSR). Chemický přípravek na obuv prodávaný spotřebiteli musí:

- Být bezpečný za běžných a rozumně předvídatelných podmínek
- Mít uvedeného odpovědného hospodářského subjektu v EU (jméno, adresa, kontakt) na obalu nebo v přiloženém dokumentu
- Při prodeji online: viditelné informace o bezpečnosti v nabídce

Souhrnná tabulka povinností pro obuvnickou firmu prodávající přípravky pod vlastní značkou

Materiál	Regulované látky	Předpis
REACH	SDS; kontrola omezení (příl. XVII); registrace (dovozce)	Všechny chemické přípravky
CLP	Klasifikace, štítek (piktogramy, H/P-věty), UFI, PCN oznámení	Všechny chemické směsi
CLP příloha VIII	Oznámení toxikologickým centrům (portál ECHA PCN)	Nebezpečné směsi (od 1. 1. 2025)
Směrnice o aerosolech	Testování, symbol „3", bezpečnost tlak. nádob	Aerosolové spreje
Detergenty	Biologická rozložitelnost PAL; označování	Čisticí přípravky s PAL
BPR	Povolení biocidního přípravku; schválená ú.l.; specifický štítek	Přípravky s biocidním tvrzením
GPSR	Obecná bezpečnost; odpovědný subjekt v EU	Všechny spotřebitelské výrobky

Materiál	Regulované látky	Předpis
Zákon č. 350/2011 Sb.	Národní adaptace REACH/CLP; oznamovací povinnosti	ČR
Nařízení vlády č. 194/2001 Sb.	Aerosoly – bezpečnost tlakových nádob	Aerosoly prodávané v ČR

DOPADY NA OBUVNICKÝ PRŮMYSL

Materiálové dopady

Materiál	Regulované látky	Předpis	Dopad
Useň (kůže)	Chrom VI (< 3 mg/kg); azobarviva (< 30 mg/kg); formaldehyd	REACH příl. XVII pol. 47, 43, 72	Nutnost testovat useň; certifikáty od dodavatelů
Syntetická kůže (PU/PVC)	Ftaláty (DEHP, BBP, DBP, DIBP); DMAC, NEP	REACH příl. XIV + XVII	Náhrada za non-ftalátová změkčovadla; zákaz rozpouštědel od 12/2026
Guma (podešve)	PAU (< 1 mg/kg); SCCPs; olovo	REACH příl. XVII pol. 50; POPs	Testování vulkanizované gumy; specifikace od dodavatelů
Textilie (svršky, podšívky)	Azobarviva; PFAS; formaldehyd; CMR barviva	REACH; POPs; národní zákazy	Substituční tlak na vodoodpudivé úpravy
Lepidla	VOC; izokyanáty (REACH pol. 74); rozpouštědla	CLP; REACH	BOZP opatření; přechod na vodouředitelná lepidla
Kovové komponenty (přezky, nýty, oční, zipy)	Nikl (alergizující – pol. 27); olovo (pol. 63); kadmium (pol. 23)	REACH příl. XVII	Testování migrace niklu; zákaz kadmia v dětské obuvi
Vodoodpudivé úpravy	PFOS, PFOA, PFHxS (zakázáno); celoplošný zákaz PFAS v přípravě	POPs; budoucí REACH omezení	Přechod na PFAS-free technologie

Procesní dopady

Proces	Regulatorní požadavek	Předpis
Činění kůže (chromové)	Kontrola tvorby Cr VI; analýza výstupní usně	REACH pol. 47
Barvení	Výběr azobarviv mimo zakázaný seznam; testování	REACH pol. 43
Lepení	Bezpečnostní listy; BOZP; snížení VOC; přechod z rozpouštědlových na vodouředitelná lepidla	CLP; REACH
Impregnace/hydrofobní úprava	Zákaz PFOS/PFOA/PFHxS; tlak na úplnou eliminaci PFAS	POPs; REACH (budoucí)
Biocidní ošetření	Pouze schválené účinné látky; označování ošetřených předmětů	BPR čl. 58
Balení	Zákaz DMFu v protiplísňových sáčcích	REACH pol. 61

Specifika segmentů

Segment	Specifický dopad
Běžná spotřebitelská obuv	Plné uplatnění všech omezení REACH přílohy XVII; SVHC komunikace (čl. 33); přísnější limity pro dětskou obuv (olovo, nikl, ftaláty)
OOP (osobní ochranné prostředky)	REACH omezení platí; navíc požadavky nařízení (EU) 2016/425 na chemickou odolnost/zdravotní nezávadnost; testování dle harmonizovaných norem (EN ISO 20345 atd.)
Zdravotnické prostředky	Nařízení (EU) 2017/745 (MDR) vyžaduje posouzení biologické bezpečnosti (biokompatibilita dle ISO 10993); CMR a endokrinní disruptory omezeny čl. 10 odst. 4 MDR; REACH platí paralelně

POVINNOSTI PODLE VELIKOSTI PODNIKU

REACH – povinnosti platí pro všechny

REACH nerozlišuje velikost podniku. Omezení přílohy XVII, zákaz DMFu, limity Cr VI, povinnost komunikace SVHC (čl. 33) platí pro mikropodnik stejně jako pro nadnárodní koncern.

Velikost	Praktické povinnosti	Poznámka
Mikropodnik (≤ 10 zam.)	Dodržovat omezení přílohy XVII; reagovat na žádosti spotřebitelů o SVHC (čl. 33); vést SDS pro používané chemikálie	ECHA nabízí snížené poplatky pro SME

Velikost	Praktické povinnosti	Poznámka
Malý podnik (≤ 50 zam.)	Totéž + systematická kontrola dodavatelů; testování materiálů	Navázat na certifikáty dodavatele (prohlášení o shodě s REACH)
Střední podnik (≤ 250 zam.)	Totéž + vlastní chemický management; RSL (Restricted Substances List)	Doporučeno zavést interní RSL přísnější než zákonné minimum
Velký podnik (> 250 zam.)	Totéž + CSRD reporting (ESRS E2 – znečištění); due diligence chemikálií v celém řetězci	Propojení s ESPR (digitální pas – informace o chemickém složení)

CLP – povinnosti podle role v řetězci

Role	Povinnosti
Výrobce/dovozce chemikálií	Klasifikace, označování, balení; oznámení ECHA; SDS
Následní uživatelé (výrobce obuvi)	Používat chemikálie dle SDS; kontrolovat klasifikaci; hlásit odchylky od doporučených použití (čl. 38)
Distributor	Předávat SDS/informace v řetězci; nesměšovat přebalené chemikálie

SME podpora ze strany ECHA

ECHA poskytuje:

- Snížené registrační poplatky pro SME (50–95 % sleva dle velikosti)
- Návody a webináře v českém jazyce
- REACH Navigator – online nástroj pro zjištění povinností
- Helpdesek pro MSP na národní úrovni (v ČR: MŽP / ČIŽP)

SANKCE

Sankce dle REACH (čl. 126)

Členské státy stanoví sankce. V ČR:

Orgán	Kompetence	Sankce
ČIŽP (Česká inspekce životního prostředí)	Kontrola REACH, CLP, POPs	Pokuty; nařízení nápravných opatření; zákaz uvádění na trh
ČOI (Česká obchodní inspekce)	Dozor nad spotřebitelskými výrobky (obuv)	Pokuta za nebezpečný výrobek; stažení z trhu
Celní správa	Kontrola při dovozu	Pozastavení propuštění; odmítnutí dovozu

Pokuty v ČR

Porušení	Pokuta
Uvedení na trh v rozporu s REACH (zákon č. 350/2011 Sb., § 34)	Až **10 000 000 Kč**
Porušení CLP (zákon č. 350/2011 Sb.)	Až **5 000 000 Kč**
Porušení nařízení o POPs	Až **10 000 000 Kč**
Opakované porušení	Zvýšení sazby; možnost zákazu činnosti

Systém RAPEX / Safety Gate

Nebezpečné výrobky (včetně obuvi s nadlimitním obsahem Cr VI, DMFu, ftalátů) jsou hlášeny do systému Safety Gate (dříve RAPEX). ČR pravidelně hlásí i přijímá upozornění – v posledních letech desítky notifikací obuvi ročně, převážně za Cr VI a DMFu.

ČESKÁ LEGISLATIVA

Zákon č. 350/2011 Sb. o chemických látkách a chemických směsích

Hlavní adaptační zákon pro REACH a CLP v ČR. Stanoví:

- Působnost orgánů (MŽP, ČIŽP, MZ, KHS)
- Povinnosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami
- Správní delikty a pokuty

Zákon č. 324/2016 Sb. o biocidních přípravcích

Adaptace BPR pro ČR:

- Ministerstvo zdravotnictví – povolování biocidních přípravků
- ČIŽP – kontrola dodržování

Vyhláška č. 402/2011 Sb.

O hodnocení nebezpečných vlastností chemických látek a směsí.

Zákon č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví

Relevantní pro chemickou bezpečnost na pracovišti (obuvnická výroba – expozice rozpouštědlům, lepidlům).

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.

Stanoví podmínky ochrany zdraví při práci – přípustné expoziční limity (PEL) pro chemické látky relevantní v obuvnické výrobě (toluen, aceton, MEK, izokyanáty).

MILNÍKY

Datum	Milník	Předpis
2007	REACH vstupuje v platnost	(ES) 1907/2006
2008	CLP přijato	(ES) 1272/2008
2009	Zákaz DMFu v předmětech na trhu EU	Rozhodnutí 2009/251/ES → REACH pol. 61
2015	Zákaz Cr VI v kožených výrobcích > 3 mg/kg	REACH pol. 47
1. 11. 2018	Položka 72 + Dodatek 12: omezení CMR látek kat. 1A/1B v textilu a obuvi v kontaktu s pokožkou (33 látek)	Nařízení (EU) 2018/1513, REACH příl. XVII pol. 72
2019	Nařízení o POPs (přepracované)	(EU) 2019/1021
1. 11. 2020	Položka 72 Dodatek 12 účinná pro všechny textilní výrobky včetně obuvi	REACH příl. XVII pol. 72
2020	Zákaz PFOA a jejích solí v předmětech	POPs příloha I
1. 9. 2025	16 nových CMR látek v příloze XVII REACH	Nařízení Komise (novela příl. XVII)
1. 1. 2026	Francie – národní zákaz PFAS v spotřebitelské obuvi	Národní legislativa FR
1. 7. 2026	Dánsko – zákaz PFAS v obuvi ≥ 50 mg F/kg	Národní legislativa DK
10. 10. 2026	**Položka 79: Zákaz PFHxA v obuvi** (< 25 ppb PFHxA; < 1 000 ppb příbuzné látky); **výjimka pro OOP kat. III**	Nařízení (EU) 2024/2462, REACH příl. XVII pol. 79
10. 10. 2027	Zákaz PFHxA rozšířen na neoděvní textilie (čalounění, bytový textil)	REACH příl. XVII pol. 79
12/2026	Zákaz DMAC a NEP (rozpouštědla)	REACH příloha XVII
konec 2026	SEAC finální stanovisko k univerzálnímu omezení PFAS	ECHA proces
~2027–2028	Očekávané přijetí univerzálního omezení PFAS Komisí	REACH příloha XVII (budoucí)
2028–2035	Přechodná období pro PFAS (sektor TULAC: textil, kůže, obuv)	Přechodné období 5–12 let

IMPLEMENTAČNÍ CHECKLIST PRO VÝROBCE OBUVI

A. Chemický management (všechny firmy)

- Vytvořit RSL (Restricted Substances List): Interní seznam omezených látek pro obuv zahrnující REACH přílohu XVII (včetně pol. 72 Dodatek 12 a pol. 79 PFHxA), POPs přílohu I a SVHC Candidate List
- Smluvní požadavky na dodavatele: Do smluv zahrnout povinnost dodavatelů dodržovat RSL a poskytovat testovací protokoly
- Testování materiálů dle Dodatku 12 (pol. 72): Pravidelně testovat textilní a kožené díly v kontaktu s pokožkou na 33 CMR látek – formaldehyd, extrahované kovy (Cd, Cr VI, As, Pb), PAU, ftaláty, aromatické aminy – dle předepsaných analytických metod (EN ISO 14184-1, EN 16711-2, EN ISO 14362-1 atd.)
- Testování na PFHxA (pol. 79): Od 10. 10. 2026 testovat obuv na PFHxA (< 25 ppb) a PFHxA-příbuzné látky (< 1 000 ppb); ověřit, zda vodoodpudivé úpravy neobsahují C6 fluoropolymery
- Testování na další klíčové parametry: Cr VI (pol. 47), azobarviva (pol. 43), PAU v gumě (pol. 50), DMFu (pol. 61)
- Bezpečnostní listy: Uchovávat aktuální SDS pro všechny chemikálie používané ve výrobě
- SVHC screening: Pravidelně kontrolovat aktualizace Seznamu kandidátů ECHA a posuzovat přítomnost SVHC v produktech
- Komunikace čl. 33: Zavést proces pro informování odběratelů a spotřebitelů o SVHC > 0,1 % w/w

B. BOZP ve výrobě

- Ventilace a odsávání: Zajistit dostatečné odsávání u lepicích a lakýrnických linek
- OOP pro zaměstnance: Respirátory, rukavice, ochranné brýle dle SDS
- Monitoring expozice: Měření PEL pro klíčová rozpouštědla (toluen, MEK, izokyanáty)
- Substituce: Přechod z rozpouštědlových na vodouředitelná lepidla kde je to technicky možné

C. Příprava na budoucí regulace

- PFAS phase-out: Zahájit hledání alternativ pro vodoodpudivé úpravy (C0-fluoropolymery, voskové emulze, silikonové úpravy)
- Digitální pas výrobku (DPP): Připravit systém pro evidenci chemického složení obuvi (synergie s ESPR)
- Monitoring legislativy: Sledovat ECHA Public Activities Coordination Tool (PACT), návrhy omezení a nové zařazování SVHC

D. Prodej chemických přípravků pod vlastní značkou (spreje, krémy, impregnace)

- Klasifikace směsi: Zajistit klasifikaci přípravku dle CLP – buď vlastními silami (toxikolog/chemik), nebo prostřednictvím smluvního formulátora
- CLP štítek: Vytvořit štítek v jazyce cílového trhu – piktogramy, H/P-věty, signální slovo, UFI kód, identifikace dodavatele
- UFI kód: Vygenerovat Unique Formula Identifier na portálu ECHA a uvést na štítku
- Oznámení toxikologickým centrům (PCN): Podat oznámení prostřednictvím portálu ECHA Poison Centres Notification – povinné od 1. 1. 2025 pro spotřebitelské směsi

- Bezpečnostní list (SDS): Vypracovat SDS v souladu s přílohou II REACH (formát 2020/878) pro každý přípravek; poskytovat profesionálním odběratelům
- Bezpečnost aerosolů: Pro spreje v tlakových nádobách zajistit shodu se směrnicí o aerosolech (75/324/EHS) – testování tlaku, hořlavosti, značka „3"
- Biocidní tvrzení – kontrola: Ověřit, zda marketingová komunikace neobsahuje biocidní tvrzení (antibakteriální, protiplísňový); pokud ano → nutné povolení dle BPR
- Detergenty: Pokud přípravek obsahuje povrchově aktivní látky → ověřit biologickou rozložitelnost; dodržet označování dle nařízení o detergentech
- GPSR: Zajistit identifikaci odpovědného hospodářského subjektu v EU na obalu (nařízení (EU) 2023/988)
- Archivace dokumentace: Uchovávat receptury, testovací protokoly, SDS a CLP dokumentaci minimálně 10 let po posledním uvedení na trh (čl. 36 REACH)

RIZIKA A PŘÍLEŽITOSTI

Rizika

Riziko	Popis	Zmírnění
Stažení z trhu (Safety Gate)	Nadlimitní Cr VI, DMFu, ftaláty → notifikace, stažení, pokuta	Preventivní testování; RSL pro dodavatele
Celní odmítnutí	Dovoz obuvi se zakázanými látkami zadržen na hranicích	Předložit testovací protokoly celnímu orgánu
Pokuta ČOI/ČIŽP	Až 10 mil. Kč za porušení REACH	Compliance management; interní audity
Ztráta odběratele	Velcí retaileři (H&M, Zalando, Decathlon) mají vlastní RSL přísnější než REACH	Proaktivně splnit i nadstandardní RSL odběratelů
PFAS regulace	Zákaz PFAS zasáhne celý segment outdoorové a vodoodpudivé obuvi	Včasný přechod na alternativy
Reputační riziko	Mediální kauzy „chemikálie v obuvi"	Transparentní komunikace; certifikace (OEKO-TEX, LWG)

Příležitosti

Příležitost	Popis
„Clean chemistry" jako USP	Obuv bez nebezpečných chemikálií jako marketingový argument
Certifikace	OEKO-TEX® LEATHER STANDARD, LWG (Leather Working Group), bluesign® – signál pro odběratele a spotřebitele

Příležitost	Popis
Synergie s ESPR/DPP	Chemické informace shromážděné pro REACH compliance využitelné v digitálním pasu výrobku
Vodouředitelná lepidla	Přechod na bezrozpouštědlové technologie = nižší VOC emise, lepší BOZP, nižší náklady na odsávání
PFAS-free inovace	Vývoj a marketing vodoodpudivé obuvi bez PFAS jako odpověď na spotřebitelskou poptávku
EU výroba	Výroba v ČR/EU s kontrolovanými chemickými procesy = nižší riziko oproti dovozu

Česká implementace a výklad v ČR

Přehled: REACH, CLP, POPs, BPR a detergenty jsou nařízení EU přímo použitelná. Český zákon č. 350/2011 Sb. (chemické látky) stanoví zejména působnost orgánů, správní delikty a sankce a doplnění tam, kde nařízení výslovně odkazuje na národní úpravu. Dozor: Česká inspekce životního prostředí (chemické látky, REACH), u hotových výrobků též ČOI v souvislosti s bezpečností a spotřebitelem.

Oblast	ČR
REACH / CLP / mikroplasty 2023/2055	Přímo EU + **350/2011 Sb.**
Biocidy	Přímo EU + **324/2016 Sb.** (kompetence, sankce)
SCIP / SVHC	Povinnosti podle EU; výkon kontroly ČIŽP / trh

ZDROJE

Dokument	Číslo předpisu	Odkaz
REACH	Nařízení (ES) č. 1907/2006	EUR-Lex
Mikroplasty (REACH XVII)	Nařízení Komise (EU) 2023/2055	EUR-Lex
Průvodce mikroplasty	Explanatory Guide (Komise/ECHA)	single-market-economy.ec.europa.eu
CLP	Nařízení (ES) č. 1272/2008	EUR-Lex
POPs	Nařízení (EU) 2019/1021	EUR-Lex
Biocidy (BPR)	Nařízení (EU) č. 528/2012	EUR-Lex

Dokument	Číslo předpisu	Odkaz
Detergenty	Nařízení (ES) č. 648/2004	EUR-Lex
SUD	Směrnice 2009/128/ES	EUR-Lex
ECHA – Seznam kandidátů	Candidate List	echa.europa.eu
ECHA – Příloha XIV	Authorisation List	echa.europa.eu
ECHA – Příloha XVII	Restrictions	echa.europa.eu
Safety Gate (RAPEX)	—	ec.europa.eu
Zákon č. 350/2011 Sb.	O chemických látkách	zakonyprolidi.cz
PFAS omezení – stav	ECHA konzultace	echa.europa.eu

2 DOPADY NOVÉ LEGISLATIVY NA OBUVNICKÉ PODNIKY

Pro podniky v obuvnickém sektoru se nová legislativa promítá do nových povinností, které s sebou přináší nové požadavky na design, důkladnou evidenci materiálů, financování systému EPR, zpětný odběr použité obuvi, recyklaci a s tím zvýšené náklady. Konkrétní sled kroků (implementační checklist) souvisejících s dopadem jednotlivých nařízení je uveden níže:

Nařízení o ekodesignu udržitelných výrobků (ESPR)

1. Okamžité kroky a prevence ničení neprodaného zboží (fáze 1: 2024–2026)

- Určení rozsahu dopadu: Zmapovat produktové portfolio a přesně identifikovat, které výrobky podniku spadají pod celní kódy KN 6401–6405 (nepromokavá, kožená, textilní a ostatní obuv), jež ESPR plně reguluje.
- Audit zásob: Zjistit objem neprodaných zásob a nastavit procesy prevence ničení (pro velké podniky platí zákaz ničení od 19. července 2026, pro střední podniky od 19. července 2030 (malé a mikropodniky jsou vyjmuty)).
- Zajištění redistribučních kanálů: Nastavit partnerství s organizacemi sociální ekonomiky (charitativními subjekty) pro darování a redistribuci sezónních přebytků a vratek z e-commerce, aby se předešlo jejich likvidaci.
- Chemický audit (compliance): Prověřit přítomnost látek vzbuzujících obavy (SVHC, CMR látky, endokrinní disruptory) v materiálech používaných k výrobě obuvi (lepidla, barviva, impregnace, usně).
- Sledování pracovního plánu: Aktivně monitorovat evropský pracovní plán pro obuv, který z tohoto segmentu činí prioritní skupinu pro vydání prvních konkrétních prováděcích a delegovaných aktů.

2. Příprava na Digitální pas výrobku (DPP) a ekodesign (fáze 2: 2026–2028)

- Výběr DPP infrastruktury: Vybrat poskytovatele technologického řešení pro Digitální pas výrobku a navrhnout vnitřní datovou architekturu podniku.
- Volba nosičů údajů: Rozhodnout o fyzické formě nosiče dat (např. QR kód, NFC čip, čárový kód) a jeho umístění na obuvi, její krabici nebo visačce.
- Sběr a příprava dat pro DPP: Shromáždit podrobné informace o materiálovém složení, dodavatelském řetězci, pokynech pro případné opravy a přítomnosti regulovaných chemických látek.
- Cirkulární ekodesign obuvi: Přizpůsobit design a konstrukci obuvi budoucím požadavkům na trvanlivost, opravitelnost (např. snadná výměna podešví či stélek) a design pro recyklaci (vyhýbání se lepeným vícevrstvým konstrukcím, upřednostnění monomateriálů).
- Výpočet environmentální stopy: Zahájit dobrovolné nebo přípravné výpočty environmentální a uhlíkové stopy jednotlivých modelů obuvi podle harmonizované metodiky PEFCR.

3. Plný soulad a uvádění na trh (fáze 3: po přijetí delegovaného aktu pro obuv)

- Posouzení shody: Provést nebo zajistit oficiální postup posuzování shody obuvi podle stanoveného modulu.
- EU prohlášení o shodě a CE: Vypracovat EU prohlášení o shodě, připojit na výrobky označení CE a uchovávat kompletní technickou dokumentaci po dobu 10 let od uvedení obuvi na trh.

- Digitální pasy: Shromažďovat veškerá povinná data do DPP a následně zadat dle aktuálního vývoje data do centrálního digitálního registru EU.
- Zajištění digitálních pokynů: Poskytovat zákazníkům návody v digitálním formátu v jazyce daného státu a na vyžádání spotřebitele zajistit bezplatnou tištěnou verzi do jednoho měsíce.
- Roční reporting o vyřazování (pro velké a střední podniky): Zveřejňovat jasným způsobem na webových stránkách počet, hmotnost a důvody vyřazení neprodaných spotřebních výrobků, včetně informací o tom, jaká část byla předána k recyklaci či opětovnému použití

4. Speciální kroky pro specifické segmenty (pokud je podnik vyrábí):

- *Osobní ochranné prostředky (OOP)*: U ochranné a bezpečnostní obuvi zajistit souběh bezpečnostní certifikace (nařízení 2016/425) s ekodesignovým posuzováním ESPR a připravit DPP, který bude plně kompatibilní s oběma předpisy.
- *Zdravotnické prostředky (ZP)*: U ortopedické či diabetické obuvi koordinovat ekodesignové požadavky s předpisy MDR (např. klinickým hodnocením) a analyzovat, zda lze pro pas (DPP) využít stávající kódový systém UDI

Environmentální dopady výrobku (Ecolabel, PEFCR, odlesňování)

1. Metodika PEFCR (Product Environmental Footprint Category Rules)

PEFCR pro oděvy a obuv (aktuální verze 3.1) je dobrovolný, ale klíčový referenční rámec pro kvantifikaci environmentální stopy výrobku, který slouží jako základ pro data do digitálního pasu výrobku (DPP) a zelených veřejných zakázek

Podnik by měl:

- Kvantifikovat dopady výrobku: Provést výpočet environmentální a uhlíkové stopy pro jeden pár obuvi (funkční jednotka) napříč 16 kategoriemi dopadu (zejména změna klimatu, spotřeba zdrojů, toxicita a voda).
- Aplikovat Circular Footprint Formula (CFF): Zahrnout do výpočtu recyklované vstupy, reálnou recyklovatelnost, energetické využití a kvalitu recyklovaného materiálu vůči primární surovině.
- Provádět testy odolnosti obuvi: Pro účely stanovení životnosti v PEF (která ovlivňuje celkový dopad) provádět laboratorní testy podle Přílohy V (oděr podešve ISO 4649/EN 12770, ohyby Ross/Bally, přilnavost EN 15307, barevná stálost EN ISO 105, případně voděodolnost).
- Sledovat mikrovlákna: U textilních částí obuvi sledovat a jako doplňkovou informaci vykazovat uvolňování vlákenných fragmentů při praní či sušení.

2. EU Ecolabel (Ekoznačka EU)

Jedná se o dobrovolnou certifikaci třetí stranou (pro obuv platí kritéria v rozhodnutí 2016/1349, prodloužená rozhodnutím 2026/66), která potvrzuje nižší dopad na životní prostředí během celého životního cyklu. Pokud chce podnik tuto značku získat, musí:

- Provést gap analýzu: Prověřit své produktové řady a dodavatelský řetězec vůči 10 ekologickým kritériím pro obuv.
- Doložit udržitelný původ materiálů (Kritérium 1): Zajistit traceabilitu kůže (povolena pouze zvířata z masného/mléčného chovu, zákaz druhů z červeného seznamu IUCN), ekologické pěstování bavlny (IPM nebo organická) a certifikaci udržitelných zdrojů u dřeva, korku či celulózy.

- Zajistit šetrné činění a limity emisí (Kritéria 2 a 3): Splnit limity spotřeby vody při činění a limity emisí z výroby materiálů (usně, textilu, pryže). Pro děti do 3 let platí přísný zákaz chromového činění u částí v kontaktu s pokožkou.
- Omezit těkavé látky – VOC (Kritérium 4): Snížit obsah VOC v používaných lepidlech a nátěrech (podle normy EN 14602).
- Kontrolovat nebezpečné látky (Kritéria 5 a 6): Zajistit, že výrobky neobsahují látky vzbuzující mimořádné obavy (SVHC) nad 0,10 % a vyhovují specifickým limitům pro azobarviva, těžké kovy či konzervační látky (podloženo bezpečnostními listy, prohlášeními dodavatelů a ročními laboratorními rozbory).
- Splnit fyzikální parametry životnosti (Kritérium 7): Nechat otestovat vzorky v akreditované laboratoři na ohyby svršku (EN 13512), pevnost (EN 13571), ohyby podešve (EN 17707) a oděr (EN 12770), pevnost lepení (EN 17708) a stálost barev (EN ISO 17700).
- Podstoupit sociální audit (Kritérium 8): Zabezpečit ověření dodržování základních úmluv ILO (mzdy, pracovní doba, BOZP, zákaz dětské a nucené práce) přímo v závodě finální kompletace a zveřejnit souhrn auditu na internetu.
- Upravit obaly a informace (Kritéria 9 a 10): Použít recyklované obalové materiály (papírové kartony ze 100% recyklátu, plastové z min. 80 %) a umístit na obal jasné informace o čištění, opravitelnosti a ekologickém nakládání s obuví.
- Podat žádost: Shromáždit veškerou dokumentaci, certifikáty od dodavatelů a laboratorní protokoly a podat žádost o licenci u národního kompetentního orgánu (v ČR je to CENIA).

3. Nařízení o odlesňování (EUDR)

Nařízení (EU) 2023/1115 (ve znění novely 2025/2650) se povinně vztahuje na obuvnické podniky, pokud pracují s materiály jako kůže, přírodní kaučuk (pryž) nebo dřevo a korek. Hlavní povinnosti pro výchozí subjekty platí od 30. 12. 2026 (pro mikro a malé podniky registrované do konce roku 2024 pak od 30. 6. 2027 s výjimkou dřeva, které podléhalo dřívějšímu nařízení). Podnik musí učinit tyto kroky:

- Prověřit celní kódy (HS/CN): Zmapovat nákup surové kůže, polotovarů, kaučuku či dřevěných obalů a stélek vůči Příloze I nařízení.
- Zavést a každoročně aktualizovat písemný Systém náležité péče (DDS): Pokud podnik nepatří mezi MSP, musí o tomto systému navíc zveřejňovat výroční zprávu na internetu.
- Zajistit sběr informací a důkazů (Krok 1 - Čl. 9): Pro každou dodávku shromáždit a po dobu 5 let uchovávat:
    - Popis zboží, množství a kompletní dodavatelský řetězec.
    - Přesnou geolokalizaci (souřadnice GPS s nejméně 6 desetinnými místy) všech pozemků, kde byla komodita vyprodukována (u pozemků nad 4 ha jsou vyžadovány polygony obvodu); u skotu se geolokalizace vztahuje k chovným zařízením.
    - Datum či období produkce.
    - Průkazné informace, že produkty nezpůsobily odlesňování po 31. 12. 2020.
    - Důkazy o zákonnosti produkce v zemi původu (např. oprávnění k užívání půdy).
- Provádět posouzení rizik (Krok 2 - Čl. 10): Vyhodnocovat shromážděné informace a ověřovat, zda existuje reálné riziko vstupu nezákonného či "odlesňujícího" materiálu do podniku. Na trh smí jít pouze zboží s nulovým nebo zanedbatelným rizikem.
- Uplatňovat zmírnění rizik (Krok 3 - Čl. 11): Pokud riziko není zanedbatelné, provést dodatečné audity, školení dodavatelů či vyžadovat doplňující certifikace před uvedením na trh.

- Předkládat prohlášení DDS v informačním systému EU: Před dovozem či vývozem nahrát data do registru a získat referenční číslo DDS.
- Předávat referenční čísla v řetězci: Poskytovat referenční čísla DDS (nebo identifikační kódy zjednodušených prohlášení) navazujícím odběratelům pro účely celního řízení.
- Plnit povinnosti navazujícího subjektu (pokud obuv pouze vyrábíte z již certifikovaných vstupů): Pokud nakupujete kůži od dodavatele z EU, který již DDS vystavil, musíte (pokud nejste MSP) zaregistrovat se v systému, shromažďovat kontakty a archivovat referenční čísla DDS vašich dodavatelů po dobu 5 let.

Emisní politika EU a uhlíkové clo (CBAM)

Pro splnění požadavků plynoucích z emisní politiky EU a mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) musí obuvnický podnik v první řadě vzít v úvahu, že hotová obuv jako produkt do věcné působnosti CBAM nespadá (není uvedena v příloze I příslušného nařízení). Povinnosti se však podniku dotknou skrze dovážené vstupy z třetích zemí (např. ocelové a hliníkové komponenty, jako jsou přezky, očka, zipy či kovové ozdoby, případně dovážená elektřina) a také nepřímo skrze vliv systému obchodování s emisemi (EU ETS / ETS2) na ceny energií a paliv pro provozovny a dopravu.

Zde jsou konkrétní kroky, které musí obuvnický podnik učinit:

- Zmapovat a klasifikovat dovážené vstupy (CN kódy): Podnik musí prověřit celní kódy (HS/CN) všech dovážených materiálů a polotovarů vůči Příloze I nařízení o CBAM a identifikovat ty, které podléhají regulaci (typicky ocelové a hliníkové prvky).
- Sledovat roční objemy dovozu vůči limitu de minimis: Na základě novely nařízení (platné od října 2025) platí jednotná hmotnostní výjimka ve výši 50 tun kumulativní čisté hmotnosti CBAM zboží (kovy, cement, hnojiva) na jednoho dovozce za kalendářní rok.
- Podnik musí vést měsíční evidenci a hlídat, zda tento limit nepřekročí, protože při jeho překročení se povinnosti vztahují na celý roční objem zpětně (výjimka se netýká elektřiny a vodíku).
- Zajistit status schváleného deklaranta: Pokud dovoz regulovaných kovových komponentů překročí limit 50 tun ročně, musí podnik získat status schváleného deklaranta pro CBAM, případně pro tyto dovozy pověřit schváleného nepřímého celního zástupce.
- Pro žádosti podané do 31. března 2026 platila přechodná možnost plynule pokračovat v dovozech i v průběhu schvalovacího řízení.
- Smluvně zajistit emisní data od dodavatelů (embedded emissions): Podnik musí do smluv s dodavateli ze třetích zemí začlenit doložky o povinnosti poskytovat ověřená data o emisích obsažených v dodávaných materiálech podle stanovené metodiky EU.
- Pokud dodavatel data neposkytne, musí podnik použít závazné výchozí (defaultní) hodnoty, což dovoz finančně znevýhodní.
- Podávat roční prohlášení CBAM a vyřazovat certifikáty: V definitivním režimu (který plně běží od 1. ledna 2026) má schválený deklarant povinnost podávat roční prohlášení CBAM a finančně vyrovnat emise nákupem a vyřazením certifikátů. Lhůta pro podání a vyřazení certifikátů je po novele stanovena do 30. září následujícího kalendářního roku.
- Zajistit soulad s českou legislativou: V únoru 2026 schválila vláda ČR návrh národního zákona o pravidlech CBAM, který upravuje sankce a kontroly. Podnik musí počítat s tím, že kontroly prohlášení a správu certifikátů má na starosti Ministerstvo životního prostředí (MŽP), zatímco celní stránku dovozu a pokuty za dovoz bez splnění podmínek řeší Celní správa ČR. Za porušení nařízení REACH či CBAM hrozí vysoké správní pokuty.

- Připravit se na emisní politiku v provozu a logistice (EU ETS & ETS2): Podnik by měl investovat do energetických úspor, managementu energie a snižování uhlíkové stopy svých budov (haly, sklady, prodejny). Od roku 2027/2028 se navíc spustí systém ETS2, který promítne cenu emisí přímo do cen paliv pro vytápění a firemní dopravu, což zvýší provozní náklady.

Nařízení o obalech a obalových odpadech (PPWR)

Pro splnění požadavků Nařízení o obalech a obalových odpadech (PPWR), které se v plném rozsahu začne používat od 12. srpna 2026 a nahradí dosavadní směrnici o obalech, musí obuvnický podnik provést následující konkrétní kroky:

Co všechno spadá pod regulaci v obuvnictví:

Pravidla se vztahují na veškeré obaly používané v obuvnickém podniku – krabice na boty (lepenkové prodejní obaly), hedvábný či tissue papír uvnitř krabic, skupinové kartony, přepravní obaly (palety, stretch fólie, vázací pásky), e-commerce obaly, plastové sáčky, visačky a štítky

Fáze 1: Okamžité kroky (2025–2026)

- Audit obalového portfolia: Provést detailní zmapování všech typů používaných obalů (prodejní, skupinové, přepravní, e-commerce) a jejich přesného materiálového složení.
- Registrace producenta v systémech EPR: Zaregistrovat se v národním registru producentů obalů v každém členském státě EU, kam podnik poprvé dodává své balené výrobky (v ČR typicky prostřednictvím autorizované obalové společnosti EKO-KOM). Bez této registrace je dodávání obalů na trh zakázáno.
- Chemická compliance obalových materiálů: Prověřit, že součet koncentrací olova, kadmia, rtuti a šestimocného chromu v obalových materiálech nepřesahuje limit 100 mg/kg. Zároveň je nutné minimalizovat obsah látek vzbuzujících mimořádné obavy (SVHC) v tiskových barvách, lepidlech a lacích používaných na krabicích.
- Sledování prováděcí legislativy: Aktivně monitorovat prováděcí akty Evropské komise k harmonizovaným štítkům a specifickým kritériím recyklovatelnosti pro jednotlivé kategorie obalů.

Fáze 2: Příprava na rok 2028 (2026–2028)

- Zavedení harmonizovaných štítků (od 12. srpna 2028): Opatřit všechny uváděné obaly (krabice, sáčky, skupinové kartony) novým jednotným harmonizovaným štítkem s piktogramy informujícími o materiálovém složení obalu pro snazší třídění.
  Poznámka: Obaly na skladě vyrobené před tímto datem lze doprodávat ještě po dobu 3 let (cca do srpna 2031).
- Cirkulární ekodesign obalů: Přehodnotit konstrukci kompozitních obalů (např. lepenkové krabice s plastovými průhledovými okénky či laminované krabice) a přejít na monomateriální lepenku. Tím se zajistí vyšší třída recyklovatelnosti (třída A), která podniku přinese nižší EPR poplatky díky chystané povinné modulaci finančních příspěvků.
- Úprava interního reportingu: Nastavit systém sběru dat o přesném množství a materiálovém složení obalů pro nový podrobnější formát reportingu.

Fáze 3: Plný soulad (od 1. ledna 2030)

- Zajištění recyklovatelnosti: Zajistit, aby všechny obaly uváděné na trh byly plně recyklovatelné a dosahovaly minimálně třídy recyklovatelnosti C (míra recyklovatelnosti ≥ 70 %). Obaly spadající pod tuto třídu bude zakázáno uvádět na trh.
- Povinný recyklovaný obsah v plastech: V případě používání plastových obalů (PE/PP sáčky na boty, stretch fólie) zajistit, aby obsahovaly minimálně 30 % recyklovaného materiálu pocházejícího ze spotřebitelského plastového odpadu.
- Minimalizace objemu a hmotnosti: Optimalizovat velikost a tloušťku krabic na boty tak, aby byly sníženy na nezbytné funkční minimum. Jsou zakázány obaly s prvky, které mají pouze vyvolat dojem většího objemu (dvojité stěny, falešná dna).
- Omezení prázdného prostoru v e-commerce: U přepravních obalů pro online prodej zajistit, aby podíl prázdného prostoru uvnitř balíku nepřesáhl 50 % (např. volbou správné velikosti zásilkového kartonu vůči krabici na boty).
- Cíle pro opětovné použití v B2B: Dosáhnout u přepravních obalů (palety, plastové přepravky, boxy) minimálně 40 % opětovného použití. (Lepenkové krabice a stretch fólie jsou z těchto cílů vyňaty).

Posuzování shody a dokumentace (pro obuvníka jako „výrobce obalů“)

Pokud si obuvnický podnik nechává navrhovat a vyrábět krabice na boty pod svou vlastní značkou (private label), nese plnou odpovědnost výrobce obalů. Podnik musí:

- Provádět posouzení shody obalů podle přílohy VII.
- Vypracovat a uchovávat EU prohlášení o shodě podle přílohy VIII potvrzující splnění požadavků na udržitelnost (látky, recyklovatelnost, minimalizace).
- Uchovávat technickou dokumentaci k obalům po dobu 5 let u jednorázových a 10 let u opětovně použitelných obalů.
- Zajistit identifikaci a kontaktní údaje (číslo šarže, jméno a poštovní adresu, případně v QR kódu) přímo na obalu.

Specifické kroky pro vybrané segmenty a velikosti podniků:

- Obaly osobních ochranných prostředků (OOP): Pokud se jedná o plastové obaly chránící bezpečnostní obuv (např. sterile barrier), lze uplatnit nižší cíl recyklovaného obsahu (10 % v roce 2030) a případně výjimku ze štítkování, pokud na obalu kvůli jiným povinným bezpečnostním prvkům není dostatek místa.
- Obaly zdravotnických prostředků (ZP): Plastové obaly v přímém kontaktu s ortopedickou či diabetickou obuví jsou vyňaty z povinné recyklovatelnosti a recyklovaného obsahu.
- Vnější lepenkové krabice a skupinové obaly však musí standardně splňovat všechna pravidla PPWR
- Mikropodniky (< 10 zaměstnanců, obrat do 2 mil. EUR): Jsou osvobozeny od cílů opětovného použití (pokud dodávají < 1000 kg obalů ročně), od některých zákazů plastových formátů na paletách a v případě výroby pod vlastní značkou (private label) přechází odpovědnost "výrobce obalu" na jejich tuzemského dodavatele krabic.
- Malí producenti (< 10 tun obalů ročně): Mohou využít zjednodušený reporting v rámci registrace.

Rozšířená odpovědnost výrobce (EPR) pro textil a obuv

Pro splnění požadavků plynoucích ze Směrnice (EU) 2025/1892, kterou se mění rámcová směrnice o odpadech (WFD) a která zavádí povinný systém rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) pro textil a obuv, musí obuvnický podnik podniknout následující konkrétní kroky:

1. Přípravná fáze a analýza portfolia (2025–2027)

- Prověření celní klasifikace (KN kódů): Podnik musí přesně zmapovat své produktové řady a určit, které výrobky spadají pod celní kódy KN 6401–6405 (veškerá obuv bez ohledu na materiál, cenu či prodejní kanál) a případně KN 4203 (oděvní doplňky z kůže, jako jsou rukavice či opasky).
- Identifikace své role v dodavatelském řetězci: Podnik musí vyhodnotit, zda je z pohledu legislativy „výrobcem“ (vyrábí pod vlastní značkou, prodává pod vlastní privátní značkou, dováží obuv ze třetích zemí nebo prodává přeshraničně online přímo koncovým uživatelům).
- Analýza velikosti podniku: Ověřit, zda podnik splňuje definici mikropodniku (méně než 10 zaměstnanců a roční obrat či bilance do 2 mil. EUR). Pokud ano, vztahuje se na něj roční odklad (povinnost EPR až od 17. dubna 2029 namísto 2028) a zjednodušený režim vykazování.
- Rozlišení specifických segmentů výrobků:
  - Osobní ochranné prostředky (OOP): Běžná pracovní obuv (kategorie I a II) podléhá EPR standardně. Pokud však podnik vyrábí specializovanou profesionální či vojenskou obuv, která představuje hygienická či bezpečnostní rizika (např. kontaminace chemikáliemi), musí sledovat rozhodnutí ČR, zda tyto výrobky ze systému EPR zcela nevyloučí.
  - Zdravotnické prostředky (ZP): Sériově vyráběná ortopedická a diabetická obuv podléhá EPR v plném rozsahu. Naopak individuální obuv vyráběná na zakázku je z EPR vyňata (zakázkoví výrobci nespadají pod definici výrobce).

2. Administrativní a organizační kroky (do 17. dubna 2028)

- Registrace v registru výrobců: Podnik se musí elektronicky zaregistrovat do národního registru výrobců v každém členském státě EU, kde poprvé uvádí obuv na trh. Bez této registrace je dodávání obuvi na trh daného státu zakázáno.
- Jmenování pověřeného zástupce pro přeshraniční prodej: Pokud podnik prodává obuv na dálku přímo konečným uživatelům v jiném členském státě EU, kde nemá sídlo, musí v tomto státě písemně jmenovat pověřeného zástupce pro EPR.
- Smluvní zajištění plnění přes kolektivní systém: Podnik musí uzavřít smlouvu s autorizovanou organizací odpovědnosti výrobců (PRO), která bude jeho jménem organizačně a finančně zajišťovat plnění povinností (v ČR se legislativní rámec a vznik těchto organizací připravuje pod gescí MŽP)
- Zajištění souladu pro online platformy (Marketplaces): V případě prodeje obuvi přes e-shopy třetích stran (např. Zalando, Amazon) musí podnik těmto platformám poskytnout potvrzení o své registraci a autocertifikaci o splnění EPR, jinak mu platformy musí pozastavit služby.

3. Finanční odpovědnost a reporting

- Úhrada ekomodulovaných poplatků: Podnik musí pravidelně platit příspěvky kolektivnímu systému. Tyto poplatky se povinně modulují (ekomodulace) na základě hmotnosti obuvi a jejích environmentálních vlastností (trvanlivost, opravitelnost, recyklovatelnost, podíl recyklovaného obsahu) podle požadavků nařízení o ekodesignu (ESPR).

- Pokrytí předepsaných typů nákladů: Finanční příspěvky podniku musí prokazatelně pokrývat náklady na:
  - Bezplatný sběr použité a odpadní obuvi, její přepravu, třídění a zpracování (přípravu k opětovnému použití a recyklaci, přednostně s uzavřením materiálového cyklu).
  - Sběr a zpracování odpadů předaných subjekty sociální ekonomiky (charitativními organizacemi).
  - Provádění průzkumů složení směsného komunálního odpadu (zjišťování podílu vyhozené obuvi).
  - Informační kampaně pro spotřebitele o prevenci vzniku odpadu a správném třídění.
  - Sběr dat, reporting a podporu výzkumu a vývoje v oblasti recyklace.
  - Případně také náklady na likvidaci odpadní obuvi skončené ve směsném komunálním odpadu (pokud tak členský stát rozhodne).
- Zavedení interního reportingu dat: Podnik musí nastavit systémy pro evidenci a každoroční vykazování hmotnosti, množství a materiálového složení obuvi uvedené poprvé na trh. (Mikropodniky vykazují pouze celkové množství bez složitých detailů).

4. Technické a produktové úpravy (Optimalizace)

- Cirkulární ekodesign výrobků: Aby podnik minimalizoval finanční zátěž z ekomodulovaných poplatků, musí upravit design obuvi. Je nutné zvýšit mechanickou odolnost a opravitelnost obuvi a nahradit lepené vícevrstvé kompozity monomateriály nebo snadno oddělitelnými spoji, které usnadňují následné třídění a recyklaci (např. oddělitelné podešve)
- Zajištění informovanosti spotřebitelů: Podnik (potažmo skrze kolektivní systém) musí spotřebitelům aktivně poskytovat informace o možnostech oprav obuvi, umístění sběrných míst a správném nakládání s obuví na konci jejího životního cyklu.

Uvedené kroky vycházejí ze Směrnice (EU) 2025/1892, která v ČR vyžaduje transpozici do národního práva (očekává se novela zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností s transpoziční lhůtou do 17. června 2027.

Chemická legislativa EU (REACH, BPR, CLP,POPs)

Pro splnění náročných požadavků evropské chemické legislativy v obuvnickém podniku je nutné rozlišovat, zda podnik vystupuje pouze jako výrobce obuvi (která je z hlediska nařízení REACH klasifikována jako „předmět“), nebo zda uvádí na trh také vlastní doplňkovou chemii (spreje, krémy), čímž se stává dovozcem či formulátorem chemických směsí.

Konkrétní kroky, které musí obuvnický podnik učinit, se dělí do následujících oblastí:

1. Řízení chemické bezpečnosti hotové obuvi (REACH a POPs)

Obuv uváděná na trh nesmí obsahovat regulované nebezpečné látky nad stanovené limity. Podnik musí učinit tyto kroky:

- Vytvořit a smluvně zakotvit RSL (Restricted Substances List): Sestavit interní seznam zakázaných a omezených látek pro obuv a zapracovat jej do smluv s dodavateli materiálů (usní, textilu, podešví, lepidel, kovových komponentů).
- Testovat materiály v kontaktu s pokožkou na 33 CMR látek (Položka 72 a Dodatek 12 REACH): Pravidelně provádět laboratorní zkoušky textilních a kožených částí obuvi (svršky, podšívky, stélky)

podle předepsaných norem (např. EN ISO 14184-1 pro formaldehyd, EN 16711-2 pro těžké kovy, EN ISO 14389 pro ftaláty, EN ISO 14362-1 pro azobarviva).

Tyto testy musí prokázat splnění limitů, např.:

- Formaldehyd: < 75 mg/kg.
- Chrom VI: < 1 mg/kg (extrahovatelný podle Dodatku 12; pro kůži obecně platí limit < 3 mg/kg podle položky 47)
- Kadmium, olovo, arsen: < 1 mg/kg (extrahovatelné)
- Ftaláty: < 1 000 mg/kg
- Azobarviva (aromatické aminy): < 30 mg/kg
- PAU (polycyklické aromatické uhlovodíky): < 1 mg/kg v gumových a plastových dílech *(Poznámka: Osobní ochranné prostředky /OOP/ a zdravotnické prostředky jsou z této položky 72 vyňaty, protože mají vlastní bezpečnostní rámce)*

- Připravit se na zákaz PFHxA (od 10. října 2026): Pro běžnou spotřebitelskou obuv platí od tohoto data zákaz používání undekafluorhexanové kyseliny (PFHxA) a jejích solí (limit < 25 ppb) a příbuzných látek (limit < 1 000 ppb). Podnik musí nahradit fluoropolymerové impregnace na bázi C6 chemie bezfluorovými alternativami (C0, vosky, silikony). Výjimku mají pouze OOP kategorie III (např. hasičská obuv), zatímco OOP kategorie I a II (běžná pracovní obuv) výjimku nemají.
- Prověřit syntetickou kůži (PU/PVC) a doplňky: Nahradit ftalátová změkčovadla (DEHP, DBP atd.) povolenými alternativami a připravit se na zákaz rozpouštědel DMAC a NEP v syntetických materiálech od prosince 2026. Kovové přezky, nýty a zipy nesmí uvolňovat nikl a u dětské obuvi nesmí obsahovat olovo a kadmium.
- Dodržet limity pro perzistentní organické látky (POPs): Zajistit nulový obsah zakázaných látek PFOS a PFHxS, dodržet limit pro PFOA (< 0,025 mg/kg) a limit pro krátkořetězcové chlorované parafiny (SCCPs < 0,15 % v gumových podešvích).
- Splnit oznamovací povinnost SVHC (Článek 33 REACH): Pokud jakákoli součást obuvi obsahuje látku vzbuzující mimořádné obavy (SVHC) ze Seznamu kandidátů ECHA v koncentraci nad 0,1 % (např. zbytková rozpouštědla nebo ftaláty), musí podnik automaticky poskytnout odběratelům (B2B) minimálně název této látky a spotřebitelům (B2C) tyto informace zaslat zdarma na vyžádání do 45 dnů. Pokud celkový objem této SVHC látky v dovážené či vyráběné obuvi překročí 1 tunu ročně, musí podnik podat oznámení agentuře ECHA.
- Zajistit eliminaci biocidu DMFu: V přepravních obalech a krabicích s obuví se nesmí používat protiplísňové sáčky obsahující dimethyl-fumarát (DMFu, limit < 0,1 mg/kg).

2. Ošetření obuvi biocidy (Nařízení BPR)

Pokud podnik vyrábí obuv se specifickou deklarovanou funkcí (např. „antibakteriální stélka“ či „protiplísňová úprava“):

- Používat pouze schválené účinné látky: Ověřit, že biocidní přípravek integrovaný do obuvi obsahuje pouze schválené látky pro daný typ produktu (PT 9 – ochrana materiálů, PT 2 – dezinfekce).
- Označit ošetřený předmět: Uvést na štítku obuvi informaci, že výrobek obsahuje biocidní přípravky, uvést název účinné látky, biocidní funkci a bezpečnostní pokyny.

3. Bezpečnost práce ve výrobě (Nařízení CLP a REACH)

V rámci samotného výrobního procesu (lepení, barvení, lakování):

- Uchovávat a dodržovat bezpečnostní listy (SDS): Pro všechna používaná lepidla, barviva, laky a rozpouštědla mít k dispozici aktuální SDS (formát podle nařízení 2020/878).
- Dodržovat limity expozice (PEL): Měřit a nepřekračovat přípustné expoziční limity na pracovišti pro nebezpečné těkavé látky (toluen, aceton, MEK, izokyanáty) a zajistit dostatečné odsávání a osobní ochranné prostředky (OOP) pro zaměstnance.
- Substituce rizikové chemie: Kde je to technicky možné, nahrazovat rozpouštědlová lepidla ekologičtějšími vodouředitelnými lepidly.

4. Prodej vlastní doplňkové chemie (Spreje, krémy, impregnace)

Pokud obuvnický podnik prodává pod svou značkou impregnační spreje, čisticí pěny nebo krémy na boty, stává se z něj dodavatel chemické směsi a musí splnit zcela jiný balíček povinností:

- Klasifikovat směs: Provést klasifikaci nebezpečnosti přípravku podle CLP.
- Vytvořit CLP štítek v češtině: Opatřit obaly piktogramy nebezpečnosti GHS, signálními slovy (Nebezpečí/Varování), H-větami o nebezpečnosti, P-větami pro bezpečné zacházení a kontaktními údaji.
- Generovat UFI kód: Vygenerovat 16místný Unique Formula Identifier (UFI kód) a umístit jej viditelně na etiketu.
- Oznámit směs do registru PCN: Podat povinné oznámení o složení nebezpečné směsi do databáze toxikologických center na portálu ECHA (povinné pro spotřebitelské směsi od 1. ledna 2025).
- Zajistit bezpečné balení: U nebezpečných směsí použít uzávěry odolné proti otevření dětmi (CRC) nebo hmatatelné výstrahy pro nevidomé.
- Zajistit soulad se směrnicí o aerosolech (pro spreje): Provést tlakové zkoušky a testy hořlavosti nádobky a umístit na obal symbol obráceného epsilon „3“.
- Zajistit soulad s nařízením o detergentech (pro čisticí pěny/přípravky): Ověřit biologickou rozložitelnost povrchově aktivních látek a uvést složení podle INCI nomenklatury.
- Zajistit soulad s BPR (pro dezinfekční spreje): Pokud sprej deklaruje hubení bakterií či plísní v obuvi, podléhá povinnému národnímu povolení nebo povolení EU pro uvedení biocidního přípravku na trh.

Česká legislativa, dozor a sankce

Pravidla REACH, CLP, POPs i BPR jsou přímo použitelná nařízení EU, v ČR je doplňuje zákon č. 350/2011 Sb. o chemických látkách a směsích.

- Dozorové orgány: Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) kontroluje chemii jako takovou, Česká obchodní inspekce (ČOI) provádí dozor nad hotovou obuví pro spotřebitele a Celní správa kontroluje dovozy z třetích zemí.
- Sankce: Za uvedení obuvi na trh v rozporu s REACH (např. nadlimitní chrom VI či ftaláty) nebo za porušení nařízení o POPs hrozí v ČR správní pokuta až do výše 10 000 000 Kč. Nebezpečné výrobky jsou navíc hlášeny do evropského systému Safety Gate (RAPEX), což vede k povinnému stažení výrobků z trhu a reputačnímu poškození značky.

3 OBLASTI TECHNOLOGICKÝCH ŘEŠENÍ PODPORUJÍCÍCH EPR

3.1 Sběr použité obuvi

Efektivní systém sběru použité obuvi představuje základní předpoklad pro fungování rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR). Jeho cílem je zajistit dostatečné množství kvalitního vstupního materiálu pro opětovné použití, opravy nebo recyklaci při současné minimalizaci logistických nákladů a environmentálních dopadů. V praxi se uplatňuje kombinace několika způsobů sběru, které se vzájemně doplňují podle místních podmínek a organizace systému.

Nejrozšířenějším řešením jsou sběrné **kontejnery** umístěné na veřejně přístupných místech, v obchodních centrech nebo v areálech obcí. Moderní kontejnery mohou být vybaveny senzory sledujícími jejich naplněnost, které umožňují optimalizovat četnost svozu a snižovat náklady na dopravu. Součástí rozvoje těchto systémů je také digitalizace evidence a sledování toků materiálu.

Významnou roli mají rovněž **sběrná místa** provozovaná maloobchodními prodejnami, výrobci obuvi, sběrnými dvory nebo charitativními organizacemi. Tato místa mohou fungovat jako trvalé odběrné body nebo jako součást časově omezených sběrových kampaní. Výhodou je snadnější komunikace se spotřebiteli a možnost provést základní kontrolu stavu obuvi již při převzetí.

Klíčovou součástí systému je **logistika sběru a přepravy použité obuvi**. Pro zajištění ekonomické efektivity je nezbytné optimalizovat svozové trasy, konsolidovat jednotlivé zásilky a minimalizovat přepravu nevyužitého objemu. Využívají se digitální nástroje pro plánování tras, monitoring naplněnosti sběrných míst a řízení toků materiálu mezi sběrnými místy, třídicími centry a recyklačními zařízeními.

Perspektivním přístupem je využití principů **reverzní logistiky** (reverse logistics), která zajišťuje organizovaný tok použitých výrobků od konečného uživatele zpět k výrobcům nebo specializovaným zpracovatelům. Reverzní logistika může být integrována do stávajících distribučních sítí, například prostřednictvím zpětného odběru v maloobchodních prodejnách nebo využitím přepravních kapacit, které by se jinak vracely nevyužité. Tento přístup přispívá ke snížení nákladů na dopravu, vyšší efektivitě sběru a lepší dohledatelnosti materiálových toků v celém systému EPR.

Pro české obuvnické firmy představuje kombinace veřejných sběrných systémů, sběrných míst v maloobchodní síti a efektivně řízené reverzní logistiky perspektivní model, který umožňuje zajistit dostatečný objem použité obuvi pro další zpracování a současně vytváří podmínky pro naplnění budoucích požadavků legislativy v oblasti rozšířené odpovědnosti výrobce. V Tab. 1 je přehled řešení a jejich potenciál v době zpracování tohoto dokumentu (jaro 2026).

Oblast	Současná dostupnost v ČR	Potenciál pro EPR
Kontejnery se senzory naplněnosti	střední	vysoký
Digitální řízení svozu	střední	vysoký
Sběrná místa v maloobchodu	nízká–střední	vysoký
Reverse logistics	nízká	velmi vysoký

Tab. 1 Technologická řešení – úroveň připravenosti pro ČR

3.2 Třídění použité obuvi

Třídění použité obuvi představuje z technologického hlediska podstatně složitější proces než třídění textilu. Důvodem je skutečnost, že obuv je tvořena kompozitními výrobky kombinujícími různé materiály, jako jsou EVA, polyuretan (PU), pryž, textilie, přírodní i syntetická kůže, kovové součásti a lepidla. Jednotlivé komponenty jsou navíc zpravidla pevně spojeny lepením, šitím nebo lisováním, což významně komplikuje jejich oddělení a následnou recyklaci. V současné době proto neexistuje jediná technologie, která by dokázala zajistit kompletní automatizované třídění obuvi. Efektivní zpracování je založeno na kombinaci několika na sebe navazujících technologických postupů.

Typický průmyslový proces začíná ručním předtříděním, při kterém jsou oddělovány páry vhodné pro opětovné použití od obuvi určené k materiálovému využití nebo recyklaci. Následuje mechanické rozebrání nebo drcení výrobků a postupná separace jednotlivých materiálových frakcí. Kovové součásti jsou odstraňovány magnetickou separací, plastové komponenty jsou identifikovány pomocí optických a spektrálních metod a jemnější materiálové frakce jsou dále tříděny podle svých fyzikálních vlastností. Úspěšnost celého procesu je výrazně vyšší u výrobků navržených podle principů ekodesignu a „**design for disassembly**“, které umožňují snadnější demontáž jednotlivých komponentů po skončení životnosti výrobku.

V současné době jsou pro třídění použitých obuvnických výrobků využívány zejména následující technologie:

NIR – Near Infrared
Blízká infračervená spektroskopie představuje nejrozšířenější průmyslovou technologii pro identifikaci plastových polymerů. Materiál je ozářen infračerveným zářením o vlnové délce přibližně 780–2500 nm a každý polymer vytváří charakteristický spektrální otisk. Software porovnává získané spektrum s databází materiálů a následně pomocí vzduchových trysek odděluje jednotlivé frakce. Technologie umožňuje identifikovat například PET, PP, PE, PA, částečně PU nebo EVA a nachází uplatnění především při třídění drcených plastových částí obuvi o velikosti přibližně 10–50 mm. Její omezení spočívají zejména v obtížné identifikaci černých materiálů, silně znečištěných povrchů – „nevidí“ přes povrchovou vrstvu (např. nátěr) a vícevrstvých kompozitů.

MIR – Mid Infrared
MIR využívá analýzu ve střední infračervené oblasti spektra (2,5–25 μm). Ve srovnání s NIR poskytuje přesnější identifikaci některých polymerů, avšak vzhledem k vyšší technické náročnosti, nižší rychlosti měření a vyšším pořizovacím nákladům je využívána především v laboratorních aplikacích.

HSI – Hyperspektrální zobrazování
HSI kombinuje klasický obraz s analýzou stovek spektrálních pásem pro každý jednotlivý pixel snímku. Díky tomu umožňuje rozlišovat i materiálové směsi, přesněji identifikovat textilní vlákna a dosahovat vysoké přesnosti při třídění drceného materiálu. Nevýhodou této technologie jsou vysoké investiční náklady, náročná kalibrace a citlivost na vlhkost a znečištění.

XRF – Rentgenová fluorescence
XRF slouží především k identifikaci kovových prvků a kontrole chemického složení materiálů. Technologie umožňuje detekovat kovové komponenty obuvi, těžké kovy, plniva nebo přítomnost některých nebezpečných látek, není však určena pro identifikaci plastových polymerů.

XRT – Rentgenová transmisní technologie

XRT využívá rozdílnou hustotu materiálů při průchodu rentgenového záření. Umožňuje rozlišovat například pryž, pěnové materiály a kovové části, neposkytuje však informace o chemickém složení jednotlivých materiálů.

Elektrostatické třídění

Elektrostatické třídění využívá rozdílné elektrické vlastnosti polymerů po jejich rozdrcení. Částice jsou nabity třením a následně oddělovány v elektrickém poli. Technologie je vhodná zejména pro separaci jemných suchých plastových frakcí, její účinnost však významně snižuje vlhkost materiálu nebo nestejná velikost částic.

Flotační třídění

Flotační (hustotní) separace rozděluje materiály podle jejich hustoty ponořením do kapaliny s definovanou hustotou (lehčí frakce plave, těžší klesá). Jednodušší polymery lze tímto způsobem účinně oddělovat, u obuvnických kompozitů však bývá účinnost omezena proměnlivou hustotou vícevrstvých materiálů.

LIBS – Laser-induced breakdown spectroscopy

LIBS představuje vysoce přesnou metodu elementární analýzy založenou na vytvoření mikroplazmatu laserovým paprskem. Technologie umožňuje identifikovat chemické složení materiálů i přítomnost aditiv, vzhledem k vysokým pořizovacím nákladům je však využívána především ve specializovaných aplikacích.

Robotické třídění + AI

V současné době jsou využívána rozdílná technologická řešení podle velikosti zpracovatelských kapacit. Pro pilotní provozy a menší zpracovatelské linky jsou vhodné modulární systémy kombinující optické senzory, NIR technologii a případně rentgenovou fluorescenci (XRF). Průmyslové provozy s vysokou kapacitou využívají robustní automatizované linky doplněné o robotické systémy s prvky umělé inteligence, které umožňují selektivní třídění jednotlivých komponentů obuvi podle tvaru, materiálového složení nebo stupně opotřebení.

Významnou roli přitom začínají sehrávat robotické systémy využívající umělou inteligenci. Kombinace kamerových systémů, strojového učení a robotických ramen umožňuje rozpoznávat celé páry obuvi podle typu, materiálového složení nebo stavu opotřebení a automaticky je třídit bez předchozího rozdrcení. Tento přístup zachovává možnost opětovného použití výrobků, zvyšuje efektivitu třídění a současně snižuje náklady na manuální práci. Jeho širšímu rozšíření však zatím brání vysoké investiční náklady a potřeba zpracování dostatečně velkých objemů materiálu.

Za perspektivní směr dalšího vývoje lze považovat propojení hyperspektrálního zobrazování, umělé inteligence a robotických manipulačních systémů. Tyto technologie umožňují rozpoznávat jednotlivé části obuvi bez nutnosti její úplné manuální demontáže a představují významný krok směrem k automatizovanému zpracování použitých obuvnických výrobků. Jejich ekonomická efektivita je podmíněna dostatečným objemem zpracovávaného materiálu, a proto se předpokládá jejich využití především ve specializovaných regionálních nebo národních třídicích centrech.

Souhrn technologií třídění použité obuvi, jejich výhod a omezení je přehledně uveden v Tab. 2.

Technologie	Co detekuje / třídí	Výhody	Nevýhody	Relevance pro obuv
NIR (Near-Infrared)	Polymery (HDPE, PET, PP…), textilní vlákna do určité míry	Automatické třídění drtě, rychlé, etablované	Černé materiály špatně reflektují, snížená účinnost u kompozitů	Vysoká u plastových komponentů (podešve, vstřikované) (SPALECK)
Hyperspektrální zobrazování (HSI)	Velký počet spektrálních charakteristik materiálů	Vyšší přesnost než NIR, rozlišuje i komplikované směsi	Dražší hardware, náročné SW	Vysoká, zvláště pro složité frakce a černé plastové části (OptiXs)
Optické třídění (barva / tvar)	Různé polymery podle barvy, tvaru, reflexe	Rychlé, lze kombinovat s NIR/VIS	Samotné nestačí pro chemickou identifikaci	Střední, spíše jako doplněk NIR/HSI (goldensorter.com)
XRF (Rentgenová fluorescence)	Identifikace prvků / kovů	Dobrá pro odhalení kovů, plniv	Neurčuje polymery	Spíše podpůrné, tj. detekce kovových dílů
XRT (Rentgenová transmisní)	Hustota materiálu	Rozliší materiály podle hustoty	Nezná molekulární složení	Doplňkové
Elektrostatické třídění	Podle elektrických vlastností polymerů	Levnější než NIR	Citlivé na vlhkost	Doplňkové
Robotické třídění + AI	Materiál/objekt klasifikace	Může identifikovat i re-use potenciál	Investičně náročné	Vysoký potenciál pro celkovou linku (Recycleye)

Tab. 2 Přehled technologií třídění obuvi, jejich výhod a omezení

3.3 Opětovné použití (second life/reuse)

Nejvyšší přidanou hodnotu představují modely **second life**, při nichž je použitá obuv po kontrole, případném vyčištění, **opravě nebo renovaci** znovu uvedena do oběhu. Tento přístup prodlužuje dobu používání výrobků bez nutnosti jejich materiálového zpracování a významně snižuje spotřebu primárních surovin i uhlíkovou stopu spojenou s výrobou nové obuvi. Systémy second life jsou založeny především na efektivním sběru, třídění a hodnocení kvality vrácených výrobků.

3.4 Opravitelnost výrobků

Opravitelnost představuje jeden ze základních principů ekodesignu a oběhového hospodářství. Jejím cílem je prodloužit dobu používání obuvi prostřednictvím oprav, údržby a výměny opotřebovaných částí, čímž se snižuje spotřeba primárních surovin i množství vznikajícího odpadu. V kontextu rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR) nabývá opravitelnost na významu jako jeden z nástrojů prevence vzniku odpadu.

Významný vliv na opravitelnost má již samotná **konstrukce obuvi**. Obuv navržená s ohledem na budoucí opravy využívá konstrukční řešení umožňující snadnou **výměnu opotřebovaných částí**, zejména podešví, podpatků nebo stélek, aniž by došlo k poškození ostatních komponentů. Naopak konstrukce založené na neoddělitelném spojení různých materiálů nebo na rozsáhlém použití trvalých lepidel možnosti oprav výrazně omezují.

Důležitou roli hraje také volba **spojovacích technologií**. Opravitelnost podporují konstrukční spoje, které umožňují opakovanou demontáž nebo odbornou výměnu jednotlivých částí obuvi. Typickým příkladem jsou konstrukce umožňující opětovné podrážení obuvi nebo výměnu podpatků bez zásahu do svršku. Vhodná konstrukční řešení zároveň usnadňují následnou recyklaci výrobků po ukončení jejich životnosti.

Vedle samotné konstrukce se rozvíjejí také **servisní modely** zaměřené na prodloužení životního cyklu výrobků. Výrobci a prodejci stále častěji nabízejí pozáruční opravy, renovace, odborné čištění nebo výměnu opotřebovaných komponentů prostřednictvím vlastních servisních středisek nebo partnerských opraven. Tyto služby podporují opětovné používání výrobků, posilují vztah zákazníka ke značce a přispívají ke snižování environmentálních dopadů.

Perspektivním směrem je uplatňování principů **Design for Repair**, které integrují požadavky na opravitelnost již do fáze návrhu výrobku. Patří sem zejména omezení zbytečně složitých konstrukčních řešení, preference snadno vyměnitelných komponentů, používání standardizovaných spojů a materiálů a poskytování informací pro odborné opravy. Tyto principy umožňují prodloužit životnost obuvi, snížit materiálovou náročnost a podpořit přechod obuvnického průmyslu k cirkulárnímu hospodářství.

3.5 Materiálové využití

Materiálové využití představuje soubor postupů, jejichž cílem je zachovat co nejvyšší hodnotu použitých výrobků nebo jejich materiálů a prodloužit jejich životní cyklus. V hierarchii nakládání s odpady je upřednostňováno před energetickým využitím a skládkováním a tvoří významnou součást systémů rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR). Volba konkrétního způsobu využití závisí zejména na technickém stavu obuvi, kvalitě použitých materiálů a možnostech jejich dalšího zpracování.

Jednou z možností je **upcycling**, při kterém jsou použité výrobky nebo jejich části využity k výrobě nových produktů s vyšší přidanou hodnotou. V obuvnickém průmyslu lze tímto způsobem využít například usňové dílce,

textilní komponenty, kovové prvky nebo pryžové části, které se po úpravě stávají součástí módních doplňků, interiérových prvků, designových výrobků nebo jiných technických aplikací. Upcycling zpravidla nevyžaduje úplné rozložení materiálů na základní suroviny a zachovává část jejich původních vlastností.

Významnou oblast představuje také **výroba nových výrobků z recyklovaných materiálů** získaných z použité obuvi. Mechanicky nebo chemicky recyklované polymery, pryžové granule, textilní vlákna nebo usňové recykláty mohou nacházet uplatnění nejen při výrobě nové obuvi, ale také ve stavebnictví, dopravní infrastruktuře, sportovních površích, izolačních materiálech nebo dalších průmyslových odvětvích. Rozvoj těchto aplikací závisí na kvalitě recyklovaných materiálů, stabilitě jejich vlastností a ekonomické konkurenceschopnosti vůči primárním surovinám.

3.6 Recyklace obuvi

Recyklace obuvi představuje jednu z největších technologických výzev oběhového hospodářství. Obuv je zpravidla tvořena kombinací mnoha materiálů – pryže, polyuretanu (PU), etylen-vinylacetátu (EVA), termoplastů, textilií, usní, kovových i dalších komponentů – které jsou navzájem spojeny lepením, šitím nebo vstřikováním. Právě vysoká materiálová heterogenita a obtížná demontáž výrazně komplikují efektivní materiálové využití po ukončení životnosti výrobku.

V současnosti se uplatňují dva základní přístupy – **mechanická** a **chemická recyklace**. Mechanická recyklace spočívá v rozdrcení výrobků, následném oddělení jednotlivých materiálových frakcí a jejich dalším využití ve formě recyklátu. Nejčastěji se využívá u pryžových materiálů, termoplastů nebo pěnových polymerů, které mohou být po úpravě použity například jako příměs do nových výrobků, sportovních povrchů, izolačních materiálů nebo technických aplikací. Kvalita výsledného recyklátu je však závislá na čistotě vstupního materiálu a účinnosti jeho předchozího třídění.

Chemická recyklace umožňuje rozložit polymerní materiály na chemické meziprodukty nebo původní monomery, které mohou být využity pro výrobu nových polymerů. Mezi perspektivní technologie patří zejména depolymerizace, solvolýza, pyrolýza nebo specializované postupy pro recyklaci polyuretanu. Tyto technologie vykazují vyšší potenciál materiálového zhodnocení než mechanická recyklace, současně jsou však technologicky náročnější, investičně nákladnější a vyžadují kvalitně vytříděné materiálové vstupy.

Specifickou oblast představuje recyklace pryžových komponentů. Vedle běžné mechanické regranulace se rozvíjejí technologie devulkanizace, které umožňují narušit síťovanou strukturu vulkanizované pryže a získat materiál vhodný pro další zpracování. Přestože mechanické vlastnosti recyklované pryže zatím nedosahují úrovně primárního materiálu, představuje devulkanizace perspektivní směr pro vyšší materiálové využití pryžových podešví a dalších pryžových součástí obuvi.

Samostatnou skupinu tvoří recyklace polymerních pěn, zejména polyuretanu (PU) a etylen-vinylacetátu (EVA), které jsou široce využívány pro výrobu mezipodešví a tlumicích prvků. U těchto materiálů se uplatňují jak mechanické postupy založené na drcení a regranulaci, tak chemické technologie umožňující částečné získání výchozích surovin. Jejich využití je však dosud limitováno složitým materiálovým složením obuvi, přítomností lepidel a dalších příměsí i ekonomickou náročností celého procesu.

Zásadním předpokladem úspěšné recyklace je kvalitní předúprava použitých výrobků zahrnující sběr, třídění, případnou demontáž a separaci jednotlivých materiálových frakcí. Teprve po těchto krocích lze efektivně využít mechanické nebo chemické recyklační technologie. Z dlouhodobého hlediska bude rozvoj recyklace obuvi

úzce spojen s principy ekodesignu, které usnadní demontáž výrobků, omezí používání obtížně oddělitelných materiálových kombinací a zvýší podíl recyklovatelných komponentů.

3.6.1 Chemické technologie recyklace obuvi

Depolymerizace
Polymer je chemicky rozložen zpět na původní monomery pomocí: glykolýzy, methanolýzy, hydrolýzy, aminolýzy. Vhodnými materiály jsou PET (polyester textilie, podšívky), PA (nylon – tkaničky, síťoviny) a některé polyuretany (PU). Výstupem je téměř „panenský" monomer (recyklát vysoké kvality), nevýhodou je nutný relativně čistý vstupní materiál, energetická náročnost, citlivost na aditiva a plniva. Technologie je použitelná po předchozím mechanickém třídění plastové frakce (např. oddělený polyesterový svršek).

Chemická recyklace polyuretanu
Polyuretan (PU) se nachází v mezipodešvi, lepidlech a pěnách. Technologie spočívá v glykolýze PU pěn, hydrolýze, aminolýze. PU je však často zesíťovaný (thermoset), což nelze jednoduše přetavit. Recyklace vrací polyoly, ale kvalita je omezená. I když technologie existuje, funguje lépe u průmyslového odpadu než u post-consumer obuvi. Ekonomicky je technologie zatím slabá.

Pyrolýza
Tepelný rozklad bez přístupu kyslíku (400–700 °C). Výstupem je pyrolytický olej, plyn a uhlíkatý zbytek. Technologie nepotřebuje dokonale čistý vstup, a proto je vhodná pro směsné plastové frakce, gumu a kontaminované materiály. Výstup není polymer, ale surovina pro petrochemii. Pyrolýza je energeticky náročná, cirkularita je nižší (downcycling).

Solvolýza (rozpouštědlová recyklace)
Polymer se selektivně rozpustí v rozpouštědle, oddělí se aditiva a kontaminace, následně se polymer vysráží. Technologie je vhodná pro nylon, polyester a některé PU. Výhodou je vyšší čistota než u mechanické recyklace, nevýhodou je nutnost regenerace rozpouštědel, technologie je investičně náročná. Má potenciál pro textilní komponenty obuvi.

Enzymatická recyklace
Specifické enzymy štěpí polymerní řetězce (např. PET). Výhodou jsou nízké teploty, nižší energetická náročnost; nevýhodou je úzká specializace (většinou PET) a je nutný velmi čistý materiál. Technologie je relevantní pouze u polyesterových textilních částí obuvi.

Chemická devulkanizace pryže
Rozrušení síťových vazeb síry pomocí chemických činidel, mikrovlnnou devulkanizací, mechanochemickými procesy. Získá se tak znovupoužitelná pryž. Nevýhodou technologie jsou snížené mechanické vlastnosti výsledku a ne vždy je ekonomicky efektivní.

Recyklace EVA (etylen-vinylacetát)
EVA je běžná mezipodešev, lze je recyklovat buď mechanickou regranulací, pyrolýzou nebo chemickým štěpením, to je však méně běžné.